

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav speciálně pedagogických studií

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Markéta Suchanková

Porovnání znalostí v přírodovědných předmětech u žáků třetího až pátého ročníku na základní škole ve Finsku a základní škole v České republice – vybrané speciálně pedagogické aspekty

Olomouc 2022

Vedoucí práce: PhDr. Renata Mlčáková, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci s názvem Porovnání znalostí v přírodovědných předmětech u žáků třetího až pátého ročníku na základní škole ve Finsku a základní škole v České republice – vybrané speciálně pedagogické aspekty vypracovala samostatně s použitím uvedených zdrojů a literatury.

V Olomouci dne

.....

Poděkování

Děkuji PhDr. Renatě Mlčákové, Ph.D. za odborné vedení mé diplomové práce, za cenné rady, usměrnění práce a věnovaný čas. Děkuji také základní škole ve Finsku a základní škole v České republice, za možnost realizace svého výzkumu a ochotnou spolupráci, speciálně bych poděkovala paní učitelce, která mi ve Finsku výzkum pomohla uskutečnit. V neposlední řadě bych ráda poděkovala svým přátelům a rodině za jejich podporu a trpělivost.

Obsah

Úvod.....	6
TEORETICKÁ ČÁST.....	7
1. Školský vzdělávací systém v České republice.....	7
1.1. Historie vzdělávání v České republice.....	7
1.2. Školská legislativa	7
1.3. Vzdělávací systém	8
1.3.1. Preprimární vzdělávání	9
1.3.2. Primární vzdělávání	10
1.3.3. Sekundární vzdělávání	12
1.3.4. Terciární vzdělávání.....	14
1.4. Inkluze v českém vzdělávacím systému	16
2. Školský vzdělávací systém ve Finsku.....	18
2.1. Historie vzdělávání	18
2.2. Legislativa.....	18
2.3. Vzdělávací systém	18
2.3.1. Preprimární vzdělávání	21
2.3.2. Primární vzdělávání	21
2.3.3. Sekundární vzdělávání	22
2.3.4. Terciární vzdělávání.....	22
2.4. Inkluze ve finském vzdělávacím systému.....	23
3. Školské kurikulum a dotace vyučovacích hodin.....	25
4. PISA hodnocení	29
5. Porovnání českého a finského vzdělávacího systému	31
PRAKTICKÁ ČÁST.....	34
6. Metodologie výzkumu	34
6.1. Výzkumné cíle a otázky.....	34
6.2. Výzkumné metody.....	35
6.3. Organizace šetření.....	36
6.4. Výzkumný vzorek.....	37
7. Průběh šetření.....	43
7.1. Výsledky šetření.....	43
7.1.1. První úkol: popis obrázku v anglickém jazyce	44
7.1.2. Druhý úkol: otázka s otevřenou odpovědí	64
7.1.3. Třetí úkol: otázka s otevřenou odpovědí.....	68

7.1.4.	Čtvrtý úkol: otázka s otevřenou odpovědí	77
7.1.5.	Pátý úkol: otázka s otevřenou odpovědí	78
7.1.6.	Šestý úkol: otázka s otevřenou odpovědí.....	85
7.1.7.	Sedmý úkol: správné určení, vybarvování a popis	93
8.	Shrnutí a interpretace výsledků výzkumu	97
8.1.	Analýza a interpretace výsledků výzkumu	97
8.2.	Shrnutí.....	100
8.3.	Limity.....	101
	Závěr.....	102
	Bibliografie.....	103
	Seznam zkratk	108
	Seznam obrázků	108
	Seznam tabulek	109
	Seznam grafů.....	109
	Seznam příloh.....	110

Úvod

Tato diplomová práce je zaměřena na porovnání znalostí z oblasti přírodovědných předmětů a úrovně anglického jazyka u žáků třetího až pátého ročníku na základní škole v České republice a Finsku. Vysoká úspěšnost a kvalita finského vzdělávacího systému je známá po celém světě a potvrzuje to i největší a nejdůležitější mezinárodní šetření PISA¹, kde se pravidelně umisťují na předních příčkách hodnocení. Proto jsme se rozhodli práci zaměřit právě na porovnání znalostí českých žáků, s žáky finskými.

V teoretické části práce si přiblížíme vzdělávací systém v České republice a ve Finsku, včetně legislativy a popisu jednotlivých úrovní, od preprimárního po terciární vzdělávání. Dále jsme se zaměřili na popis inkluzivního vzdělávání ve školském vzdělávacím systému v obou zemích a podporu znevýhodněných žáků ve školství. Dále si popíšeme rozdíl mezi školskými vzdělávacími systémy z pohledu autorky práce. Nahlédneme také do státního kurikula v obou zemích a nastíníme si mezinárodní šetření PISA a jeho poslední výsledky a v neposlední řadě si porovnáme školské vzdělávací systémy v obou zemích.

Cílem diplomové práce je zjistit úroveň znalostí v oblasti přírodovědných předmětů a anglického jazyka u žáků třetího až pátého ročníku na základních školách v České republice a ve Finsku, kdy následně jejich úroveň znalostí porovnáme.

V praktické části této diplomové práce jsme se rozhodli vytvořit pracovní list s otázkami z přírodovědné oblasti a anglického jazyka a porovnat úroveň znalostí v jednotlivých ročnících. V této práci jsme chtěli dojít k výsledkům, kdy budeme moct porovnat úroveň znalostí, a tedy i ve kterém vzdělávacím systému se žáci osvojí více znalostí.

¹ PISA = Programme for International Student Assessment

TEORETICKÁ ČÁST

1. Školský vzdělávací systém v České republice

1.1. Historie vzdělávání v České republice

Povinná školní docházka založena Marií Terezií, data 6. prosince 1774. Povinnou školní docházku musel žák začít plnit po dosažení šesti let věku a musel ji plnit alespoň šest let, do 12 let věku žáka. Marie Terezie zavedla také určitá pravidla, jak se žáci měli během docházky vzdělávat. Základní vědomosti, které se učili ve školách byly hodiny čtení psaných a tištěných textů, hodiny náboženství, psaní kurentem, počítání paterým způsobem, návod k poctivosti v životě, a dokonce i postupy, jak hospodařit. Ve školním řádě, který Marie Terezie zavedla bylo psáno, aby se nekladl tak velký důraz na paměť a žáci nebyli trápeni učením se věci z paměti, ale aby byl jejich rozum osvícen. Téměř sto let po zavedení povinné školní docházky přišla velká změna. Byl vydán tzv. Hasnerův zákon data 14. května 1869, který prodloužil délku povinné školní docházky o další dva roky, do 14 let věku žáka. Tento zákon také zavedl sankce pro zákonné zástupce, kteří neposlali své děti do školy (Vašíček, 2012).

Rámcový vzdělávací program (RVP) jsou strategie vzdělávání, které zdůrazňují klíčové kompetence, jejich spojení s obsahem vzdělávání a uplatněním všech nabytých vědomostí a dovedností v praktickém životě, a vycházejí tedy z konceptu celoživotního učení. RVP také formulují očekávanou úroveň vzdělávání, která je stanovena pro určité etapy ve vzdělávání, kdy učitelé jsou profesně odpovědní za výsledky, dosažené žáky v jejich vzdělání (MŠMT, 2017).

1.2. Školská legislativa

Nejvyšší právní norma pro oblast školství je Ústava České republiky (Sládeček, a další, 2016) a připojený dokument Listina základních práv a svobod (LZPS), která je součástí ústavního pořádku, oba dokumenty platné od 16. prosince 1992, Ústava ČR a LZPS (Bahýľová, a další, 2010).

„Školský zákon č. 561/2004 Sb., zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání“². Tento zákon nabyl účinnosti od 1. ledna 2005, dále s menšími změnami, které nabývají účinnosti od 1. září 2007.³

Školský zákon vymezuje např.: zásady a cíle; systém vzdělávacích programů; vzdělávání dětí, žáků a studentů s SVP a dětí, žáků a studentů nadaných; práva a povinnosti žáků, studentů a zákonných zástupců a nezletilých žáků; organizace vzdělávání ve školách; povinnost školní docházky; jiný způsob školní docházky a další (Rigel, a další, 2014).

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících je dokument, který uvádí nejdůležitější paragrafy týkající se obecně učitelů. Pro pedagogické pracovníky je nejdůležitější část první z pěti, jelikož tato část se týká pedagogických pracovníků škol a školských zařízení.

Pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení; rozvádí blíže v souladu s právními předpisy ustanovení zákoníku práce a dalších právních předpisů a upravuje některé podrobnosti pracovně právních vztahů podle zvláštních podmínek ve školství, zejména s ohledem na zabezpečení výchovy a vzdělávání dětí, žáků a mládeže. Škola a školská zařízení jsou odpovědná vést řadu dokumentů, které vedou podle povahy své činnosti. Například: Rozhodnutí o zápisu do školského rejstříku; Evidence žáků škol; Vzdělávací programy podle § 4 až 6; Třídní knihu; Školní řád; záznamy pedagogických rad; Kniha úrazů; Protokoly o provedených kontrolách a inspekčních zprávách; Personální a mzdová dokumentace; Evidence tiskopisů vysvědčení, žákovských knih, výučních listů a diplomů o absolutoriu; Třídní výkaz (Vališová, a další, 2011).

1.3. Vzdělávací systém

Český školský vzdělávací systém spadá pod „školský zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání stanoví zásady a cíle vzdělávání, systém vzdělávacích programů, jimiž se má cílů dosahovat a výchově vzdělávací soustavou, která je má realizovat.“ (Cambit, 2016) Zákon ze dne 24. září roku 2004, který vstoupil v platnost od 1. ledna roku 2005 (Rigel, a další, 2014).

² ČESKO. § 3 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) - znění od 1. 2. 2022. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010-2022 [cit. 16. 6. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561#p3-1>

³ ČESKO. § 3 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) - znění od 1. 2. 2022. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010-2022 [cit. 16. 6. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561#p3-1>

Školský vzdělávací systém pokrývá všechny úrovně klasifikace ISCED⁴ 97, kde základní kostrou této struktury tvoří mateřské, základní, střední a vysoké školy (Cambit, 2016).

Školy spadají do státní veřejné správy; Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT); kde pravomoci jsou rozděleny mezi ústřední řídicí orgány, kraje a obce. MŠMT má na starosti tuto správu:

- Odpovídá za koncepci, stav a rozvoj vzdělávací soustavy v ČR;
- Přiděluje finanční prostředky ze státního rozpočtu;
- Stanovuje kvalifikační předpoklady a pracovní podmínky učitelů;
- Určuje rámcový obsah předškolního až středního vzdělávání v Rámcových vzdělávacích programech;
- Schvaluje vzdělávací programy vyšších odborných škol.

Vzdělávání je v České republice má každý žák a student právo na vzdělávání a školské služby. Vzdělávání je bezplatné do 26 let věku, z toho je povinný 1 rok v mateřské škole – předškolní rok, před nástupem na základní školu ve věku pět až sedm let věku dítěte. Dále je povinná školní docházka na základní škole po dobu devíti školních let, nejvýše však do konce školního roku, kdy žák dosáhne sedmnáctého roku věku (Rigel, a další, 2014).

Dle školského zákona 561/2004, část třetí, Hlava I. § 36 Plnění povinnosti školní docházky, „(3) *Povinná školní docházka začíná počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne šestého roku věku, pokud mu není povolen odklad. Dítě, které dosáhne šestého roku věku v době od září do konce června příslušného školního roku, může být přijato k plnění povinné školní docházky již v tomto školním roce, je-li přiměřeně tělesně i duševně vyspělé a požádá-li o to jeho zákonný zástupce. Podmínkou přijetí dítěte narozeného v období od září do konce prosince k plnění povinné školní docházky podle věty druhé je také doporučující vyjádření školského poradenského zařízení, podmínkou přijetí dítěte narozeného od ledna do konce června doporučující vyjádření školského poradenského zařízení a odborného lékaře, která k žádosti přiloží zákonný zástupce.*“ (Rigel, a další, 2014)

1.3.1. Preprimární vzdělávání

Vzdělávací systém předškolního vzdělávání v České republice začíná standartně od tří let věku dítěte do 6 let. Předškolní vzdělávání je povinné pro dítě, které do začátku školního roku dosáhne věku pěti let. Tato povinnost předškolní docházky se zavedla od školního roku

⁴ ISCED = International Standard Classification of Education (=Mezinárodní standardní klasifikace vzdělání)

2017/2018. Předškolní vzdělávání je ve spádových mateřských školách zdarma, a to i v případě, že je doporučen a schválen odklad povinné školní docházky na základní škole, kdy o odkladu rozhoduje ředitel základní školy (MŠMT, 2013-2022).

„Fragment #f5824471 zákona č. 178/2016 Sb. zákon, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů - znění od 01.11.2020“⁵ Ted zákonem č. 178/2016 Sb., ze dne 20. dubna 2016, s účinností od 1. 9. 2016 stanoví, že se předškolní vzdělávání organizuje pro děti ve věku zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však od 2 let. S odloženou účinností od roku 2020 je předškolní vzdělávání organizováno pro děti ve věku od 2 do zpravidla 6 let. O přijetí dítěte do mateřské školy, od 2 let, rozhoduje ředitel dané mateřské školy, který musí také zajistit optimální podmínky pro přijetí a vzdělávání dětí v tomto věku (aTre, v.o.s., 2022).

1.3.2. Primární vzdělávání

Základní vzdělávání je v České republice povinné po dobu 9 let. Dítě může nastoupit na základní školu po absolvování povinného roku předškolního vzdělávání, zápisu do první třídy a po dovršení 6 roku věku před začátkem školního roku. Základní vzdělání musí dítě, žák, dokončit nejpozději do konce školního roku, ve kterém dosáhne sedmnácti let věku. Zápis na základní školu probíhá od půlky ledna do půlky února kalendářního roku, ve kterém má žák nastoupit do školy. Žák dostane pozvánku na zápis do tzv. spádové školy, zřízenou obcí. Při zápisu může být žákovi doporučen odklad školní docházky, kdy následující akademický rok bude žák docházet stále do mateřské školy a za rok se opět dostaví k zápisu. Pokud zákonní zástupce, rodiče, chtějí žáka zapsat do jiné než spádové školy, musí o tom informovat ředitele spádové školy nejpozději do konce března kalendářního roku, ve kterém má žák nastoupit do školy (ÚIV; EURYDICE, 2009/10).

Odklad povinné školní docházky

Podle	zákona	561/2004	§	37
-------	--------	----------	---	----

„Není-li dítě po dovršení šestého roku věku tělesně nebo duševně přiměřeně vyspělé a požádá-li o to písemně zákonný zástupce dítěte do 31. května kalendářního roku, v němž má

⁵ ČESKO. fragment #f5824471 zákona č. 178/2016 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů - znění od 1. 11. 2020. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010-2022 [cit. 16. 6. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-178#f5824471>

dítě zahájit povinnou školní docházkou, odloží ředitel školy začátek povinné školní docházky o jeden školní rok, pokud je žádost doložena doporučujícím posouzením příslušného školského poradenského zařízení, a odborného lékaře nebo klinického psychologa. Začátek povinné školní docházky lze odložit nejdéle do zahájení školního roku, v němž dítě dovrší osmý rok věku.“ (Rigel, a další, 2014).

Před nástupem dítěte na základní školu je nutné posoudit školní zralost, kdy na jejím základě se rozhodne, zda dítě je připraveno nastoupit na základní školu nebo dostane doporučen odklad povinné školní docházky. Školní zralost se posuzuje v oblastech tělesné, kognitivní a emoční a sociální zralosti:

1. Tělesná zralost:

Tuto zralost posuzuje především pediatr, kdy se posuzuje věk, výška a hmotnost dítěte. Mohou se k ní vyjádřit také učitelé z mateřské školy a rodiče. Zaměřuje se i na přiměřenost rozvoje hrubé motoriky, pohybové koordinace celého těla, vypsělost jemné motoriky, kde se zaměřují na stupeň koordinace zraku a ruky. Prováděna je kontrola zralosti centrální nervové soustavy a celkového zdraví dítěte (Spáčilová, 2009).

2. Kognitivní zralost:

Kognitivní neboli rozumová, zralost se posuzuje v pedagogicko-psychologické poradně. Posuzuje se přechod z globálního (celostního) vnímání na analytické (diferencované) myšlení. Posuzuje se také přechod od konkrétního, názorového myšlení na myšlení obecnější, pojmové. Rozlišení reality a světa fantazie. Ovládání vůle, kdy se zaměřujeme i na přechod z bezděčné na koncentrovanou, záměrnou pozornost. Přiměřený vývoj řeči, kde se předpokládá správná výslovnost všech hlásek. Pokud po pátém roce věku má dítě problémy s výslovností, hovoříme již o logopedické vadě (Spáčilová, 2009).

3. Emoční a sociální zralost:

Relativní emocionální stabilita, přiměřená sebedůvěra dítěte a odolnost vůči frustracím, kdy dítě umí adekvátně reagovat na nepříjemné vlivy. Adaptace na školní režim. S tímto souvisí přijetí nové role jako žáka a spolužáka, a také začlenění do skupiny vrstevníků ve třídě. Dítě je schopno udržet tempo vyučujícího, má kladný přístup k učení, je ochoten spolupracovat a komunikovat jak s vyučujícím, tak se svými spolužáky (Spáčilová, 2009) a (Čížková, 1999, 2001).

Základní škola se dělí na dva stupně. První stupeň je od prvního do pátého ročníku. Druhý stupeň je od šestého do devátého ročníku. Nadaní žáci se mohou v pátém ročníku základní školy přihlásit na víceleté gymnázium, kde musí projít přijímacími zkouškami a přijímacím řízením. Pokud uspějí, tak nastupují na druhý stupeň na víceleté gymnázium, kde jsou žáci více studijně vytíženi. Na gymnáziu mohou později pokračovat i na střední školu, kdy na konci studia skládají státní maturitní zkoušku.

§ 54 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb. školský zákon – znění od 01.02.2022, „(I) Dokladem o dosažení základního vzdělání je vysvědčení o úspěšném ukončení devátého, popřípadě desátého ročníku základního vzdělávání, vysvědčení o úspěšném ukončení druhého ročníku šestiletého gymnázia nebo čtvrtého ročníku osmiletého gymnázia nebo osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře, nebo vysvědčení vydané po úspěšném ukončení kursu pro získání základního vzdělání. Tato vysvědčení jsou opatřena doložkou o získání stupně základního vzdělání.“⁶

1.3.3. Sekundární vzdělávání

Středoškolské vzdělávání v České republice rozvíjí žákům vzdělávání v návaznosti na základní vzdělávání a připravuje je na další studium na vysokých nebo vyšších odborných školách, či pro výkon daného povolání a pracovní činnosti. Žáci musí pro přijetí na většinu středních škol projít přijímacím řízením, kdy poté o přijetí rozhoduje ředitel dané školy. Může se jednat o vzdělávání charakteru všeobecného nebo odborného a je možné jej splnit/absolvovat na gymnáziích, středních odborných školách, středních odborných učilištích a konzervatořích (Národní pedagogický institut České republiky, 2011-2022).

Střední vzdělávání má tři stupně, závisící na konkrétních programech:

Střední vzdělávání

Tento stupeň vzdělávání je dosahovaný po délce 1-2 letech vzdělávání v oborech, které neposkytují výuční list jako zakončení studia. Týká se i oborů praktické školy pro žáky s těžším mentálním postižením.

Střední vzdělávání s výučním listem

⁶ ČESKO. § 54 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) - znění od 1. 2. 2022. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010-2022 [cit. 16. 6. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561#p54-1>

Stupeň zakončený výučním listem po 2-3 letech studia v odborných oborech. Obory na těchto učilištích zahrnují obory přizpůsobené žákům s nedokončeným základním vzděláním nebo s lehkým mentálním postižením, také kromě běžných oborů.

Střední vzdělávání s maturitní zkouškou

Maturitní zkoušku žák získá po 4, 6 nebo 8letém studiu na střední škole s odborným zaměřením nebo gymnáziu. Vzdělání, které je zakončeno maturitní zkouškou, opravňuje žáky ucházet se o přijetí k vyššímu odbornému nebo vysokoškolskému vzdělání. První stupeň je střední vzdělávání. Tento stupeň vzdělávání je dosažen po 1-2 letech vzdělávání v oborech, které neposkytují výuční list jako zakončení studia. Druhý stupeň je pak Střední vzdělávání s výučním listem, které je zakončeno po 2-3 letech studia v odborných oborech. Obory na těchto učilištích zahrnují obory přizpůsobené žákům s nedokončeným základním vzděláním nebo s lehkým mentálním postižením, také kromě běžných oborů. Posledním stupněm je Střední vzdělávání s maturitní zkouškou, kterou žák získává po 4letém studiu na střední škole s odborným zaměřením nebo po 4,6 nebo 8 letech na gymnáziu. Vzdělání, které je zakončeno maturitní zkouškou, opravňuje žáky ucházet se o přijetí k vyššímu odbornému nebo vysokoškolskému vzdělání. Pro žáky, kteří získali výuční list, je možné pokračovat ve středním vzdělání a získat maturitní zkoušku, nebo chtějí-li získat další kvalifikaci po dosažení maturitní zkoušky, mohou toho dosáhnout pomocí následujících typů studia: (Eurydice, 2022)

Nástavbové studium

Tento typ studia na dva roky a je určen pro žáky, kteří si chtějí doplnit vzdělání o maturitní zkoušku po získání výučního listu. Po ukončení nástavbového studia má žák střední vzdělání s výučním listem i maturitní zkouškou. Studuje tedy střední školu po dobu pěti let, pokud nastoupí na nástavbové studium bezprostředně po ukončení předchozího studia.

Zkrácené studium pro získání středního vzdělání s výučním listem

Studium je určeno pro žáky, kteří si po získání výučního listu nebo maturitní zkoušky, chtějí rozvinout své vzdělávání dalším studiem. Délka je jeden až dva roky a zakončeno je závěrečnou zkouškou.

Zkrácené studium pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou

Doplňující studium určené pro žáky s maturitní zkouškou, pro rozšíření vzdělávání. Délka je jeden až dva roky a zakončení je maturitní zkouškou (Národní pedagogický institut České republiky, 2011-2022).

Vzdělávání na konzervatoři

Konzervatoře jsou samostatných druh školy, a to dle § 88 zákona č. 561/2004 Sb. školský zákon, ve znění od 01.02.2022, se jedná o šestiletý nebo osmiletý program vzdělávání v oborech tanec, hudba, zpěv a hudebně dramatické umění. Zároveň připravují žáky na výkon v oblasti uměleckých a umělecko-pedagogických činnostech. V České republice se nachází celkem 18 konzervatoří. O přijetí žáka na konzervatoř rozhoduje ředitel dané konzervatoře. Ucházející žák musí projít přijímacím řízením a talentovými zkouškami. Přijímací řízení probíhá dříve než na střední školy, aby v případě nepřijetí na konzervatoř měl žák možnost přihlásit se na střední školu. Mezi šestileté studijní programy řadíme zaměření hudba, zpěv a hudebně dramatická umění. Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je délka studia konzervatoře prodloužena z šesti na sedm let. Jediný osmiletý program je se zaměřením tanec.

7

1.3.4. Terciární vzdělávání

Terciární neboli vysokoškolské vzdělávání je definováno dle mezinárodní klasifikace ISCED⁸ a dělíme jej na dva typy, vyšší odborné školy a vysoké školy. Podmínkou k přijetí k vysokoškolskému vzdělání je úspěšně ukončené střední vzdělávání maturitní zkouškou a úspěšný postup přijímacím řízením dané vysoké školy nebo vyšší odborné školy. Počet přijatých studentů na jednotlivé obory určuje ředitel nebo děkan školy. Proti rozhodnutí o nepřijetí je možné se odvolat do 15 dnů ode dne obdržení výsledků přijímacího řízení. Vysokoškolské studium není věkově omezeno, a do věku 26 let je bez poplatků (Slavík, 2012).

Terciární vzdělávání se časem a vlivem společnosti stalo dostupné pro každého s neustále se rozšiřujícími možnostmi studia a přestalo tak být záležitostí akademických a politických elit (Pabian, 2010).

Vyšší odborné vzdělávání (VOŠ) je určeno pro rozšíření vzdělávání studentům převážně z praktického hlediska, a spadá do terciárního vzdělávání, jehož cílem je poskytovat

⁷ ČESKO. § 88 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) - znění od 1. 2. 2022. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010-2022 [cit. 16. 6. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561#p88>

⁸ ISCED = International Standard Classification of Education (Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání) (Statistics, 2012)

profesně orientované neuniverzitní vzdělávání (Eurydice, 2022). Studium na VOŠ bývá nejčastěji po dobu tří let a je zakončeno je absolutoriem, které získají studenti splněním zkoušek z odborných předmětů, z cizího jazyka a také obhajoby absolventské práce. VOŠ je z legislativního hlediska řešeno ve školském zákoně, a tedy se neřídí zákonem o vysokých školách. Studium na VOŠ může být poskytováno buď veřejným nebo soukromým zřizovatelem, ale v obou případech jsou studenti povinni si studium platit. Částka školného se stanovuje dle vzdělávacího programu. Absolvent VOŠ získává označení „diplomovaný specialista“, které se uvádí za jménem zkratkou DiS. (VŠ, nebo VOŠ? Jaký je v tom vůbec rozdíl?, 2008 (aktualizace 2014)).

Část 6 zákona č. 561/2004 Sb. školský zákon – znění od 01.02.2022, vysoké školy lze studovat ve třech typech: bakalářském, magisterském a doktorském. Student se také může rozhodnout, zda bude vysokou školu studovat denní, večerní, dálkovou, distanční nebo kombinovanou formu studia. Dále si uchazeč o studium na vysoké škole může vybrat z veřejných, soukromých nebo státních vysokých škol. V České republice máme i 24 vysokých škol, které jsou univerzitního typu.⁹

Vysoká škola univerzitního typu je zaměřena více na teoretické znalosti a výzkumy, kdežto vyšší odborná škola se zaměřuje více na praktické dovednosti do života (Kudrová, a další, 2013).

Bakalářský program studia se zaměřuje k přípravě na magisterské studium a také k výkonu povolání. Minimální doba tohoto typu studia je tři roky a nejvyšší je čtyři roky. Podmínkou splnění bakalářského studia je úspěšné složení závěrečných zkoušek, napsání bakalářské práce a její úspěšná obhajoba před komisí. Absolvent bakalářského studia získá bakalářský titul, jehož zkratku Bc. si dává před jméno (Scholaro, 2018).

Magisterský program studia ve většině případů navazuje na bakalářský program a doba studia je minimálně jeden rok a nejvíce tři roky. Jelikož magisterské studium navazuje na bakalářské, je nutné pro přijetí mít získaný bakalářský titul a obor musí mít ve většině případů podobné zaměření jako navazující magisterský. V ojedinělých případech magisterské studium nenavazuje na bakalářské studium. Jedná se o dlouhé, nestrukturované magisterské programy studia. Zde student nastupuje po úspěšném splnění střední školy s maturitní zkouškou a délka tohoto studia je nejméně čtyři roky a nejvýše šest let. Většina studentů studuje standartních pět

⁹ ČESKO. Část 6 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) - znění od 1. 2. 2022. In: <i>Zákony pro lidi.cz</i> [online]. © AION CS 2010-2022 [cit. 17. 6. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561#cast6>

let. Příkladem magisterských oborů jsou veterinární nebo všeobecné lékařství, právo, učitelství pro první stupeň základních škol a další. Absolvent učitelského magisterského programu musí splnit státní závěrečné zkoušky z předmětů dle zaměření svého oboru, napsat diplomovou práci a úspěšně ji obhájit před komisí. Úspěšný absolvent magisterského studijního programu získává titul „magistr“, zkratka titulu Mgr. se uvádí před jménem (Scholaro, 2018).

Doktorský program studia navazuje na magisterský studijní program. Doba studia je minimálně tři roky a nejvýše čtyři roky. Student je po dobu studia titulován „doktorand“ a po úspěšném zakončení doktorského studia získává titul PhD., doktor, nebo ThD., doktor teologie, které píše za své jméno (European Commission, 2022).

1.4. Inkluze v českém vzdělávacím systému

Inkluzí neboli inkluzivním vzděláváním nazýváme takový způsob vzdělávání, který se zaměřuje na maximální začlenění rozvoj každého žáka ve všech oblastech s ohledem na jeho individuální a specifické potřeby. V inkluzi tedy prosazujeme názor, že být jiný je normální (Machowská, a další, 2015).

Inkluze, jako pojem, vznikl na začátku 90. let. V dnešní době je již součástí školního procesu a větší povědomí o inkluzi má mladší generace pedagogů, kteří během svého studia absolvovali speciálně pedagogické předměty (Finková, a další, 2014).

Diagnostika dětí začíná již v mateřské škole, kde je dítě průběžně diagnostikováno a hodnoceno po celý čas, který navštěvuje mateřskou školu. Ranou diagnostiku provádí pedagog v mateřské škole, který dítě zná a může tedy zhodnotit, zda dítě má nebo nemá specifické potřeby. Provádí se pomocí pozorování, analýzy výsledku činnosti, anamnézy, rozhovoru, testů, ale také jeden z hlavních komplexních nástrojů pro posouzení slouží test školní zralosti u dětí předškolního věku (Finková, a další, 2013).

Obrázek 1: Výčet některých hlavních znaků pro funkční inkluzi (Machowská, a další, 2015)

Nejobtížnější část inkluze je podle většiny učitelů právě organizace výuky, kdy musí učitel mít čas jak na integrované žáky, tak i ostatní žáky ve třídě (Finková, a další, 2014).

Největší obava rodičů integrovaných dětí je, že učitel nebude mít dostatek času plnit individuální potřeby jejich dítěte nebo nedostatek speciálních pomůcek (Hájková, a další, 2010).

Při inkluzi se využívají podpůrná opatření v pěti stupňovém modelu podpory, kterou dělíme podle míry podpory, jakou žák potřebuje k maximálnímu rozvoji ve vzdělávání (Zichler, a další, 2019). První stupeň podpůrných opatření si škola zařizuje sama a druhý až pátý stupeň zařizuje speciálně pedagogické centrum. Často se využívá asistent pedagoga, který do roku 2005 byl spíše na skrývané pozici ve škole a jehož náplní práce jsou dle § 7 vyhlášky č. 73/2005 Sb. „nezbytná pomoc žákům s těžkým zdravotním postižením při sebeobsluze a pohybu během vyučování a při akcích pořádaných školou mimo místo, kde škola v souladu se zápisem do školského rejstříku uskutečňuje vzdělávání“ (2010) a (Šmelová, a další, 2017).

2. Školský vzdělávací systém ve Finsku

Školský vzdělávací systém je proslavený po celém světě, nejen díky své úspěšnosti a kvalitě ve vzdělávání, ale také rovnoprávnosti, mentalitě národa a pedagogů, kteří vzdělávají budoucí generace národa (Darling-Hammond, 2017).

2.1. Historie vzdělávání

První písemné záznamy o existenci škol ve Finsku, pochází z roku 1326. Základy k dnešní vzdělanosti Finů ale započaly v 17. století, kdy v roce 1640 byla založena univerzita Åbo v Turku. Ke konci 17. století byl do osnov finského školství zařazeno dílo Jana Amose Komenského, Orbis Pictus a bylo zachováno přes 100 let ve školních osnovách a ovlivnil i vývoj finských slabikářů (Průcha, a další, 2015).

Okolo roku 1970, se změnil finský systém ze selektivního, paralelního na systém komplexní a neselektivní. Než nastala tato změna, byli žáci děleni do tříd dle svých schopností, tedy pro nadanější a pro pomalejší žáky, kteří potřebovali podporu (Sahlberg, a další, 2021).

2.2. Legislativa

Podle školského zákona (628/1998), má každé dítě ve Finsku právo na předškolní vzdělávání, které začíná jeden rok před zahájením povinné školní docházky na základní školy, tedy v roce, kdy dítě dosáhne šesti let věku. Primární vzdělávání se řídí zákonem o základním vzdělávání č. 628/1998, dále vyhláškou č. 852/1998 a nařízením vlády o obecných národních cílech a distribuci vyučovacích hodin č. 1435/2001 v základním vzdělávání. Zákon č. 629/1998, o sekundárním vzdělávání, dále vyhláška č. 673/2017 o odborném středním vzdělávání. Zákon č. 558/2009, o univerzitách (Ministry of Education and Culture, 2022).

2.3. Vzdělávací systém

Každý člověk, který sídlí ve Finsku má celoživotně vzdělávání zdarma. Severský systém vzdělávání si zakládá na komplexnosti a rovnosti. Učitelé se snaží děti vzdělávat tak, aby byly schopné se co nejlépe zapojit do společnosti v dospělosti. Chtějí dětem předat sebedůvěru, pocit bezpečí a respektu, a více se zaměřují na znalosti a dovednosti, které budou pro děti užitečné pro život. Finsko se zkrátka vydalo cestou spolupráce, spravedlnosti, sociálním kapitálu a profesionalitě učitelů (bEDUin, 2019).

Rovněž je Finsko genderově vyvážené, co se týče jak vzdělávání, tak i pracovního trhu. Muži i ženy mají rovnocenné možnosti a podmínky pro práci (Základní školství ve Finsku, 2016).

Školy ve Finsku navštěvuje okolo 65 000 dětí. Každé dítě má základní vzdělávání zdarma a totéž platí i pro stravování ve škole, kdy každá základní škola zajišťuje žákům každý den bezplatně stravu. Pokud žák bydlí ve větší vzdálenosti než 5 km od školy, zajišťuje mu škola také transport. Proto se děti ze špatného sociokulturního prostředí nemusí bát, že jejich rodinné zázemí bude mít vliv na výběr školy (UNESCO, 2007).

Ve Finsku je jednotný systém škol a 99% z nich je státních. Také ve finském vzdělávacím kurikulu se objevuje dovednost učit se učit. Dochází také k úpravě kurikulárních dokumentů každých deset let a učitelé jsou teda pečlivě seznámeni a ztotožněni se změnami, které nastávají (Katakaidis, a další, 2019).

Úspěšnost finského vzdělávacího systému můžeme přisuzovat převážně rozvojové politice, která klade důraz na vytváření dlouhodobých vizí a realistických cílů (Finnish education system, 2008). Dalším velkým faktorem, proč je finský vzdělávací systém velmi úspěšný je včasná diagnostika, pomoc žákům ze strany učitelů, což si více přiblížíme v kapitole 2.4. Inkluze ve finském vzdělávacím systému (Marečková, 2018).

Učitelství je ve Finsku prestižní a uznávané povolání. Studenti učitelství mají spoustu praxe během jejich studia, a tedy výbornou přípravu na praxi. Předměty se zaměřují na interakce učitele se žáky a rodiči. Učitelé mají doslova vždy otevřené dveře za svým ředitelem, se kterým vedou otevřenou komunikaci a jakoukoliv odchylku společně ihned řeší jako tým. Učitelé jsou rozeznáváni jako klíč ke kvalitnímu vzdělávání (Ministry of Education and Culture, 2017).

Základem úspěchu finského školství jsou principy, které společně dohromady tvoří učební komunitu jsou:

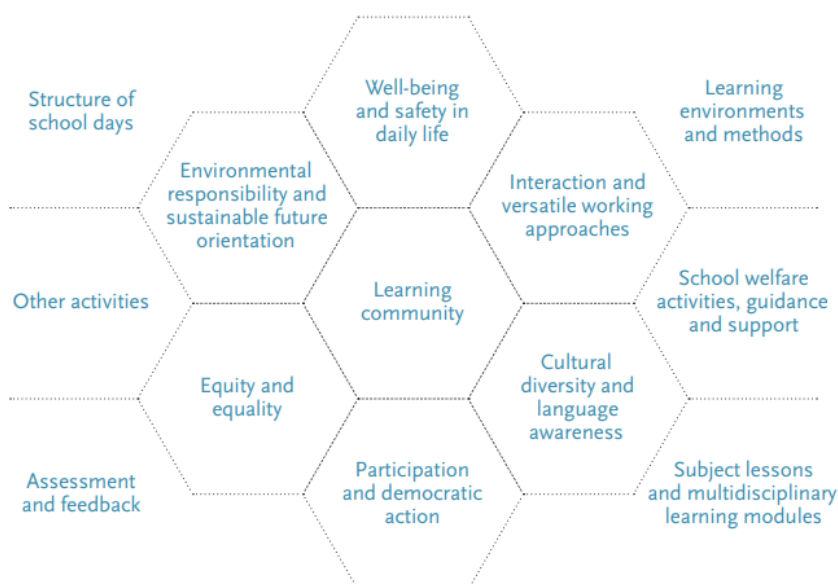

Figure 2: The main principles guiding the development of school culture in basic education in Finland

Obrázek 2: Nové vzdělávací kurikulum ve Finsku (Halinen, 2018)

Blaho a bezpečnost v každodenním životě, Interakce a všestranné pracovní postoje, Kulturní rozmanitost a jazyková uvědomělost, Účast a demokratické jednání, Spravedlnost a rovnost, Enviromentální zodpovědnost a udržitelná budoucnost orientace. Tyto hlavní principy mají za účelem podpořit vzdělávání, a i školy konkrétně, v nasměrování a vymýšlení jejich aktivit. Učební komunita podporuje rozhovory mezi učiteli a školami, aby se od sebe navzájem učili (Halinen, 2018).

Finská národní rada pro vzdělávání neboli The Finnish National Board of Education, byla oficiálně založena v roce 1991, kdy kořeny vznikaly již v roce 1869 (Kauppinen, 2016).

Kurikula ve finském vzdělávacím systému naznačují na budoucnost myšlení, založeného na kompetencích se zapojením personalizace výuky a využití techniky ve výuce, kdy jde převážně o orientace výuky na žáka a společné cíle ve školství (Nyyssölä, a další, 2020). Halinen dle OECD¹⁰ jsou kompetence v následujících dimenzích: znalosti, dovednosti, hodnoty, postoje a schopnost jednat podle potřeby (Nyyssölä, a další, 2020).

¹⁰ OECD = The Organisation for Economic Co-operation and Development

2.3.1. Preprimární vzdělávání

Děti mají možnost navštěvovat, rok před povinnou školní docházkou, jednoletou předškolní přípravu. Ta je organizována sociálními a výchovnými autoritami. Děti si během tohoto předškolního roku osvojují pozitivní vnímání sami sebe a dovednost se učit, především pomocí herních aktivit odpovídající věku. Tato předškolní příprava byla dobrovolná až do roku 2015, kdy se v srpnu téhož roku stala povinnou pro všechny děti (UNESCO, 2007).

Děti jsou povinny navštěvovat předškolní vzdělávání v rozsahu minimálně 700 hodin za rok. Pokud dítě v předškolním věku bydlí od školy dál než pět kilometrů, má nárok na bezplatnou dopravu do školy (SocioFactor s.r.o., 2013).

2.3.2. Primární vzdělávání

Povinná školní docházka začíná v sedmi letech věku dítěte. Konec školní docházky nastává tehdy, pokud je základní vzdělání zdárně ukončeno, nebo uplynulo deset let od jejího zahájení. Žákům je otevřena i možnost absolvovat dobrovolný desátý rok základního vzdělávání s intenzivnější podporou, díky které mohou základní vzdělávání dokončit a pokračovat ve studiu sekundárního vzdělávání. Tento desátý ročník mohou využít i žáci, kteří nebyli přijati na střední školu. Nejnovější kurikulum pro základní vzdělávání, bylo obnoveno v roce 2014 (Helsinki, 2022).

Žáci mají k dispozici každý svůj tablet, na kterém jsou programy a aplikace na procvičování učiva. Pro žáky to je zpestření výuky a mohou si ověřit své znalosti beze strachu, že dostanou špatné hodnocení od učitele (Frangou, a další, 2020).

Žáci mají k dispozici veškeré učebnice, materiály a nástroje zdarma. Každý žák dostává na základní škole jedno jídlo zdarma a také je žákům zdarma k dispozici školní zdravotní a sociální péče. V případě, že se objeví u žáka speciální potřeby, vzniká okamžitý nárok na péči. Také ve Finsku funguje systém spádových škol a díky dopravě zdarma, pomocí školních autobusů, se rodiče nemusí bát, že by jejich dítě mělo jakýkoliv problém dostat se do školy, i přes větší vzdálenost od bydliště. Pokud ale denní doba jízdy přesahuje tři hodiny, žák má právo na bezplatné ubytování a stravu v blízkosti školy (Marková, 2019).

Vyučovací hodina trvá 45 až 60 minut, malé přestávky mezi hodinami trvají 15 minut a velká obědová přestávka trvá 30 minut. Každou malou přestávku mají žáci povinnost trávit ji venku na školním dvoře, nezávisle na ročním období nebo počasí (SocioFactor s.r.o., 2013).

První stupeň základního vzdělávání, tedy prvních šest let, jsou žáci vzděláváni jedním třídním učitelem. Během následujících tří let, na druhém stupni, se na výuce žáků podílí více učitelů, kteří jsou specializovaní na různé předměty. Základní předměty se vyučují podle studijních osnov národního vzdělávacího programu a průřezových témat. Místní školy a úřady ale mohou upravit různé oblasti vzdělávání tak, aby byly v souladu s místní komunitou a samosprávou. Žáci mají možnost také volitelných předmětů, které tvoří okolo 20% jejich vyučovacích hodin a každé školské zařízení si nezávisle na ostatních zařízeních určuje, jaké volitelné předměty si budou moct žáci vybrat během svého studia. Vyučovací hodiny probíhají ve finštině a některé i ve švédštině (UNESCO, 2007).

2.3.3. Sekundární vzdělávání

Studenti se po absolvování povinného základního vzdělávání mohou rozhodnout mezi obecných a odborným vyšším sekundárním vzděláním. Přijímací řízení na střední školu je prováděno na základě jejich studijního průměru z teoretických předmětů v průběhu studia na základní škole. Některé střední školy mají také přijímací zkoušky a testy (Lukio, 2022).

Během přijímacího řízení může škola také přihlédnout k zálibám, koníčkům a jiným souvisejícím aktivitám, které mohou dopomoci k přijetí na střední školu. Obě možnosti studia jsou na tři roky, a po úspěšném ukončení studia, jsou studenti způsobilí pro vysokoškolské vzdělání (Kuuskorpi, 2014).

Studium na střední škole trvá obvykle po dobu tří let. Jsou ale výjimky, kdy je možné dokončit střední školu již po dvou letech nebo naopak prodloužit studium a dokončit po 4 letech studia. Studenti opět neplatí žádný poplatek za studium, pokud studují na státní škole. Na soukromých školách se samozřejmě školné liší podle prestiže, oboru a náročnosti. Ukončení středoškolského vzdělání je po absolvování národního testu ve finštině, švédštině nebo sami jazyku. K jazykovému národnímu testu je potřeba úspěšně absolvovat také test ze tří dalších předmětů, cizí jazyk, matematika a test z obecných věd a reálií (historie, náboženství, fyzika, chemie, psychologie a filozofie). Testy mohou studenti absolvovat na podzim a na jaro a mohou si testy rozdělit. Celkový počet pokusů o zvládnutí testů, pro úspěšné zakončení středoškolského vzdělání, nesmí přesáhnout tři pokusy (Lukio, 2022).

2.3.4. Terciární vzdělávání

Stejně jako v České republice, i ve Finsku mají více typů terciálního vzdělávání, v tomto případě se jedná o dva typy:

1. Akademické vzdělávání založené na výzkumu. Těchto univerzit se ve Finsku nachází celkem 13 a nabízí studentům studium bakalářské, magisterské i doktorské. Bakalářské studium je na tři roky, magisterské na dva roky a doktorské na čtyři roky studia. Na univerzitách se vyučuje hned ve třech jazycích. Základní vyučovací jazyk je rodný jazyk, finština, dále švédština, ze které studenti skládají zkoušku na konci studia a v neposlední řadě se vyučuje také v anglickém jazyce. Místní studenti mají možnost se zapsat na výuku předmětů v anglickém jazyce spolu s mezinárodními studenty a tím si obě strany rozvíjí svůj obzor co se týče vzdělávacích systémů v různých zemích (Yliopistot, 2022).
2. Univerzity aplikovaných (polytechnických) studií, které poskytují odborné vzdělávání více zaměřené na pracovní život a regionální rozvoj, který se zaměřuje na aplikovaný výzkum. Jejich náplň studia je zaměřena více na praktické dovednosti. Ve Finsku se nachází celkem 22 univerzit aplikovaných studií a poskytují studentům možnost bakalářského a magisterského studia. Plné studium trvá okolo čtyř let, kdy délku studia určuje zvolený studijní program a studijní tempo samotného studenta. Studium na univerzitách aplikovaných studií nabízí spoustu možností praktických zkušeností a také vymezený čas na praxi ve zvoleném oboru (Ammattikorkeakoulut, 2022).

2.4. Inkluze ve finském vzdělávacím systému

Finsko má pravděpodobně nejvyšší počet žáků, kterým je poskytována intenzivní speciálněpedagogická podpora (Zichler, a další, 2019).

Žáci zde nejsou ale považováni za znevýhodněné, ale jako žáci, kteří potřebují při vzdělávání občas výpomoc (Itkonen a Jahnukainen, 2007 v Inkluzivní vzdělávání 2019).

Model podpory žáků se speciálněpedagogickými potřebami je ve Finsku třístupňový, kdy v každém stupni je vytvořen pro žáka individuální vzdělávací plán, kdy v prvních dvou stupních je zachováno klasické státní kurikulum, zatímco ve třetím stupni je možné individuálně přizpůsobit i obsah vzdělávání (Hammerness, a další, 2017).

Určení podpůrných opatření není závislé na diagnostikované speciálně vzdělávací potřebě, jelikož žáci nejsou bráni jako handicapovaní nebo problémoví, ale pouze jako žáci, kteří potřebují čas, pomoc nebo vysvětlení navíc (Zichler, a další, 2019).

Žákům ve Finsku je pomoc poskytnuta okamžitě, jelikož diagnostiku provádí třídní učitel a dále poté speciální pedagog, který je přítomen na každé základní škole. Na školách zde

také funguje organizovaný model výuky pull-out, kdy dojde k vyjmutí žáka (žáků) ze třídy a pracuje mimo kolektiv se speciálním pedagogem (Takala, a další, 2009).

Učitelé jsou již zvyklí na integrované žáky ve svých třídách a přizpůsobují jim část své výuky, a hlavně svůj přístup. Vedou svým příkladem také ostatní žáky porozumění a respektování rozdílů (Kyrö-Ämmälä, 2019).

Na výběru nových učitelů si dávají záležet již od přijímacího řízení na učitelský obor na univerzitě, kdy uchazeči musí projít národním testem a poté pohovorem. Jakmile tímto procesem uchazeč o studium projde, musí pro kvalifikaci na učitele na základní škole splnit všechny kurzy a práce v nich, které jsou součástí současného národního kurikula pro primární vzdělání (finský jazyk, matematika, historie, věda, dramatická, hudební a tělesná výchova), dále v pedagogice, komunikaci, jazykové úrovni, ve výzkumu a analýze (NCEE, 2016).

Školy jsou zde zvyklé se přizpůsobovat individuálním potřebám žáků, jelikož dojezd do škol je i 80 km denně, například ve městě Rovaniemi v Laponsku. Mnoho odborníků se shoduje na tom, že právě okamžitá podpora žáků, kteří potřebují pomoc, má velký vliv na úspěšnost finského školství a také vysoká kvalifikace finských učitelů (Hausstatter a Takala 2008 in Zichler, 2019).

3. Školské kurikulum a dotace vyučovacích hodin

V České republice začíná v prvním ročníku základní školy výuka rodného jazyka, tedy českého jazyka. S povinnou výukou anglického jazyka začínají žáci ve třetím ročníku základní školy, kdy je týdenní dotace tří vyučovacích hodin (Výuka cizích jazyků v České republice a v EU, 2015).

Lojová zmiňuje, že není kvalitní osvojení a používání cizího jazyka podmíněno raným začátkem jeho výuky. Podstatný vliv má právě kvalitní pedagog na jazykovou výuku, hodinová dotace výuky cizího jazyka a pravidelnost této výuky (Výuka cizích jazyků v České republice a v EU, 2015).

Úroveň anglického jazyka žáků na konci prvního období na prvním stupni základní školy je dle RVP, „*CJ-3-1-06 píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy*“ (RVP, 2021).

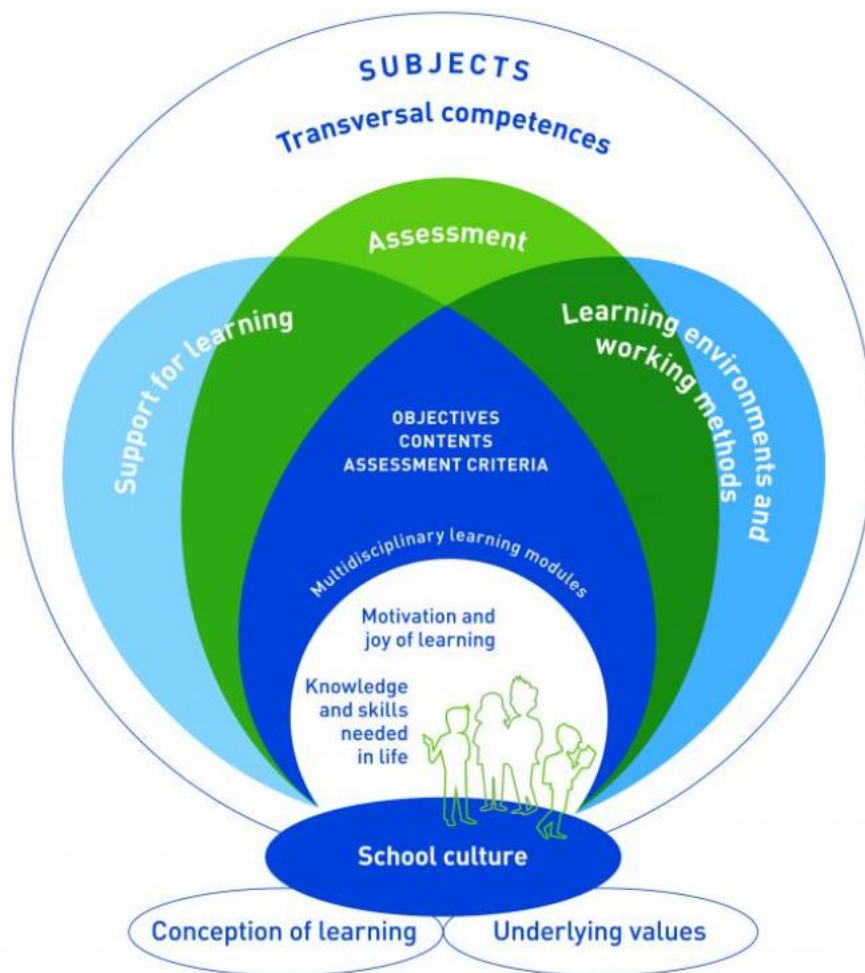
Úroveň anglického jazyka žáků na konci druhého období prvního stupně základní školy v České republice je dle RVP, „*CJ-5-4-01 Žák napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života*“ (RVP, 2021).

Konec prvního období na prvním stupni nemá konkrétní očekávaný výstup, který by se shodoval s obsahem v práci a poukazoval na dosažení znalostí.

Výuka přírodních věd se na prvním stupni základní školy je vyučována pod předmětem „Člověk a jeho svět“, kdy očekávaný výstup na konci druhého období v tomto předmětu je v podtématu Rozmanitost přírody „*ČJS-5-4-05 zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat*“ (RVP, 2021).

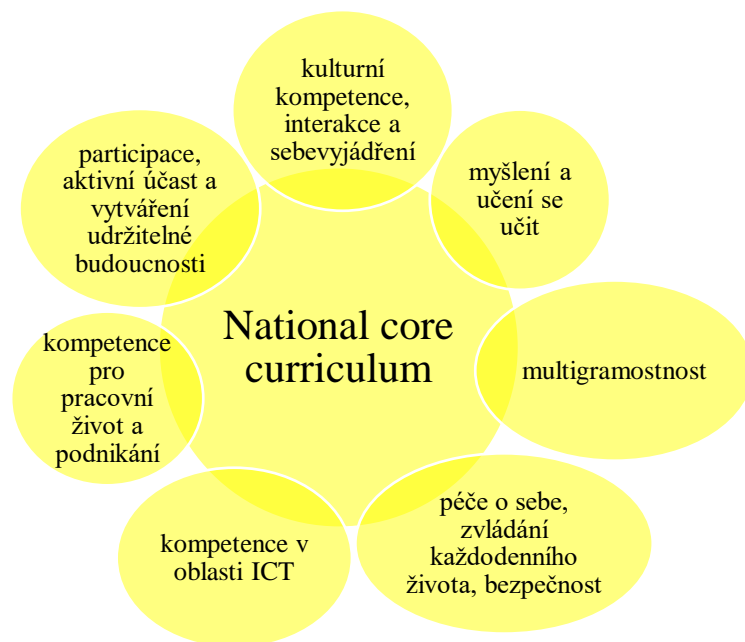
Finské národní kurikulum pro první stupeň základního vzdělávání bylo představeno 1. srpna 2016. Níže na obrázku můžete vidět základní body, které se do finského národního kurikula zařadily (Finnish National Agency for Education, 2022).

Finsko si velmi zakládá na vzdělání budoucích učitelů, díky kterým se Finsko pohybuje na žebříčku ve vzdělávacím systému. Tento úspěch však není zajištěný a musí se stále pracovat na tom, aby na nejvyšších stupních světového žebříčku zůstal. Publikace poukazuje také na to, že investovat do vzdělání učitelů, se vyplácí (Sahlberg, a další, 2021).

Obrázek 3: National core curriculum (Finnish National Agency for Education , 2022)

Do reformy v roce 2014 se zapojilo široké spektrum aktérů, kdy Finsko považuje za téměř stejný úspěch jako samotný výsledek. Tato reforma je v českých médiích podávána s nepřesnými informacemi a ze sekundárních pramenů. Dle této reformy si každá obec a škola ve Finsku začala připravovat svá kurikula a od roku 2017 je začali aplikovat (Dvořák, a další, 2019).

Obrázek 4: Transverzální kompetence ve finském kurikulu (Dvořák, a další, 2019)

Výuka všech jazyků začíná ve Finsku již od prvního ročníku v druhém pololetí neboli jarním semestru základní školy, kdy některé základní školy mohou s výukou začínat již na začátku školního roku v prvním ročníku. Nejpozději však musí začít v jarním semestru. Výuka musí trvat minimálně půl vyučovací hodiny týdně (European Commission, 2022).

Obsah zákona 793/2018, 6 – rozdělení hodin základního vzdělávání pro žáky, který prošel aktualizací pro první a druhý ročník v roce 2020, s účinností od roku 2021 (Grahnlason, a další, 2018).

Dotace vyučovacích hodin jsou vypočítány při 38 týdnech výuky během akademického roku. Dotace výuky anglického jazyka ve Finsku je 342 vyučovacích hodin během studia od třetího do šestého ročníku na prvním stupni. Na akademický rok (začátek srpna až konec května) vychází tedy 85,5 vyučovacích hodin anglického jazyka a týdenní dotace je v průměru 2,25 vyučovacích hodin¹¹. Tudíž při délce jedné vyučovací hodiny 60 minut, mají žáci minimálně dvě vyučovací hodiny anglického jazyka (European Commission, 2022).

Výuka environmentálních studií je ve Finsku velmi důležitá. Žáci se zde vyučují nejen empatii, sebehodnocení, pochopení pro druhé lidi, ale také ochraně životního prostředí, čistotě

¹¹Výpočet: $9 \cdot 38 = 342$ vyučovacích hodin během čtyř ročníků; $342 : 85 = 85,5$ vyučovacích hodin za rok v jednom ročníku; $85,5 : 38 = 2,25$ vyučovacích hodin za týden

našeho okolí. Dokonce město organizuje ve spolupráci s Evropskou unií a sociálním rozvojovým projektem vlastní enviromentální projekt pro žáky základní školy (SOSKU projekt; město Rovaniemi, 2018).

Dotace výuky enviromentálních studií ve Finsku je 380 vyučovacích hodin během studia od třetího do šestého ročníku na prvním stupni. Na akademický rok tedy vychází 95 vyučovacích hodin enviromentálních studií a týdenní dotace je v průměru 2,5 vyučovacích hodin¹² (European Commission, 2022).

¹² Výpočet: $10 \cdot 38 = 380$ vyučovacích hodin během čtyř ročníků; $380 : 4 = 95$ vyučovacích hodin za rok v jednom ročníku; $95 : 38 = 2,5$ vyučovacích hodin za týden

4. PISA hodnocení

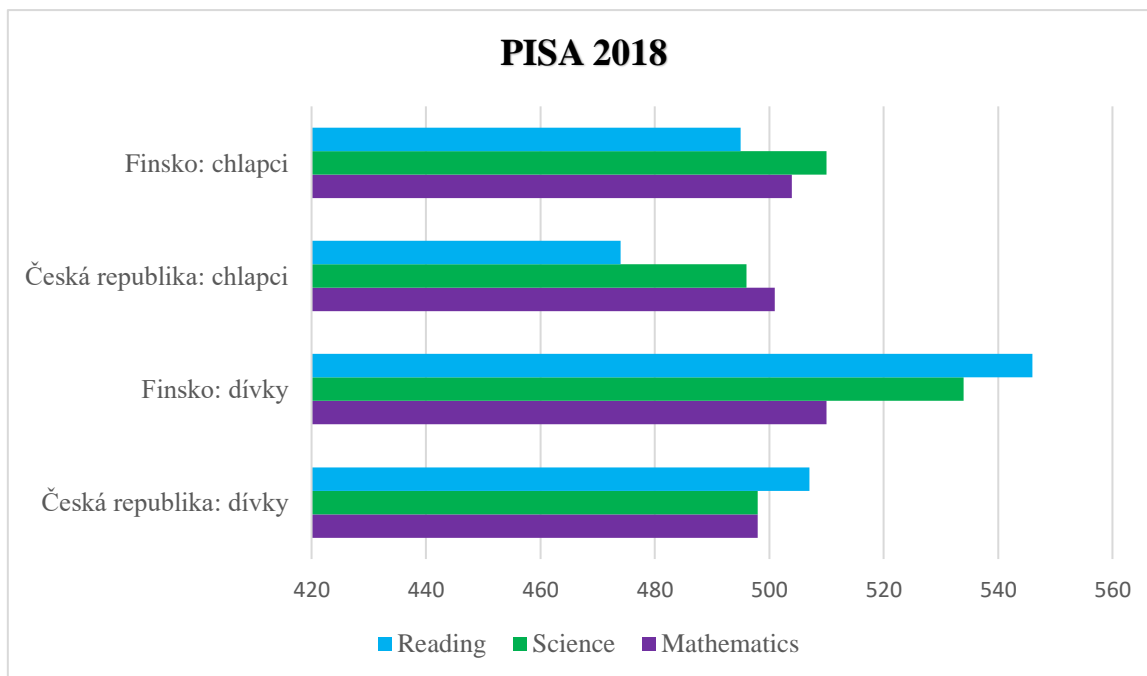
PISA neboli Program pro mezinárodní hodnocení školských vzdělávacích systémů je organizováno vzdělávacím direktoriátem OECD, kdy to hodnocení je zapojeno třicet šest členských států. PISA spočívá v opakovaném vyhodnocování výsledků ve tříletých cyklech, patnáctiletých žáků během let z různých zemí ze čtenářské, matematické a přírodovědné gramotnosti. Záměrem tohoto mezinárodního šetření je poskytnout jednotlivým zemím informace o efektivitě a úspěšnosti jejich vzdělávacích systémů. Poslední dostupné výsledky mezinárodního šetření jsou z roku 2018, jelikož šetření, které mělo proběhnout v roce 2021, bylo posunuto na rok 2022 (Blažek, a další, 2019).

Úspěšnost a kvalitu finského vzdělávacího systému je známá po celém světě od roku 2001, kdy Finsko zveřejnilo výsledky PISA testů z předchozího roku (Dvořák, a další, 2019).

Výsledky matematické gramotnosti, pro PISA, hodnotí matematickou gramotnost u patnáctiletých studentů k formulaci, používání a interpretaci matematiky v různých kontextech k popisu, předpovídání a vysvětlování jevů, s uznáním role, kterou matematika hraje ve světě. Výsledky měření jsou zaznamenány v průměrech. Matematicky gramotný student si uvědomuje roli, kterou matematika hraje ve světě, aby mohl činit podložené úsudky a rozhodnutí, které potřebují konstruktivní, angažovaní a přemýšliví občané (OECD, 2018).

Výsledky čtenářské gramotnosti, pro PISA, hodnotí míru porozumění, užití a reflektování na psané testy za účelem dosáhnout cíle, rozvoje znalostí a potencialů, a začlenění do společnosti. Výsledky měření jsou zaznamenány v průměrech (OECD, 2018).

V přírodovědecké gramotnosti, pro PISA, hodnotí přírodovědeckou gramotnost patnáctiletých studentů ve využití přírodovědných znalostí k identifikaci otázek, získání nových znalostí, vysvětlit přírodovědecké jevy, a vyvozování závěrů založených na důkazech o otázkách souvisejících s vědou. Výsledky měření jsou zaznamenány v průměrech (OECD, 2018).

Graf 1: PISA výsledky 2018

Výsledky z roku 2018 jsou zaznamenány v grafu 1, kde jde vidět, že finští chlapci mají lepší skóre ve všech oblastech testování než čeští chlapci. Stejný výsledek platí u dívek, a to že finské dívky mají lepší skóre v oblastech než české dívky.

V průměrných výsledcích čtenářské gramotnosti nejvíce vynikaly finské dívky, a české dívky měly lepší skóre než finští i čeští chlapci. V průměrných výsledcích matematické gramotnosti si nejlépe vedly opět finské dívky, po nich si nejlépe vedli finští chlapci, dále čeští chlapci a české dívky. V průměrných výsledcích přírodovědecké gramotnosti si nejlépe vedly finské dívky, za nimi jsou finští chlapci a poté české dívky a čeští chlapci.

5. Porovnání českého a finského vzdělávacího systému

České i finské vzdělání se řídí dle mezinárodní klasifikace ISCED 97, která má sedm základních úrovní (Český statistický úřad, 2014).

Kód	Úroveň vzdělání	Název úrovně
0	ISCED 0	Preprimární vzdělání
1	ISCED 1	Primární vzdělání
2	ISCED 2	Nižší sekundární vzdělání
3	ISCED 3	Vyšší sekundární vzdělání
4	ISCED 4	Postsekundární neterciární vzdělání
5	ISCED 5	Terciární vzdělání – první stupeň
6	ISCED 6	Terciární vzdělání – druhý stupeň

Tabulka 1: úrovně vzdělání ISCED 97

Rozdíl mezi českým a finským vzdělávacím systémem spočívá především v přístupu učitelů. Osobně jsem měla možnost nahlédnout do výuky v MŠ a na ZŠ, prohlédnout si centrum pro diagnostiku, navštívit speciální třídy pro žáky s postižením a sama jsem si vyzkoušela studium na finské univerzitě.

První viditelný rozdíl na finských školách je oslovení vyučujícího křestním jménem. Zatímco na českých základních školách žáci oslovují učitelé oslovením „paní učitelko nebo pane učiteli“.

V mateřské škole jsem velký rozdíl mezi vzdělávacími systémy nepozorovala. Děti měly jak volnou, tak organizovanou činnost s učitelem. Díky finskému způsobu včasné diagnostiky, kdy vadu v řeči nebo jinou poruchu konzultují okamžitě se speciálním pedagogem, a společně se snaží přijít na vhodný způsob podpory pro žáky. Děti odcházely na individuální logopedii v průběhu dne se speciálním pedagogem.

Na základní škole jde vidět rozdíl jak v přístupu vyučujícího, tak ve formě vzdělávání ve vyučovacích hodinách. Učitel si zakládá na komunikaci se žáky, individuálním přístupem, přátelským přístupem a atmosférou v hodinách. Během prvního stupně, tedy šesti let, se žákům nemění učitel a vyučuje je všechny předměty. Učitel se během výuky pohybuje mezi žáky, kteří si nové učivo osvojují převážně samostatně a pokud některé části učiva nerozumí,

nebo potřebují dovysvětlit, zeptají se svého spolužáka nebo učitele, který je jim k dispozici. Žáků je v každé třídě okolo 10, tudíž má učitel prostor se každému žákovi věnovat i individuálně. Žáci mají každý svou vlastní lavici, ve které si nechávají své učebnice. Každý měsíc učitel mění zasedací pořádek ve třídě, tudíž ve třídě vzniká zdravé a přátelské prostředí a žáci se tedy učí spolupracovat se všemi. Je tedy zde velmi malé riziko, že by některý žák byl vyčleňován z kolektivu.

Co se týče dalšího vybavení třídy, každý žák ve Finsku má k dispozici tablet pro vzdělávání. Na tabletu mají vzdělávací aplikace pro všechny předměty. Využívají se tedy převážně tehdy, kdy žáci splní samostatnou práci nebo test dříve než ostatní. Dále se ve třídě nachází tzv. Helpdesk (pomocný stůl), kam žáci mohou jít pracovat sami od ostatních. Tento stůl je v rohu místnosti oddělený skříní s pomůckami. Dalším vybavením ve třídě, které pomáhá žákům se lépe soustředit jsou náčiní pro fyzickou aktivitu. Osobně jsem se setkala s kruhy, žebřinami a horolezeckou stěnou v učebně. Žáci mají možnost kdykoliv během hodin i přestávek využít tyto náčiní pro vybití přebytečné energie a lépe se poté soustředí na učivo. Učitelé mají k dispozici interaktivní tabuli v každé učebně, dataprojektor na promítání učiva a také lampu na promítání učebnic, knih nebo pracovních listů na tabuli v tištěné podobě. Vyučovací hodiny trvají mezi 45 až 60 minutami. Během přestávek se žáci oblékli a šli na dvůr před školu. Každá přestávka se tráví venku na čerstvém vzduchu, bez ohledu na roční období a teplotu, kde samozřejmě učitelé drží dozor. Žáci během samostatné práce v hodině nebo testu mohou odejít na chodbu, k jinému stolu a psát prakticky kdekoli, kde jim to je pohodlné.

Žáci mohou působit na první pohled nekomunikativně, ale vše záleží na vyučujícím. Osobně jsem neměla s žáky na praxi s komunikací žádný problém od prvního dne. Žáci čtvrtého a pátého ročníku na obou základních školách, kde jsem působila na praxi, se mnou bez problému komunikovali v anglickém jazyce a při prezentacích se ptali na otázky. Pokud nevěděli otázku v anglickém jazyce, jednoduše se obrátili na svou třídní paní učitelku, která jim s předkladem otázky pomohla. Bylo to však potřeba pouze v ojedinělých případech.

Studium na univerzitě se liší v mnoha ohledech. Zatímco v České republice chodíme na vyučovací hodiny celý semestr a na jeho závěru máme zkoušky, ve Finsku probíhají předměty postupně, za to s větší intenzitou výuky. Jedna vyučovací hodina trvá okolo 4 hodin, kdy studenti mají jednu velkou přestávku v polovině výuky. Předměty se vyučují postupně. Jeden předmět se vyučuje po dobu jednoho měsíce a na konci je zkouška. Studenti se tedy mohou více soustředit na své předměty a zkoušky se jim rozloží během celého semestru.

Předchází se tak vysokému stresu, který během zkouškového období zažívají studenti v jiných zemích. Více se zaměří na obsah vzdělávání a více si odnesou z výuky. Vyučující pro výuku používají převážně dialogy, práci ve skupinách, modelové situace a praktické zkušenosti, což je pro přípravu budoucích pedagogů velice přínosné pro budoucí povolání. Studenti také pracují skrz modelové situace na různých alternativách výuky, chystají si přípravy, které poté prezentují před třídou, která jim dává zpětnou vazbu. Vyučující jsou i zde oslovováni křestním jménem a své studenty vnímají již jako kolegy. Základem hodnocení výuky, je zpětná vazba i ze strany vyučujícího.

Co se inkluze týče, tak v obou zemích se snaží pomáhat, jak mohou. Bohužel v České republice je komplikovanější systém pro žáky, aby získali potřebnou pomoc a podporu systému. V České republice je pro žáka se speciálními potřebami potřeba, aby navštívil speciálně pedagogické centrum, kde mu pedagogičtí pracovníci poruchu potvrdí nebo vyvrátí. Tento proces může trvat i tři měsíce a žák během té doby dostává maximálně podpůrné opatření prvního stupně, které není vždy dostačující. Naopak ve Finsku poskytují pomoc žákům okamžitě. Speciální pedagog je hned k dispozici ve škole a žáci tedy dostanou potřebnou pomoc a podporu v rámci týdnů a ne měsíců.

Pro diagnostiku při speciální škole mají speciální pedagogové vhodný prostor a vybavení. Pokud je pro diagnostiku potřeba, mohou se rodiče s dítětem ubytovat v centru na potřebnou dobu.

PRAKTICKÁ ČÁST

6. Metodologie výzkumu

Jako výzkumnou metodu jsme použily kvalitativní výzkum, který je proces zaměřený na zkoumání sociálního nebo lidského problému a analyzuje účastníky výzkumu v jejich přirozených podmínkách, a kdy nelze vymezit nebo udělat jeden uznávaný způsob výzkumu. (Hendl, 2008)

6.1. Výzkumné cíle a otázky

Hlavním cílem výzkumu je porovnat znalost z přírodovědných předmětů a úroveň anglického jazyka u žáků třetího až pátého ročníku v České republice a ve Finsku.

Porovnání úrovně anglického jazyka u žáků třetího až pátého ročníku základní školy ve Finsku a základní školy v České republice.

Jaké je povědomí o ochraně životního prostředí u žáků pátého ročníku ZŠ v České republice s porovnáním s žáky v pátého ročníku ZŠ ve Finsku?

Které ze školství má lepší výsledky ve vzdělávání žáků třetího až pátého ročníku na základě našeho výzkumu?

6.2. Výzkumné metody

Tvorba pracovního listu

K získání potřebných dat od žáků, jsme museli vytvořit pracovní list. Vlastní tvorbou materiálu se nám podařilo přizpůsobit otázky našemu cíli v této práci. Šlo především o to zaujmout žáky, vytvořit takový materiál, který budou chtít vyplnit a který se nám bude dobře vyhodnocovat. Při tvorbě materiálu je nutné dbát na zásadu názornosti, kde učitel vyjádří svůj požadavek způsobem, kterému nebudou mít žáci problém porozumět (Dostál, 2011).

Analýza produktu činnosti

Tato metoda výzkumu byla použita v úkolu č. 1 a úkolu č. 7 v pracovním listu. Rozbor produktů pracovní činnosti, kterou žák již splnil. Žák tedy nemusí být přítomný u rozboru jeho produktů či výtvorů. V tomto případě jsme použili analýzu spontánních výkonů, v tomto případě popis obrázku, konkrétně písemnou zkoušku, při popisu obrázku. Můžeme zde posuzovat schopnost myslet, stylizovat, vyjadřovat se a také jaký je zájem o učivo (Šnýdrová, 2008).

Volné psaní k podmětovému obrázku

Metodu volného psaní jsme využili při prvním úkolu, kde žáci měli popisovat obrázek. Žáci tedy píšou, jak dlouho chtějí a je na jejich rozhodnutí kolik napíšou textu nebo jakou formou (slovně, ve větách, psacím či hůlkovým písmem) budou psát, v tomto případě k podmětovému obrázku (Čapek, 2015).

Práce s otevřenými otázkami

Tuto metodu, jsme zvolili pro získání více osobní odpovědi od žáků a opravdu si ověřila jejich znalosti, jelikož neměli žádnou nápovědu a pracovali pouze se svými znalostmi. Použití jakékoli formy dotazníku, není vázáno na žádný výzkumný design (Hendl, a další, 2017).

Nestandardizované testy nemají k dispozici ani testovou příručku ani testový standard. Učitelé si tyto typy testů vytváří velmi často sami a jelikož nejsou ověřeny na větším počtu osob, nemůžeme znát jejich vlastnosti (Emanovský, 2013).

Otevřená otázka znamená, že respondent má volnost ve své odpovědi a není tak nijak omezován, je ale náročnější na zpracování a vyhodnocení získaných dat (Ravitch, a další, 2021).

6.3. Organizace šetření

Pro výzkum jsme si vybrali základní školu v severním Finsku, na které byla autorka práce na praxi v rámci studijního pobytu ve Finsku. Na škole je všech devět ročníků. Začátek výuky je v 8 hodin ráno, vyučovací hodina zde trvá 60 minut, malé přestávky jsou 15 minut a obědová přestávka trvá 30 minut. Během malých přestávek musí všichni žáci trávit čas na školním dvoře venku během všech ročních období.

V České republice si autorka práce vybrala školu, na které také absolvovala praxi během studia. Na škole je všech devět ročníků. Začátek výuky je v 7 hodin a 50 minut ráno, vyučovací hodina trvá 45 minut, malé přestávky jsou 10 minut, svačtinová přestávka je 20 minut a obědová je 30 minut. Během malých přestávek se žáci musí zdržovat v budovách školy, kde mají učitelský dozor na chodbách.

Pro porovnání českého a finského vzdělávacího systému jsme se rozhodly, z důvodu velmi pokročilého vzdělávání ve Finsku, které má jeden z nejlepších vzdělávacích systémů na světě a velmi nás jejich systém zaujal.

Všechna použitá jména žáků jak ve Finsku, tak v České republice jsou v rámci zpracování této práce smyšlená, kvůli ochraně osobních práv.

6.4. Výzkumný vzorek

V praktické části diplomové práce se autorka zaměřila na spolupráci s 22 českými žáky třetího až pátého ročníku základní školy v České republice a s 21 finskými žáky třetího až pátého ročníku základní školy ve Finsku. Všichni žáci neměli žádný problém se spoluprací a v některých ročnících se našli i žáci s SVP.

Jako výzkumný vzorek si autorka zvolila žáky ve třetím, čtvrtém a pátém ročníku z důvodu již nabytých znalostí a také pro posouzení vzdělání na konci prvního a druhého období. Souhrnné informace o všech žácích jsou uvedeny v tabulkách č. 2 až 7 a v grafech č. 2 až 4.

Výzkumný vzorek třetího ročníku základní školy v České republice se skládá ze sedmi žáků, ve věkovém rozmezí mezi osmi a devíti lety. Třidu navštěvují tři dívky a čtyři chlapci, kdy všichni žáci jsou české státní příslušnosti.

Jméno	Věk	Pohlaví	Státní příslušnost	Označení
Lukáš	8 let	Chlapec	Česká	ČŽ-1
Anna	9 let	Dívka	Česká	ČŽ-2
Vivien	8 let	Dívka	Česká	ČŽ-3
Jakub	8 let	Chlapec	Česká	ČŽ-4
Lili	8 let	Dívka	Česká	ČŽ-5
Jindřich	8 let	Chlapec	Česká	ČŽ-6
Matěj	8 let	Chlapec	Česká	ČŽ-7

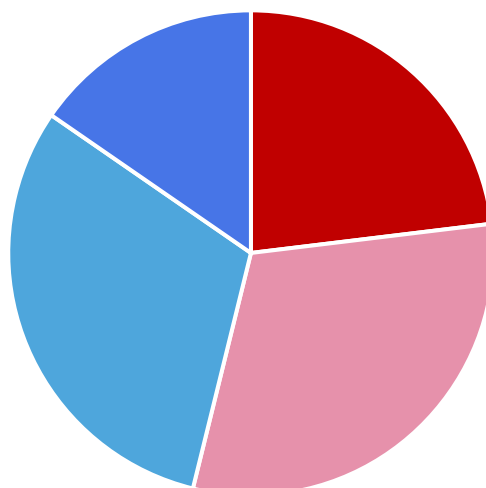
Tabulka 2: seznam žáků třetího ročníku ČR

Výzkumný vzorek třetího ročníku základní školy ve Finsku se skládá ze šesti žáků, ve věkovém rozmezí mezi devíti a desíti let. Třidu navštěvuje čtyři dívky a dva chlapci, kdy všichni žáci jsou finské státní příslušnosti.

Jméno	Věk	Pohlaví	Státní příslušnost	Označení
Saara	9 let	Dívka	Finská	FŽ-1
Ella	10 let	Dívka	Finská	FŽ-2
Onni	9 let	Dívka	Finská	FŽ-3
Elias	9 let	Chlapec	Finská	FŽ-4
Seini	10 let	Dívka	Finská	FŽ-5
Matias	10 let	Chlapec	Finská	FŽ-6

Tabulka 3: seznam žáků třetího ročníku FI

Výzkumný vzorek třetího ročníku

■ Dívky ČR ■ Dívky FI ■ Chlapci ČR ■ Chlapci FI

Graf 2: výzkumný vzorek třetího ročníku

Výzkumný vzorek čtvrtého ročníku základní školy v České republice se skládá z osmi žáků, ve věkovém rozmezí mezi devíti a desíti let. Třída se skládá z pěti dívek a tří chlapců, kdy všichni žáci mají českou státní příslušnost.

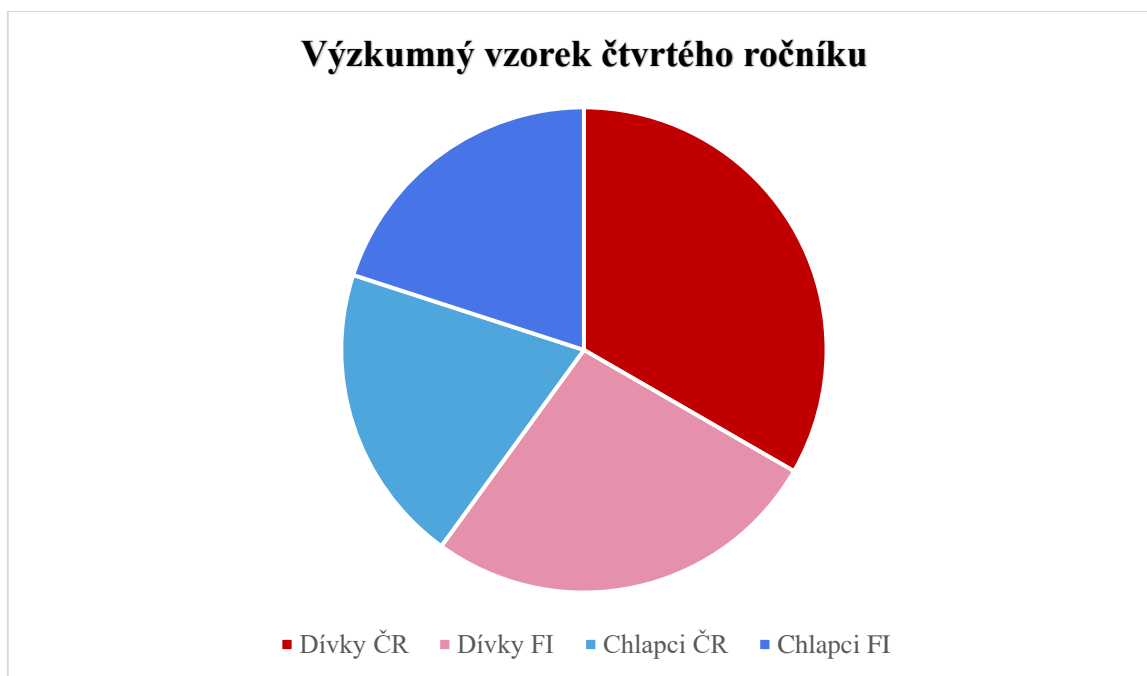
Jméno	Věk	Pohlaví	Státní příslušnost	Označení
Emma	9 let	Dívka	Česká	ČŽ-8
Tomáš	9 let	Chlapec	Česká	ČŽ-9
Tadeáš	10 let	Chlapec	Česká	ČŽ-10
Sofie	9 let	Dívka	Česká	ČŽ-11
Adéla	10 let	Dívka	Česká	ČŽ-12
Magdalena	9 let	Dívka	Česká	ČŽ-13
Radek	9 let	Chlapec	Česká	ČŽ-14
Karolína	10 let	Dívka	Česká	ČŽ-15

Tabulka 4: seznam žáků čtvrtého ročníku ČR

Výzkumný vzorek čtvrtého ročníku základní školy ve Finsku se skládá ze sedmi žáků ve věkovém rozmezí mezi desíti a jedenácti let. Třída se skládá ze čtyř dívek a tří chlapců, kdy všichni žáci jsou finské státní příslušnosti.

Jméno	Věk	Pohlaví	Státní příslušnost	Označení
Sofia	11 let	Dívka	Finská	FŽ-7
Jussi	11 let	Chlapec	Finská	FŽ-8
Emma	10 let	Dívka	Finská	FŽ-9
Niko	10 let	Chlapec	Finská	FŽ-10
Juho	11 let	Chlapec	Finská	FŽ-11
Joni	10 let	Dívka	Finská	FŽ-12
Noora	11 let	Dívka	Finská	FŽ-13

Tabulka 5: seznam žáků čtvrtého ročníku FI

Graf 3: výzkumný vzorek čtvrtého ročníku

Výzkumný vzorek pátého ročníku základní školy v České republice se skládá ze sedmi žáků, ve věkovém rozmezí mezi desíti a jedenácti lety. Třída se skládá z pěti dívek a dvou chlapců, kdy všichni žáci mají českou státní příslušnost.

Jméno	Věk	Pohlaví	Státní příslušnost	Označení
Hana	11 let	Dívka	Česká	ČŽ-16
Patrik	10 let	Chlapec	Česká	ČŽ-17
Kristýna	10 let	Dívka	Česká	ČŽ-18
Barbora	10 let	Dívka	Česká	ČŽ-19
David	11 let	Chlapec	Česká	ČŽ-20
Natálie	10 let	Dívka	Česká	ČŽ-21
Kateřina	11 let	Dívka	Česká	ČŽ-22

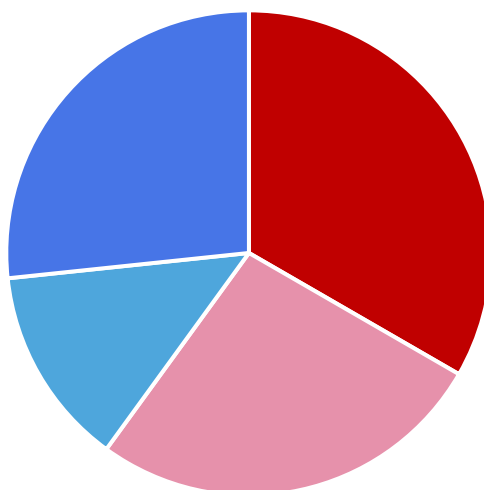
Tabulka 6: seznam žáků pátého ročníku ČR

Výzkumný vzorek pátého ročníku základní školy ve Finsku se skládá z osmi žáků, ve věkovém rozmezí mezi jedenácti a dvanácti let. Třída se skládá ze čtyř dívek a čtyř chlapců, kdy všichni žáci mají finskou státní příslušnost.

Jméno	Věk	Pohlaví	Státní příslušnost	Označení
Saara	11 let	Dívka	Finská	FŽ-14
Veikko	12 let	Chlapec	Finská	FŽ-15
Aino	11 let	Chlapec	Finská	FŽ-16
Melli	11 let	Dívka	Finská	FŽ-17
Tiina	11 let	Dívka	Finská	FŽ-18
Luko	12 let	Chlapec	Finská	FŽ-19
Juuso	11 let	Chlapec	Finská	FŽ-20
Tiina	11 let	Dívka	Finská	FŽ-21

Tabulka 7: seznam žáků pátého ročníku FI

Výzkumný vzorek pátého ročníku

■ Dívky ČR ■ Dívky FI ■ Chlapci ČR ■ Chlapci FI

Graf 4: výzkumný vzorek pátého ročníku

7. Průběh šetření

Autorka práce kontaktovala v první řadě učitelku ve Finsku, která autorce pomohla se zpracováním dat od finských žáků třetího až pátého ročníku. V České republice autorka práce kontaktovala ředitele základní školy, který dal souhlas s ověřením znalostí žáků třetího až pátého ročníku pomocí vytvořeného pracovního listu. Pro ochranu osobních údajů nejsou v práci uvedeny reálná jména žáků ani název konkrétních základních škol.

V praktické části jsme se zaměřili na porovnání českého a finského vzdělávacího systému, se zaměřením na anglický jazyk a přírodovědné předměty. Vypracovali jsme pracovní list pro třetí, čtvrtý a pátý ročník, kdy žáci měly popsat obrázek v anglickém jazyce a odpovědět na otevřené otázky. Pracovní listy do Finska zaslala autorka práce v elektronické podobě, kde má každý žák přístup k tabletu ve třídě a byl to nejefektivnější způsob sběru dat. Výzkum probíhal v období od léta roku 2021 do jara roku 2022.

Jako výzkumné metody zvolila autorka práce analýzu produktů činnosti, volné psaní k podmětnému obrázku a práci s otevřenými otázkami, ve vytvořeném pracovním listu.

Data z finské školy jsem obdržela již v překladu do anglického jazyka, díky paní učitelce, která s žáky pracovní listy udělala společně a překládala jim jednotlivé úkoly do finštiny, aby měly stejné podmínky, jako děti v České republice, a měly otázky v rodném jazyce. Žáci viděli tedy pracovní list promítnutý na interaktivní tabuli před sebou a odpovídali ve svém rodném jazyce. Jelikož překladače na internetu nejsou spolehlivé zdroje, vyhověla nám paní učitelka ve Finsku a přeložila nám odpovědi žáků do anglického jazyka a zaslala je v elektronické podobě pro jednodušší zpracování záznamů z obou stran.

Autorka výzkumu kontaktovala příslušné osoby na české i finské základní škole pro získání písemného souhlasu se zpracováním získaných dat pro potřebu této diplomové práce, viz. Příloha č. 1.

7.1. Výsledky šetření

Cílem mé praktické části je porovnat úroveň českého a finského vzdělávacího systému na prvním stupni základní školy. Zaměřila jsem se na žáky třetího, čtvrtého a pátého ročníku. Žáci jsou ve věku 8 až 12 let a někteří žáci žijí v bilingvní rodině. Pomocí pracovního listu porovnávám znalosti z anglického jazyka, tak obecných vědomostí.

7.1.1. První úkol: popis obrázku v anglickém jazyce

Tímto úkolem jsme se chtěli zaměřit na úroveň anglického jazyka v jednotlivých zemích na prvním stupni. Rozdíly jde vidět v popisu obrázku jednotlivými slovy nebo složitostí věty. Také jak podrobně žáci popisují dané objekty. Pokud napíší jen slovo anebo alespoň barvu objektu a objekt, např. kočka x bílá kočka.

V České republice se s anglickým jazykem teprve začíná ve třetím ročníku. Do teď mohly děti navštěvovat anglický jazyk pouze v rámci volitelného kroužku, mimo daný rozvrh hodin. Proto jsem se zde zaměřila ve vyhodnocení na to, kolik slovíček zvládly děti napsat správně.

Ve Finsku žáci mají výuku anglického jazyka již od první třídy, neklade se ale na jeho výuku velký důraz. Důraz na výuku anglického jazyka začíná právě okolo nástupu do třetího ročníku, okolo desátého roku dítěte.

Na České základní škole je počet vyučovacích hodin anglického jazyka ve třetím až pátém ročníku tři vyučovací hodiny za týden.

Na Finské základní škole je počet vyučovacích hodin anglického jazyka je ve třetím až pátém ročníku taktéž tři vyučovací hodiny za týden.

Popis obrázku v anglickém jazyce v českých školách

I see yellow house
with four
windows. ~~and~~
~~and~~ There is
two trees next
to the house.
In the picture is
a girl and the
girl has got
a white dog.

Obrázek 5: první úkol v pracovním listu (Prknová, 2011)

Třetí ročník

ČŽ-1

Žák ČŽ-1 začal s anglickým jazykem ve třetím ročníku na základní škole.

Odpověď:

„pool, girl, cat, dog, yellow house, small house, window, big sun“

Komentář:

Žák ČŽ-1 použil pro popis obrázku jednoslovné pojmenování nebo slovní spojení. Žák má všechny tvary podstatných i přídavných jmen správně. Při slovních spojeních žák popisoval barvu nebo velikost objektů na obrázku.

ČŽ-2

Žákyně ČŽ-2 chodí od prvního ročníku do kroužku anglického jazyku jednou týdně.

Odpověď:

„Big yellow house., cat, green tree, five flowers, There is small dog., sun, two birds, bone, duck, red cherry“

Komentář:

Žák ČŽ-2 použil pro popis obrázku jednoslovné odpovědi, slovní spojení i jednoduché věty. U slovních spojení žák uvádí barvu nebo množství objektů na obrázku. Při tvoření jednoduchých vět žák nemá věty gramaticky správně, ale i tak je ve třídě oproti spolužákům pokročilý v anglickém jazyce.

ČŽ-3

Žákyně ČŽ-3 vyrůstá v bilingvním prostředí. Její maminka je české národnosti a tatínek je italské národnosti. Neprojevily se u ní žádné poruchy učení nebo problémy s porozuměním či zvládnutím učiva.

Odpověď:

„This is yellow house., cat, dog, duck, birds, garden, Red, pink, blue flowers., Dog have dog house., There are two trees.“

Komentář:

U žáka ČŽ-3 jde vidět vliv cizích národností a komunikace v cizím jazyce v domácnosti. ČŽ-3 použil pro popis obrázku

ČŽ-4

Žák ČŽ-4 má diagnostikovanou dysgrafii¹³. Byl mu tedy poskytnut čas navíc, pro vypracování pracovního listu.

Odpověď:

„house, kat, road, jellow, water, sun, garden, duk, girl“

Komentář:

ČŽ-4 má problémy s psanou verzí slov v anglickém jazyce, jelikož výslovnost slov a psaní slov je v anglickém jazyce odlišné, a pouze málo slov se píše stejným způsobem, jakým je vyslovujeme nebo čteme.

ČŽ-5

Žákyně ČŽ-5 chodila od mateřské školy do kroužku s výukou anglického jazyka dvakrát týdně.

Odpověď:

„I see girl and white dog., House is yellow., Cat play mouse., house, four windows., I see blue, red and pink flowers.“

¹³ Dysgrafie = „specifická vývojová porucha psaní, která se projevuje v grafomotorické složce psaní, dítě nemá žádnou závažnější senzorickou ani motorickou poruchu, avšak s obtížemi se učí napodobit tvary (grafémy) písmen a číslic, grafémy si nepamatuje, nemá v psaní grafémů jistotu.“ (Valenta, a další, 2015)

Komentář:

ČŽ-5 vytváří již jak věty jednoduché, tak i rozvinuté. Žákyně procvičuje anglický jazyk i doma s rodiči. Žák uvádí správně jak tvary podstatných jmen, tak sloves v množném čísle. Odchytky má žák, co se týče tvaru sloves ve třetí osobě jednotného čísla.

ČŽ-6

Žák ČŽ-6 začal s výukou anglického jazyka ve třetím ročníku na základní škole a má diagnostikovanou poruchu pozornosti s hyperaktivitou (dále jen ADHD¹⁴).

Odpověď:

„tree, big sun, dog, cat, mouse, yellow duck, skirt, cherry, house“

Komentář:

Žák ČŽ-6 použil pro popis obrázku podstatná jména a slovní spojení, ve kterých popisoval vlastnosti, velikost nebo barvu objektu na obrázku. Žák vlivem ADHD měl problém se delší dobu soustředit na obrázek. Úkol splnil velmi rychle a nevěnoval mu dostatek času a pozornosti, jako jeho spolužáci, což jde vidět i na jeho odpovědích, které jsou krátké, roztržité, jelikož nepopisoval obrázek postupně, ale podle toho, který objekt zrovna zachytil jeho pozornost.

ČŽ-7

Žák ČŽ-7 chodí již od mateřské školy do kroužku s výukou anglického jazyka dvakrát týdně.

Odpověď:

„This is girl., There is white dog., There is yellow house., This is cat., There are two trees., yellow duck, Big sun has eyes, nose and mouth.“

Komentář:

¹⁴ ADHD = Porucha pozornosti a chování. Základní problém žáků je udržet pozornost a soustředit se, kdy se následně objevují poruchy chování, hyperaktivita nebo impulzivita, díky kterým žáci selhávají ve škole, přestože jsou z hlediska inteligence průměrné nebo i nadprůměrné. (Valenta, a další, 2015)

Žák ČŽ-7 použil pro popis obrázku jednoduché věty i souvětí, ve kterých rozvíjel vlastnosti objektů na obrázku, barvu, množství nebo velikost.

Zhodnocení ročníku

Celkově je úroveň anglického jazyka ve třetím ročníku na české škole v normě. Jdou vidět rozdíly, kdy někteří žáci s anglickým jazykem se teprve seznamují a začínají se jej učit a mezi žáky, kteří chodili do kroužků s výukou anglického jazyka nebo měli kroužek v mateřské škole.

U žáků ČŽ-2, ČŽ-5 a ČŽ-7 jde poznat, že se učí anglický jazyk již od mateřské školy a zvládají vytvářet jednoduché věty u popisu.

Všichni žáci pracovali bez větších problémů. Někteří si dávali záležet více a jiní chtěli mít úkol co nejdříve splněný. Nikdo ale neměl problém s popisem v anglickém jazyce. Komunikace už byla horší, jelikož se žáci styděli mluvit anglicky.

Čtvrtý ročník

ČŽ-8

Odpověď:

„There is girl., house, duck, cat, dog, flowers, trees“

Komentář:

Žák ČŽ-8 použil pro popis obrázku výčet podstatných jmen v jednotném i množném čísle. Pravopis měl u všech slovíček správně. Žák použil také jednoduchou větu pro popis, v které má správně tvary sloves ve třetí osobě jednotného čísla, ale chybí mu člen před podstatným jménem.

ČŽ-9

Odpověď:

„sun, house, cat, dog, girl, tree, bird“

Komentář:

Žák ČŽ-9 použil pro popis obrázku výčet podstatných jmen v jednotném čísle a správném tvaru.

ČŽ-10

Odpověď:

„cat, white dog, girl, garden, yellow house, pond, duck“

Komentář:

Žák ČŽ-10 použil pro popis obrázku převážně výčet podstatných jmen v jednotném čísle, ale použil také dvě slovní spojení, u kterých popisoval vlastnost, barvu, objektů na obrázku.

ČŽ-11

Odpověď:

„small house, dog, sun, cloud, flowers, two cats, mouse, duck“

Komentář:

Žák ČŽ-11 použil pro popis nejen výčet podstatných jmen v jednotném i množném čísle, kdy pravopis má u všech slovíček správně. Žák také použil dvě slovní spojení, kdy popisoval vlastnosti, velikost a množství, objektů na obrázku.

ČŽ-12

Odpověď:

„water, duck, house, cloud, sun, cat, white dog, girl, trees“

Komentář:

Žák ČŽ-12 použil pro popis obrázku nejen základní tvary podstatných jmen v jednotném i množném čísle, kdy pravopis má u všech slovíček správně. Žák použil také jedno slovní spojení, kdy popisoval vlastnost, barvu, objektu na obrázku.

ČŽ-13

Odpověď:

„girl, skirt, sun, happy, cloud, house, cat, garden, duck“

Komentář:

Žák ČŽ-13 použil pro popis obrázku výčet slovíček v základním tvaru jednotného čísla, kdy kromě jednoho přídavného jména, jsou všechna slovíčka podstatná jména.

ČŽ-14

Odpověď:

„sun, cloud, house, dog, garden, girl, cat, mouse, water“

Komentář:

Žák ČŽ-14 použil pro popis obrázku výčet podstatných jmen v základním tvaru a jednotném čísle.

ČŽ-15

Odpověď:

„green tree, dog, house, sun, flower, cat, roof, chair“

Komentář:

Žák ČŽ-15 použil pro popis obrázku převážně základní tvary podstatných jmen v jednotném čísle. Žák také použil jedno slovní spojení, kde popsal vlastnost, barvu, objektu na obrázku.

Zhodnocení ročníku

Žáci pracovali bez problémů, každý sám na svém pracovním listu ve své lavici. Žáci popisovali obrázek převážně jednoslovně a jen pár jedinců napsalo i slovní spojení, kdy přidali vlastnost objektům na obrázku. Žáci nechtěli popisovat ve větách, jelikož se báli, že napíší věty špatně. Celkově by ročník mohl mít lepší slovní zásobu a více sebejistoty při tvoření vět.

Pátý ročník

ČŽ-17

Odpověď:

„There is girl in skirt and T-shirt., She has white dog., There is big yellow house., House has four windows., Sun is happy and two blue cloud., There are two big trees and flowers., Duck is in water.“

Komentář:

ČŽ-17 nemá problémy s tvořením vět v anglickém jazyce. ČŽ-17 má ale občas ve větách chyby v tvoření množného čísla, členy ve větách a se slovosledem věty.

ČŽ-18

Odpověď:

„I see yelow house with four windows., There is two trees next to the house., In the picture is a girl and the girl has got a white dog.“

Komentář:

ČŽ-18 nemá problémy s tvořením vět v anglickém jazyce. Žák skládá věty jednoduché, a zkouší i souvětí. Odchyly dělájí správně napsaná slova a gramatické chyby.

ČŽ-19

Odpověď:

„There are animals., Cat, dog, bird and duck., Sun is happy and yellow., There are two green trees., Girl have yellow T-shirt and blue skirt., Girl has yellow hair., Dog is small and white., There are flowers.“

Komentář:

ČŽ-19 používá k popisu obrázku jednoduché věty a krátká souvětí, ve kterých často používá popis vlastností předmětů na obrázku. Žákyně potřebuje zlepšit slovosled vět, aby každá obsahovala podmět a přísudek a zopakovat tvoření vět ve třetí osobě jednotného čísla.

ČŽ-20

Žák ČŽ-20 má diagnostikovanou dysgrafii, ale anglický jazyk má v oblíbě.

Odpověď:

„I see big, yeloow, hapy sun., There is big house., House has four windovs., There is two trees., Orange kat play mouse., Duck in water., There are pretty flowers., Girl has wite dog., Girl has yeloow hair and T-shirt.“

Komentář:

I přes dysgrafii, má ČŽ-20 velmi dobře rozvinutý anglický jazyk. Jde to poznat i na popisu obrázku, kde má chyby v souvislosti s dysgrafií, ale používá jednoduché věty. Žákyně zdvojuje, zaměňuje nebo vynechává písmena ve slovech, například yeloow, windovs, kat, wite.

ČŽ-21

Odpověď:

„There is big orange house with door and four windows., There is sun and two birds., There are blue, pink and red flower., Duck swims in water., Girl has yellow T-shirt and white dog., Dog live in small house.“

Komentář:

ČŽ-21 nemá problémy s tvořením vět v anglickém jazyce. Žák tvoří věty jednoduché, rozvinuté i souvětí. Žák přistupoval k úkolu velmi zodpovědně a kontroloval si věty po sobě, aby si opravil případné chyby. Jednu chybu má v množném čísle v jedné větě, „There are blue, pink and red flowers“ je správně.

ČŽ-22

Odpověď:

„yellow sun, orange house, green trees, five flowers, mouse and cat, water, duck, white dog, small girl, small house“

Komentář:

ČŽ-22 má diagnostikované ADHD. Úkol chtěl dokončit co nejrychleji a velmi se nesoustředil. Obrázek nepopisoval větami, ale slovními spojeními, kdy ve většině spojení přiřadil podstatnému jménu jednu vlastnost, barvu, velikost nebo množství objektů.

Zhodnocení ročníku

Žáci pátého ročníku psali popis obrázku velmi poctivě. V ročníku jsou žáci, kteří mají diagnostikovanou poruchu psaní nebo poruchu pozornosti, ale i tito žáci se úkolu zhostili velmi poctivě. Žáku s dysgrafií byl dopřán čas navíc, kdy si žák kontroloval, zda popsal vše, co věděl z obrázku. Žák s ADHD se velmi nesoustředil, jelikož byla druhá vyučovací hodina a žák měl spoustu nevybité energie, dostal na starosti rozdání listů svým spolužákům a poté i posbírání pracovních listů od svých spolužáků. Žáci měli odchylky v použití členů k podstatným jménům, ve správném tvaru slovesa ve třetí osobě jednotného čísla a také ve tvaru podstatného jména v množném čísle. Celkově byl pátý ročník ale šikovný, věnoval pozornost při instrukcích a vysvětlování.

Popis obrázku v anglickém jazyce ve Finsku

Třetí ročník

FŽ-1

Odpověď: „cat, dog, flower, dog house, trees, happy sun, duck, girl“

Komentář:

Žák FŽ-1 použil ve svém popisu nejen samotná slovíčka, ale také dvě slovní spojení, kdy popsal vlastnosti objektů na obrázku.

FŽ-2

Odpověď: „small girl, white dog, house, two tree, sun“

Komentář:

Žák FŽ-2 napsal krátký popis, ale zato při popisu použil více slovní spojení než jen samostatná slovíčka. Použil určení velikost, barvy a také množství objektů na obrázku.

FŽ-3

Odpověď:

„house, sun, cloud, two trees, duck, flowers, girl, cat, dog“

Komentář:

Žák FŽ-3 použil při svém popisu obrázku ve většině případu slovíčka, a jedno slovní spojení s množstvím objektů na obrázku, ale zato napsal spoustu objektů z obrázku.

FŽ-4

Odpověď:

„cherry, house, pink flower, cat, duck, dog, girl, window, door“

Komentář:

Žák FŽ-4 při svém popisu obrázku použil jedno slovní spojení, kdy popisoval barvu objektu na obrázku. Dále žák použil pro popis slovíčka, kdy ukázal svou bohatou slovní zásobu.

FŽ-5

Odpověď:

„house, garden, flowers, trees, cat, mouse, duck, dog, sun“

Komentář:

Žák FŽ-5 pro popis obrázku použil výhradně slovíčka, kdy použil i množné číslo, bez uvedení počtu objektů.

FŽ-6

Odpověď:

„girl, dog, house, door, garden, sun, trees, chery, cat“

Komentář:

Žák FŽ-6 pro popis obrázku použil výhradně slovíčka, kde také jako žák FŽ-5 uvedl i slovo v množném tvaru, bez určení počtu objektů.

Zhodnocení ročníku:

Žáci třetího ročníku ve Finsku mají velmi bohatou slovní zásobu při popisu obrázku. Popis je u všech žáků převážně jednoslovný nebo občas žáci použili množství nebo barvu objektu na obrázku. Slovní rozpětí popisů je mezi pěti až devíti slovíčky či slovními spojeními. Jde poznat, že žáci popisovali obrázek pečlivě a dali si záležet na správné gramatice slovíček.

Čtvrtý ročník

FŽ-7

Odpověď:

„Girl has T-shirt and skirt., Girl has white dog., two birds, yellow sun, orange house, four windows,

Komentář:

Žák FŽ-7 pro popis obrázku použil ze začátku jednoduché věty. Dále žák použil popis ve dvouslovných spojení, ve kterých popisoval množství nebo barvu objektů.

FŽ-8

Odpověď:

„I see sun and blue sky., I see girl with dog., Dog is white., two trees, cat, mouse, duck, yellow house“

Komentář:

Žák FŽ-8 pro popis obrázku použil jednoduchá souvětí. Dále pokračoval v popisu pomocí dvouslovných spojení, ve kterých popisoval barvu nebo množství objektů. Jména zvířat na obrázku napsal žák výčtově.

FŽ-9

Odpověď:

„I see big house and trees., Happy sun., Orange cat and mouse and yellow duck., I see blue and red and pink flowers., Girl has yellow hair and T-shirt., Girl has white dog., Dog live in dog house.“

Komentář:

Žák FŽ-9 pro popis obrázku použil rozvinutá souvětí i jednoduché věty. Žák je velmi pokročilý v anglickém jazyce podle jeho popisu. Ve větách popisuje také vlastnosti objektů z obrázků, jako množství, barvu nebo velikost.

FŽ-10

Odpověď:

„There is girl and dog., Dog is white., Girl has blue skirt., Duck is yellow., There are five flowers., Cat play with mouse., Big house has door and windows. There are trees and flowers and big happy sun.“

Komentář:

Žák FŽ-10 pro popis obrázku použil rozvinutá souvětí a jednoduché věty. Žák má velmi rozvinutou znalost anglického jazyka díky dvoujazyčné domácnosti, kdy matka je německé a otec finské národnosti, tudíž doma mluví často v anglickém jazyce. Žák má ve větách správně tvary množného čísla, i tvary sloves ve třetí osobě jednotného čísla. Žák opět ve větách popisuje také vlastnosti objektů, jako je jejich barva, velikost nebo množství.

FŽ-11

Odpověď:

„I see yellow house with four windovs. There are two trees next to the house. In the picture are a girl and the girl have a white dog.“

Komentář:

Žák FŽ-11 pro popis obrázku použil jednoduché věty a souvětí, kdy gramaticky měl žák věty převážně správně. V první větě žák zaměnil jedno písmeno ve slově, jinak má žák nedostatky v gramatice vět a ve tvaru sloves ve třetí osobě jednotného čísla.

FŽ-12

Odpověď:

„I see girl in blue and yellow clothes., She have white dog., Dog have small house., I see beautiful flowers., I see duck, mouse, birds and orange cat., Big house and trees.“

Komentář:

Žák FŽ-12 pro popis obrázku použil jednoduché věty, ve kterých rozvíjel podstatná jména o vlastnostech objektů na obrázku, jako je barva nebo velikost. Žák také použil správně v popisu množné číslo u podstatných jmen.

FŽ-13

Odpověď:

„There is girl with dog., big orange house, There is sun and two cloud., Small duck in water., There is cherry tree., cat and mouse“

Komentář:

Žák FŽ-13 pro popis obrázku použil věty jednoduché a krátké slovní spojení, ve kterých popisoval vlastnosti objektů, velikost, barvu nebo množství. Žák má odchylku ve tvaru slova v množném čísle.

Zhodnocení ročníku

Odpovědi žáků čtvrtého ročníku ve Finsku jsou psané jak ve větách jednoduchých, tak i slovních spojení z podstatného a přídavného jména. Někteří žáci používají ve svých odpovědích také předložky. Žáci popisovali obrázek velmi pečlivě a poctivě. Občas se vyskytla gramatická odchylka u některé odpovědi, ale pro tento věk je to v pořádku. Žáci měli odchylky ve psaní členů před podstatnými jmény. Další odchylky se objevily při psaní množného čísla, kdy žáci nepsali na konci podstatného jména koncovku – s, která značí množné číslo podstatného jména. Další odchylka byla při psaní ve nebo o třetí osobě jednotného čísla, kdy se tvar slovesa mění, například ve slově have, se ve třetí osobě jednotného čísla mění sloveso na has. Všechny výše zmíněné odchylky jsou pro žáky čtvrtého ročníku velmi časté. Slovní zásoba a práce s vyjadřovacími prostředky je u žáků velmi pokročilá a rozvinutá.

Pátý ročník

FŽ-16

Odpověď:

„In the picture I see big orange house., Next to the house are two trees., There is a girl with dog., Cat plays with mouse., There is big happy sun., In garden is pond., Duck is in pond., In garden are five flowers., Dog lives in small dog house.“

Komentář:

Žák FŽ-16 použil při popisu obrázku jednoduché věty, které rozvinul o větné členy navíc. Žák měl všechny věty převážně gramaticky správně, včetně tvarů podstatných jmen a sloves.

FŽ-17

Odpověď:

„In the picture is cat and mouse playing., Girl has dog., House has four windows., Two bird are flying., Tree has cherry., There is pond with yellow duck., I see five flowers in garden.“

Komentář:

Žák FŽ-17 použil při popisu obrázku věty jednoduché a souvětí. Žák měl správně použité tvary sloves ve třetí osobě jednotného čísla a také podstatných jmen v množném čísle.

FŽ-18

Odpověď:

„In the picture are cat, mouse, dog and dack., There is big orange hause., Next to house is fense., House has four windovs., There is yellow sun and blue klouds., There are flowers and pond in garden.“

Komentář:

Žák FŽ-18 použil při popisu obrázku jednoduchá souvětí i slovní spojení. Žák má dysgrafii a v pár slovíčkách zaměňoval hlásky. Kromě této odchylky měl žák věty rozvinuté, za použití popisu vlastností a použití správných přeložek.

FŽ-19

Odpověď:

„In the picture is a girl with small dog., Duck is swimming in pond., There is orange house with four windows., There is cherry tree., Sun has eyes, nose and smile., There are blue, pink and red flowers., Duck swim in water.“

Komentář:

Žák FŽ-19 použil při popisu obrázku

FŽ-20

Odpověď:

„In the picture I see girl in T-shirt and skirt., Girl has small white dog., In garden are flowers., Flowers is pink, red and blue., Cat is running., There is big house with fence., House have four windows., I see two trees and chery.“

Komentář:

Žák FŽ-20 použil při popisu obrázku

FŽ-21

Odpověď:

„In the picture I see trees and house., I see yellow sun and two cloud., There is girl in T-shirt and skirt., Girl have white dog., Mouse is next to cat.“

Komentář:

Žák FŽ-21 použil při popisu obrázku

Zhodnocení ročníku

Žáci popisovali obrázek velmi důkladně a pečlivě. Všichni použili v popisu alespoň jednoduché věty a někteří žáci také jednodušší souvětí. Všichni žáci začínali u popisu

obrázku gramaticky správně, za použití vhodného slovního spojení. Většina žáků rozvíjela podměty ve větách. Žáci mají vysokou úroveň anglického jazyka, kdy popisy obrázku jsou již ve větách, nikoliv jednoslovné či dvouslovné slovní spojení. Oceňuji, že žáci psali také v různých časech. Žáci měli nedostatky v oblasti členů ve větách, což je pochopitelné pro tento věk. Další odchylka byla při psaní ve nebo o třetí osobě jednotného čísla, kdy se tvar slovesa mění, například ve slově have, se ve třetí osobě jednotného čísla mění sloveso na has. Všechny tyto odchylky jsou vzhledem k věku přiměřené.

7.1.2. Druhý úkol: otázka s otevřenou odpovědí

Znáš slovo „EKOLOGIE“? Napiš, co to podle tebe znamená.

něco s přírodou

Obrázek 6: druhý úkol v pracovním listu

Třetí ročník Česká republika

Žák	Odpověď
ČŽ-1	„nevím“
ČŽ-2	„věda o přírodě a zvířatech“
ČŽ-3	„věc v přírodě“
ČŽ-4	„nevím“
ČŽ-5	„ekologie se stará o zdraví přírody“
ČŽ-6	„příroda“
ČŽ-7	„nevím“

Tabulka 8: třetí ročník ČR

Třetí ročník Finsko

Žák	Odpověď
FŽ-1	„věda starající se o přírodu“
FŽ-2	„ekologie je příroda“
FŽ-3	„stará se o přírodu“
FŽ-4	„stará se o život zvířat a kyttek“
FŽ-5	„souvisí s přírodou“
FŽ-6	„věc na přírodní systém“

Tabulka 8: třetí ročník FI

Čtvrtý ročník Česká republika

Žák	Odpověď
ČŽ-8	„je to příroda“
ČŽ-9	„nevím“
ČŽ-10	„stará se o zemi“
ČŽ-11	„stěhuje zvířata do zoo“
ČŽ-12	„ekologie pomáhá přírodě“
ČŽ-13	„nevím“
ČŽ-14	„asi něco s kytkami“
ČŽ-15	„někdo kdo se stará o přírodu“

Tabulka 9: čtvrtý ročník ČR

Čtvrtý ročník Finsko

Žák	Odpověď
FŽ-7	„přírodní věda“
FŽ-8	„zkoumá život v přírodě“
FŽ-9	„zabývá se životním prostředím“
FŽ-10	„ekologie je firma na přírodu“
FŽ-11	„věda která studuje rostliny a zvířata“
FŽ-12	„studuje rostliny a zvířata“
FŽ-13	„ekologie je přírodní věda“

Tabulka 10: čtvrtý ročník FI

Pátý ročník Česká republika

Žák	Odpověď
ČŽ-16	„věc která se stará o přírodu“
ČŽ-17	„příroda, rostliny, zvířata“
ČŽ-18	„ekosystém“
ČŽ-19	„něco s přírodou“
ČŽ-20	„lidi co pracují v přírodě“
ČŽ-21	„ekologie se stará o kytky a zvířata“
ČŽ-22	„stará se o přírodu“

Tabulka 11: pátý ročník ČR

Pátý ročník Finsko

Žák	Odpovědi
FŽ-14	„studuje vztahy mezi organismy v přírodě“
FŽ-15	„věda, která se zabývá všemi organismy v přírodě“
FŽ-16	„věda zkoumající vztahy mezi organismy v přírodě“
FŽ-17	„ekologie studuje jak organismy žijí v přírodě“
FŽ-18	„zjišťuje jak žijí zvířata, rostliny v přírodě“
FŽ-19	„studuje vztahy mezi všemi organismy v přírodě“
FŽ-20	„ekologie je věda, která studuje přírodu a organismy v ní“
FŽ-21	„je to věda kde kontrolují vztahy mezi vším v přírodě“

Tabulka 9: pátý ročník FI

7.1.3. Třetí úkol: otázka s otevřenou odpovědí

Kolik kontinentů se nachází na naší planetě Zemi? Napiš, na které si vzpomeneš.

Evropa, Asie, Austrálie, Afrika, Amerika,
Antarktida, Arktida

Obrázek 7: třetí úkol v pracovním listu

Tato otázka je zaměřena na naši planetu Zemi, přesněji z kolik částí, kontinentů, je tvořena a jak se tyto kontinenty jmenují. Žáci měli v první části otázky odpovědět počet kontinentů, ze kterých je naše planeta tvořena a poté napsat názvy těch, na které si vzpomenuli.

Žáci si přečetli otázku společně a paní učitelkou, která vysvětlila případné dotazy ohledně ujasnění pojmu kontinent, jinak řečeno světadíl.

Odpovědi žáků jsme zaznamenali do tabulek pro větší přehlednost, kdy v prvním sloupci je uvedeno, kolik kontinentů tvoří naši planetu. V dalších sloupcích jsou uvedeny názvy všech kontinentů. U každého žáka je uvedeno, zda název kontinentu věděl nebo nevěděl.

Někteří žáci uvedli více kontinentů v čísle, ale nevzpomněli si na názvy. Mnoho žáků zapomínalo na rozdělenou Severní a Jižní Ameriku, ale i jiné státy občas vypadly žákům z paměti. Někteří žáci si spletli Antarktidu s Arktidou, a tím že si nebyli jistí, tak nenapsali raději ani jeden název.

Třetí ročník Česká republika

Třetí ročník ČR	Počet kontinentů	Evropa	Asie	Afrika	Austrálie	Severní Amerika	Jižní Amerika	Antarktida
ČŽ-1	4	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne
ČŽ-2	3	Ano	Ne	Ne	Ano	Ano	Ne	Ne
ČŽ-3	5	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ano
ČŽ-4	5	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
ČŽ-5	4	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne	Ano
ČŽ-6	5	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ne	Ne
ČŽ-7	6	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano

Tabulka 10: třetí ročník ČR

Žákům třetího ročníku základní školy v České republice dělalo největší potíže vzpomenout si na názvy kontinentů. Počet kontinentů někteří žáci napsali podle toho, kolik věděli názvů, jiní ale si představili mapu a věděli, že je kontinentů více, ale nemohli si vzpomenout na všechny názvy, proto se číslo ve sloupci „počet kontinentů“ neshoduje s počtem názvů, které žáci napsali. Všichni žáci si vzpomněli na název kontinentu Evropa. Žádný žák si neuvědomil, že je Amerika rozdělená na dva kontinenty, severní a jižní Ameriku a napsali tedy jen Amerika. Pokud žáci napsali pouze Amerika, tak jsem se doptávala, kterou část myslí a většina popisů žáků odpovídala severní Americe. Žáci si hodně spojovali kontinenty s místy, kde byli na rodinné dovolené. Dále si kontinenty pamatovali díky zvířat, která jsou pro kontinenty typická, jako například klokan v Austrálii, tučňák na Antarktidě nebo slon a žirafa v Africe.

Nejmenší počet názvů kontinentů, dva, napsali žáci ČŽ-1 a ČŽ-4, kdy ČŽ-1 napsal Evropu a Afriku a ČŽ-4 napsal Evropu a Asie.

Na tři názvy kontinentů si vzpomněli žáci ČŽ-2 a ČŽ-5. Žák ČŽ-2 napsal názvy Evropa, Austrálie a Amerika. Žák ČŽ-5 napsal názvy Evropa, Afrika a Antarktida.

Na čtyři názvy kontinentů si vzpomněli žáci ČŽ-3 a ČŽ-6. Žák ČŽ-3 napsal názvy Evropa, Asie, Austrálie, Antarktida. Žák ČŽ-6 napsal názvy Evropa, Asie, Austrálie a Amerika.

Na šest názvů kontinentů si vzpomněl jeden žák ČŽ-7, kdy severní a jižní Amerika napsal jako jeden kontinent.

Žáci pracovali všichni zodpovědně a ve svých odpovědích si byli jistí. Žáci, kterým chyběl některý název kontinentů, tak v diskuzi po dokončení pracovního listu, si vzpomněli na chybějící kontinenty.

Třetí ročník Finsko

Třetí ročník FI	Počet kontinentů	Evropa	Asie	Afrika	Austrálie	Severní Amerika	Jižní Amerika	Antarktida
FŽ-1	4	Ano	Ano	Ne	Ne	Ano	Ne	Ano
FŽ-2	6	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano
FŽ-3	4	Ano	Ne	Ne	Ne	Ano	Ano	Ano
FŽ-4	6	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano
FŽ-5	5	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano	Ano	Ne
FŽ-6	5	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne

Tabulka 11: třetí ročník FI

Žáci třetího ročníku základní školy ve Finsku měli také potíže se všemi názvy kontinentů. Všichni žáci si vzpomněli na kontinent Evropa a opět měli žáci potíže s tím, že počet byl větší než výpis názvů kontinentů. Žáci opět spojovali kontinenty s rodinnými dovolenými nebo s typickými zvířaty, které žijí na daných kontinentech. Pokud žáci napsali pouze Amerika, tak jsem se doptávala, kterou část myslí a většina popisů žáků odpovídala severní Americe.

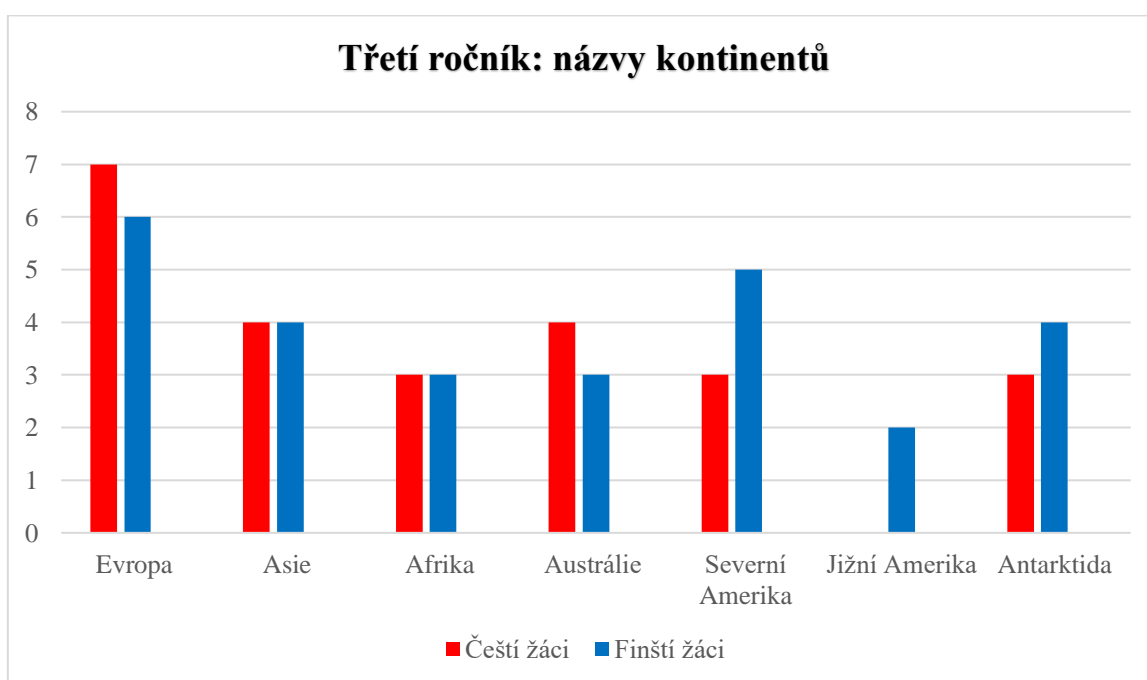
Žák FŽ-6 napsal ze třídy nejméně názvů kontinentů. Počet kontinentů je pět, ale vzpomněl si jen na tři názvy, Evropa, Asie a Austrálie.

Žák FŽ-1, FŽ-3 a FŽ-5 napsali čtyři názvy kontinentů. Žák FŽ-1 napsal kontinenty Evropa, Asie, Amerika a Antarktida. Ameriku si také neuvědomil, že se dělí na severní a jižní kontinent. Žák FŽ-3 napsal kontinenty Evropa, severní a jižní Amerika a Antarktida. FŽ-3 byl jediný žák ze třídy, který uvedl severní i jižní Ameriku, kdy část jeho rodiny žije v jižní

Americy, tudíž věděl rozdělení Ameriky na dva kontinenty. Žák FŽ-5 napsal kontinenty Evropa, Afrika, severní a jižní Amerika.

Žáci FŽ-2 a FŽ-4 napsali šest názvů kontinentů. Oba žáci napsali stejné kontinenty Evropa, Asie, Afrika, Austrálie, Amerika a Antarktida. Opět se stala situace s Amerikou, kdy po doptání žáků, co najdeme s Americou a jak vypadá kontinent Ameriky, popsali hlavně stát USA.

Celkově žáci na tuto otázku odpovídali sebevědomě, kdy psali hned po přečtení otázky své odpovědi. Žáci, kterým chyběl některý název kontinentů, tak v diskuzi po dokončení pracovního listu, si vzpomněli na chybějící kontinenty.

Graf 5: třetí ročník: názvy kontinentů

Čtvrtý ročník Česká republika

Čtvrtý ročník ČR	Počet kontinentů	Evropa	Asie	Afrika	Austrálie	Severní Amerika	Jižní Amerika	Antarktida
ČŽ-8	5	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne
ČŽ-9	6	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano
ČŽ-10	5	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne
ČŽ-11	4	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano
ČŽ-12	5	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ano
ČŽ-13	4	Ano	Ne	Ne	Ano	Ano	Ano	Ne
ČŽ-14	7	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano
ČŽ-15	5	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano

Tabulka 12: čtvrtý ročník ČR

Žákům čtvrtého ročníku základní školy v České republice chyběl vždy minimálně jeden název kontinentu. Žáci si přečetli otázku společně s paní učitelkou, pro případné nesrovnalosti.

Nejméně názvů kontinentů, tedy čtyři, napsali žáci ČŽ-8, ČŽ-11 a ČŽ-13. ČŽ-8 napsal názvy kontinentů Evropa, Asie, Afrika a Amerika. Žák si nebyl jistý pravopisem u názvu Antarktidy, proto tedy nenapsal její název do své odpovědi. ČŽ-11 napsal názvy kontinentů Evropa, Afrika, Amerika a Antarktida. ČŽ-13 napsal názvy kontinentů Evropa, Austrálie, Severní a Jižní Amerika. ČŽ-13 rozdělil správně kontinent Ameriky na Severní a Jižní kontinent, jako jeden ze dvou žáků. Nevzpomněl si ale na kontinent Asie, Afriky a Antarktidy.

Žáci ČŽ-9, ČŽ-10 a ČŽ-12 napsali všichni pět názvů kontinentů. ČŽ-9 si nevzpomněl na kontinent Austrálie a Ameriku napsal jako jeden kontinent. ČŽ-10 napsal kontinent Amerika jako jeden a nevzpomněl si na kontinent Antarktida. ČŽ-12 si nevzpomněl na kontinenty Severní a Jižní Amerika. Ostatní státy měl napsané v odpovědi správně.

Nejvíce názvů kontinentů napsali žáci ČŽ-14 a ČŽ-15, kdy si nevzpomněli pouze na jeden kontinent. ČŽ-14 napsal Ameriku jako jeden kontinent a zapomněl na rozdělení na Severní a Jižní kontinent. ČŽ-15 si nevzpomněl na název kontinentu Asie, jinak měl napsané všechny správně.

Čtvrtý ročník Finsko

Čtvrtý ročník FI	Počet kontinentů	Evropa	Asie	Afrika	Austrálie	Severní Amerika	Jižní Amerika	Antarktida
FŽ-7	7	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano
FŽ-8	7	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ne	Ano
FŽ-9	7	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-10	6	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne
FŽ-11	7	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-12	7	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-13	7	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano	Ano

Tabulka 13: čtvrtý ročník FI

Všichni žáci čtvrtého ročníku základní školy ve Finsku napsali názvy kontinentů Evropa, Asie, Austrálie a Severní Amerika.

Žáci FŽ-9, FŽ-11 a FŽ-12 napsali do odpovědi správně názvy všech sedmi kontinentů.

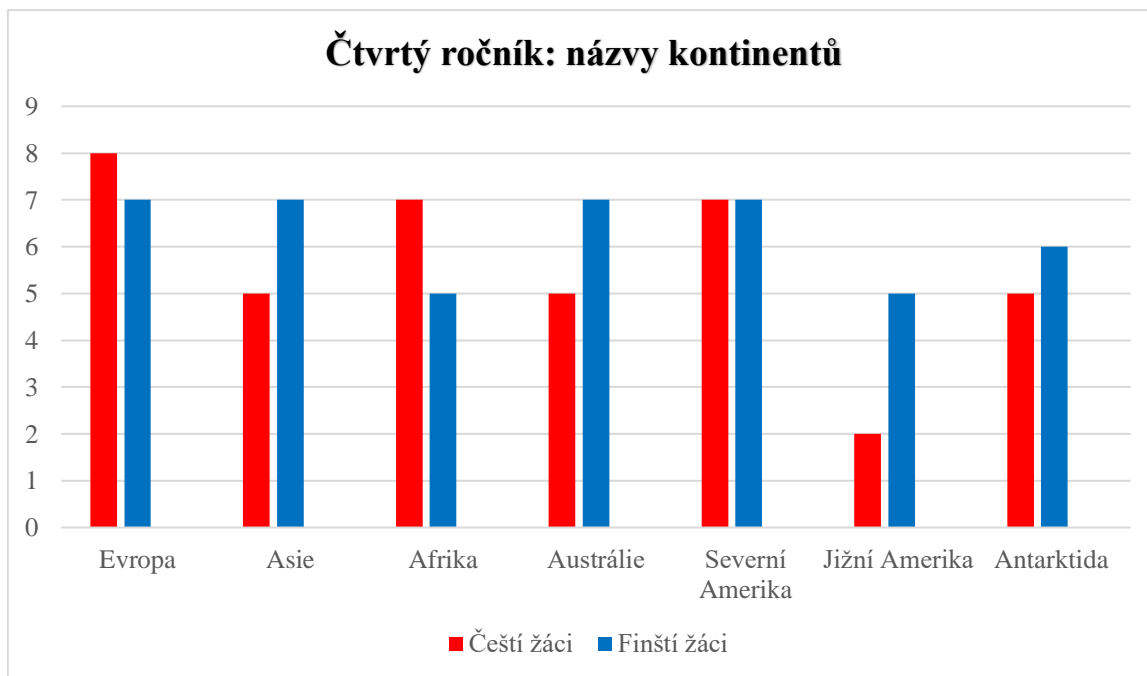
Žák FŽ-7 si nevzpomněl na rozdělení Ameriky na Severní a Jižní kontinent, jinak napsal všechny ostatní kontinenty správně.

Žák FŽ-8 si nevzpomněl na kontinent Afrika a napsal kontinent Amerika, kterou taktéž nerozdělil na Severní a Jižní kontinent.

Žák FŽ-10 si nevzpomněl na kontinent Antarktida, kdy si nebyl jistý, zda je správný název Arktida nebo Antarktida, proto se napsat jen šest kontinentů, u kterých si byl jistý názvem.

Žák FŽ-13 si nevzpomněl na kontinent Afrika, ale věděl, že máme sedm kontinentů.

Celkově celý ročník věděl většinu kontinentů, a kdo nenapsal, tak si vzpomněl opět při diskuzi po odevzdání pracovních listů. Žáci spolupracovali s paní učitelkou bez problémů, dávali pozor a trpělivě čekali na překlad otázek od paní učitelky z angličtiny do finštiny.

Graf 6: čtvrtý ročník: názvy kontinentů

Pátý ročník Česká republika

Pátý ročník ČR	Počet kontinentů	Evropa	Asie	Afrika	Austrálie	Severní Amerika	Jižní Amerika	Antarktida
ČŽ-16	7	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
ČŽ-17	6	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne
ČŽ-18	5	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ne
ČŽ-19	7	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
ČŽ-20	7	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
ČŽ-21	6	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano
ČŽ-22	6	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano

Tabulka 14: pátý ročník ČR

Většina žáků pátého ročníku základní školy v České republice věděla správně všechny názvy kontinentů. Žáci ČŽ-16, ČŽ-19 a ČŽ-20 napsali správně názvy všech sedmi kontinentů.

Žák ČŽ-18 napsal názvy kontinentů Evropa, Asie, Afrika, Severní a Jižní Amerika. Nevzpomněl si na Austrálii a Antarktidu při vyplnění dotazníku, ale opět si po odevzdání u diskuze vzpomněl na názvy.

Žáci ČŽ-17, ČŽ-21 a ČŽ-22 napsali každý šest kontinentů. Žák ČŽ-17 si nevzpomenul u vyplňování odpovědi na kontinent Antarktida. Nebyl si jistý, zda je to Arktida nebo Antarktida a raději nenapsal ani jednu variantu. Žák ČŽ-21 si nevzpomenul u vyplňování odpovědi na kontinent Austrálie. Opět si vzpomenukl při rozhovoru se spolužáky po odevzdání pracovního listu. Žák ČŽ-22 uvedl názvy všech kontinentů, ale zapomněl rozdělit Ameriku na severní a jižní kontinent.

Celkově žáci pracovali v klidu, občas měli komentář na svého spolužáka, když se přiznal, že nevěděl název některého z kontinentů.

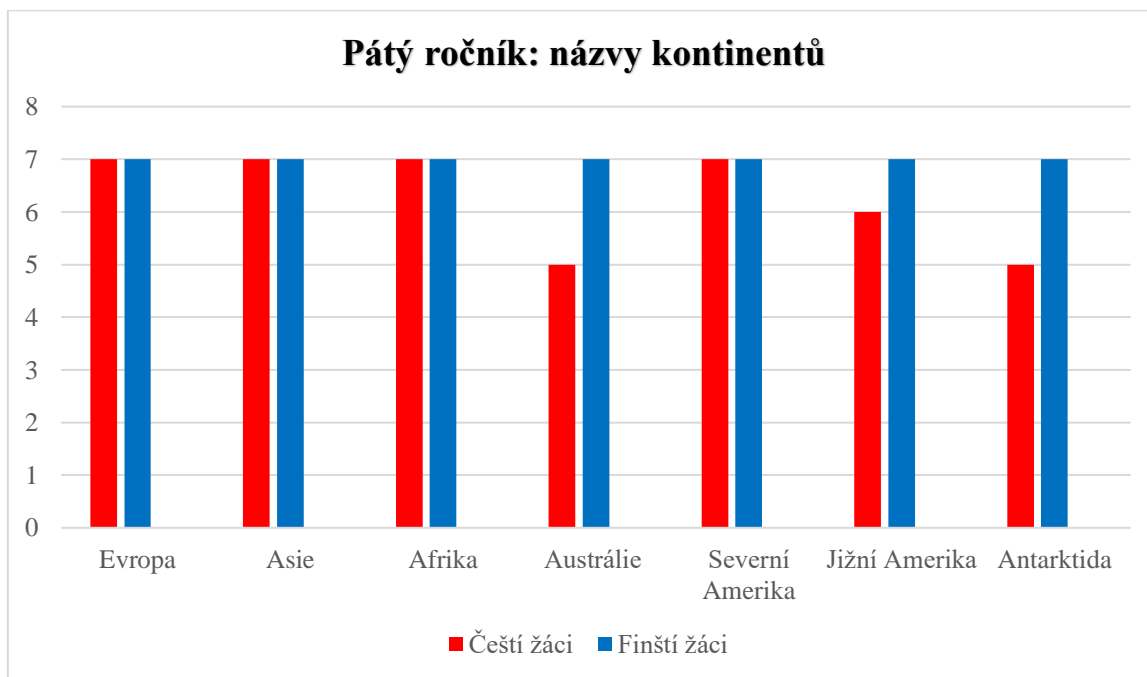
Pátý ročník Finsko

Pátý ročník FI	Počet kontinentů	Evropa	Asie	Afrika	Austrálie	Severní Amerika	Jižní Amerika	Antarktida
FŽ-15	7	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-16	7	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-17	7	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-18	7	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-19	7	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-20	7	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-21	7	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano

Tabulka 15: pátý ročník FI

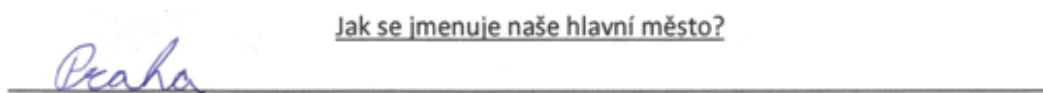
Žáci pátého ročníku základní školy ve Finsku věděli všichni názvy všech kontinentů. Někteří žáci přemýšleli déle nad názvy, ale všichni zvládli napsat všech sedm kontinentů. Všem žákům se také podařilo rozdělit Ameriku na dva kontinenty.

Žáci v tomto případě překládali otázku společně s paní učitelkou, pro procvičení překladu textu a porozumění anglickému jazyku.

Graf 7: pátý ročník: názvy kontinentů

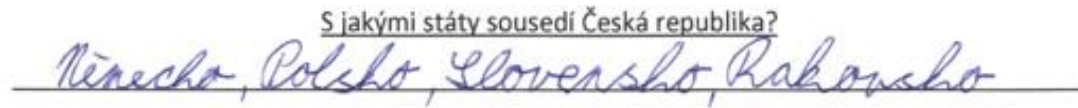
7.1.4. Čtvrtý úkol: otázka s otevřenou odpovědí

Obrázek 8: čtvrtý úkol v pracovním listu

Tato otázka je zaměřena na základní znalost své země, kterou by měl znát každý žák na prvním stupni. Každý žák z ročníku věděl, jak z České republiky, tak Finska, věděli hlavní město svého státu. Dodatečně jsem se ptala, kdo již navštívil hlavní město, kdy více než polovina žáků ještě nebyla navštívit své hlavní město.

7.1.5. Pátý úkol: otázka s otevřenou odpovědí

Obrázek 9: pátý úkol v pracovním listu

Tuto otázku jsme se rozhodli použít do pracovního listu, abychom zjistili, jaké mají žáci znalosti z geografie. Také z části ověření, jak si žáci zvládají zapamatovat informace napsané, anebo i vizuální, tedy jak vypadá mapa střední Evropy a České republiky.

Otázka byla přizpůsobena pro finské žáky a upravena tak, že žáci měli za úkol napsat sousední státy Finska.

Třetí ročník Česká republika

Třetí ročník ČR	Slovensko	Rakousko	Německo	Polsko	Jiná země
ČŽ-1	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne
ČŽ-2	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne
ČŽ-3	Ano	Ne	Ano	Ano	Ne
ČŽ-4	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne
ČŽ-5	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano
ČŽ-6	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne
ČŽ-7	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne

Tabulka 16: třetí ročník ČR

Žáci třetího ročníku v České republice věděli převážně celá třída, jak se jmenují sousední státy České republiky. Výjimku tvořili žáci, kteří si nemohli v daný moment vzpomenout na jméno sousedního státu a uvědomili si to až u diskuze mezi spolužáky po odevzdání pracovního listu.

Na sousední stát Slovensko si vzpomněli všichni žáci třetího ročníku. Žák ČŽ-1 si nevzpomenul na sousední stát Německo, stejně jako žák ČŽ-5. Na sousední stát Rakousko si nevzpomněl pouze žák ČŽ-3. Na sousední stát Polsko si nevzpomněl žák ČŽ-4 a žák ČŽ-6.

Všichni žáci, kteří nenapsali názvy všech sousedních států, ale věděli, že má Česká republika čtyři sousední státy. Někteří nepsali jiný stát, ale žák ČŽ-5 věděl, že jsou čtyři sousední státy České republiky, a když si nemohl vzpomenout na název čtvrtého státu, napsal stát Maďarsko.

Čtvrtý ročník Česká republika

Čtvrtý ročník ČR	Slovensko	Rakousko	Německo	Polsko	Slovinsko
ČŽ-8	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne
ČŽ-9	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne
ČŽ-10	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne
ČŽ-11	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne
ČŽ-12	Ne	Ano	Ano	Ano	Ano
ČŽ-13	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne
ČŽ-14	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne
ČŽ-15	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne

Tabulka 17: čtvrtý ročník ČR

Žáci čtvrtého ročníku v České republice převážně věděli jména všech sousedních států České republiky. Opět se našli žáci, kteří si nemohli vzpomenout na název státu, a tedy ho neuvědli.

Žák ČŽ-9 si nevzpomněl na název sousedního státu Německo. Žák ČŽ-12 si nevzpomněl na správný název sousedního státu Slovensko a napsal do odpovědi jiný název státu, Slovinsko. Žák ČŽ-13 si nevzpomněl dokonce na dva sousední státy, a to jsou Německo a Polsko.

Žáci si nemohli v daný moment vzpomenout na jméno sousedního státu a vzpomněli si na názvy chybějících států až u diskuze mezi spolužáky po odevzdání pracovního listu.

Pátý ročník Česká republika

Pátý ročník ČR	Slovensko	Rakousko	Německo	Polsko
ČŽ-16	Ano	Ano	Ano	Ano
ČŽ-17	Ano	Ano	Ano	Ano
ČŽ-18	Ano	Ano	Ano	Ano
ČŽ-19	Ano	Ano	Ano	Ano
ČŽ-20	Ano	Ano	Ano	Ano
ČŽ-21	Ano	Ano	Ano	Ano
ČŽ-22	Ano	Ano	Ano	Ano

Tabulka 18: pátý ročník ČR

Všichni žáci pátého ročníku v České republice věděli všechny čtyři státy, se kterými Česká republika sdílí své hranice. Většina žáků věděla okamžitě, takže otázku měli vyplněnou hned a pár žáků se potřebovalo zamyslet a vzpomenout si názvy států.

Třetí ročník Finsko

Třetí ročník FI	Norsko	Švédsko	Rusko	Jiná země
FŽ-1	Ano	Ano	Ne	Ano
FŽ-2	Ano	Ne	Ano	Ano
FŽ-3	Ne	Ano	Ano	Ne
FŽ-4	Ano	Ano	Ano	Ne
FŽ-5	Ne	Ano	Ano	Ano
FŽ-6	Ano	Ano	Ano	Ne

Tabulka 19: třetí ročník FI

Žáci třetího ročníku převážně věděli názvy sousedních států Finska. Každý žák uvedl alespoň dva ze tří sousedních států správně. Někteří žáci si spletli státy a uvedli jiné, například Bělorusko nebo Estonsko. Obě tyto země leží poblíž Finska, ale nesdílí spolu hranice.

Žáci FŽ-4 a FŽ-6 uvedli všechny tři sousední země správně. Dva žáci, FŽ-3 a FŽ-5, si nevpomněli na severní hranici s Norskem, dokonce FŽ-5 uvedl stát Estonsko jako sousední stát. Žák FŽ-2 neuvedl jako sousední stát Švédsko, ale místo něj uvedl stát Estonsko. Žák FŽ-1 neuvedl jako sousední stát Rusko, ale místo něj uvedl stát Bělorusko.

Čtvrtý ročník Finsko

Čtvrtý ročník FI	Norsko	Švédsko	Rusko
FŽ-7	Ano	Ano	Ano
FŽ-8	Ano	Ano	Ano
FŽ-9	Ano	Ano	Ano
FŽ-10	Ano	Ano	Ano
FŽ-11	Ano	Ano	Ano
FŽ-12	Ano	Ano	Ano
FŽ-13	Ano	Ano	Ano

Tabulka 20: čtvrtý ročník FI

Všichni žáci čtvrtého ročníku ve Finsku věděli názvy všech sousedních států s Finskem. V první řadě přečetla paní učitelka otázku žákům a dala jim tak možnost přeložit si ji nebo alespoň pár slovíček z otázky, kdy mohli odhadnout, čeho se otázka bude týkat. Paní učitelka nakonec otázku žákům přeložila do finského jazyka, aby nebyly nesrovnalosti. Žáci napsali do odpovědi názvy států ve finském jazyce, ale paní učitelka mi zaslala jejich odpovědi v anglickém jazyce.

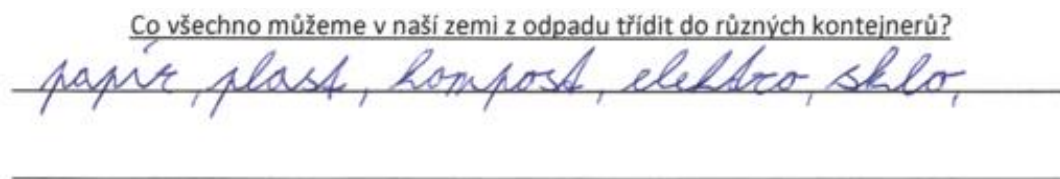
Pátý ročník Finsko

Pátý ročník FI	Norsko	Švédsko	Rusko
FŽ-15	Ano	Ano	Ano
FŽ-16	Ano	Ano	Ano
FŽ-17	Ano	Ano	Ano
FŽ-18	Ano	Ano	Ano
FŽ-19	Ano	Ano	Ano
FŽ-20	Ano	Ano	Ano
FŽ-21	Ano	Ano	Ano

Tabulka 21: pátý ročník FI

Všichni žáci pátého ročníku ve Finsku věděli názvy všech sousedních států s Finskem. V první řadě přečetla paní učitelka otázku žákům a dala jim tak možnost přeložit si ji nebo alespoň pár slovíček z otázky, kdy mohli odhadnout, čeho se otázka bude týkat. Paní učitelka nakonec otázku žákům přeložila do finského jazyka, aby nebyly nesrovnalosti. Žáci napsali do odpovědi názvy států ve finském jazyce, ale paní učitelka mi zaslala jejich odpovědi v anglickém jazyce.

7.1.6. Šestý úkol: otázka s otevřenou odpovědí

Obrázek 10: šestý úkol v pracovním listu

Tato otázka je zaměřena opět směrem k životnímu prostředí, které je důležitou součástí naší Země a našeho života na ni. Zvláště ve Finsku se na recyklaci obzvláště zaměřují a je pro Finy velmi důležitá. Stejně jako udržování pořádku jak v přírodě, tak ve městech. Děti k recyklaci vedou již od dětství a také velmi apelují na turisty, aby dodržovali jejich pořádky. Po příjezdu do Rovaniemi na univerzitu, jsme každý obdrželi brožuru o tom, jak správně třídit odpady, a co si nesmíme v jejich zemi dovolit.

Do odpovědi na tuto otázku, žáci v České republice nezapisovali směsný odpad, jako jeden z variant třídění. Nikdo z žáků nebere směsný odpad jako třídění navíc, tudíž neměli potřebu jej zmiňovat. V tabulkách jsou zaznamenány nejčastější odpovědi žáků.

Celkově jde z odpovědí žáků poznat rozdíl mezi státy, kdy ve Finsku si lidé opravdu zakládají na čistotě a na tom, aby co nejméně poškozovali životní prostředí. Samozřejmě jim jdou rodiče i školství skvělým příkladem, jak o své prostředí pečovat. Rozhodně nehrozí vyhodit odpadek na chodník nebo obecně na zem. Pro finskou společnost je čistota a ochrana životního prostředí velmi blízká a důležitá.

V České republice jsou domácnosti, které třídí více a které méně. Většinou venkovské rodiny třídí více věcí než rodiny, které žijí ve městech.

Třetí ročník Česká republika

Třetí ročník ČR	Směsný odpad	Papír	Plast	Sklo	Elektro, baterie	Oblečení	Bio odpad	Kovy	Kartony
ČŽ-1	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ne	Ano
ČŽ-2	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ano
ČŽ-3	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne
ČŽ-4	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne
ČŽ-5	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ano	Ne	Ne
ČŽ-6	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne
ČŽ-7	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne	Ne

Tabulka 22: třetí ročník ČR

Všichni žáci třetího ročníku v České republice věděli základní třídění odpadu, které jsou papír, plast a sklo.

Na třídění elektra a baterií si někteří žáci při psaní odpovědi nevzpomenuli, ale větší polovina žáků, ČŽ-2, ČŽ-3, ČŽ-4 a ČŽ-6, si vzpomnělo.

Kontejnery na oblečení jsou v dnešní době téměř v každém městě a více než polovina žáků, ČŽ-1, ČŽ-3, ČŽ-6 a ČŽ-7, tyto kontejnery na oblečení využívá a vyhazuje zde své staré oblečení.

Bio odpad třídí pouze tři žáci z ročníku, ČŽ-1, ČŽ-5 a ČŽ-6. Jeden z žáků, ČŽ-4, napsal do odpovědi kompost.

Třídění kovů nezná ze třetího ročníku v České republice ani jeden z žáků.

Kartony třídí pouze dva žáci, ČŽ-1 a ČŽ-2, z ročníku, kdy žáci považují za karton obaly tetra pack, které jsou složené z několika vrstev a mají vlastní kontejner.

Třetí ročník Finsko

Třetí ročník FI	Směsný odpad	Papír	Plast	Sklo	Elektro, baterie	Oblečení	Bio odpad	Kovy	Kartony
FŽ-1	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano
FŽ-2	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne
FŽ-3	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-4	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-5	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano
FŽ-6	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne

Tabulka 23: třetí ročník FI

Všichni žáci třetího ročníku ve Finsku uvedli, že třídí papír, plast, sklo, elektro nebo baterie a bio odpad.

Žák FŽ-1 dále uvedl do své odpovědi kovy a kartony, ale oblečení jako jeho spolužáci do odpovědi neuvedl.

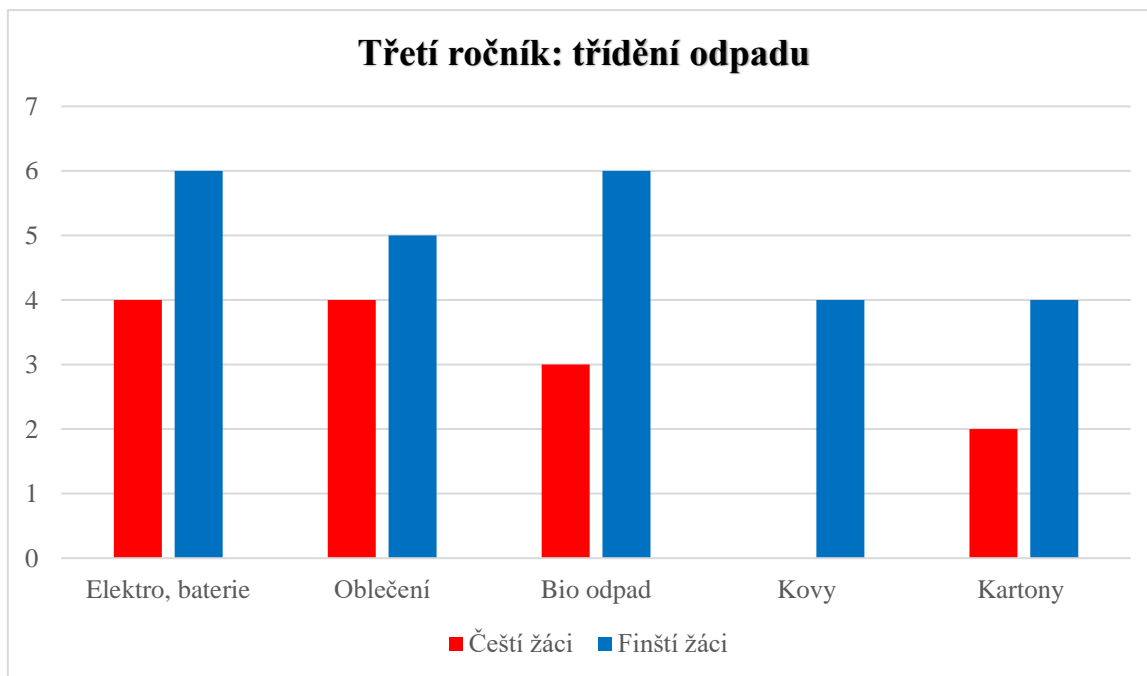
Žák FŽ-2 dále uvedl do své odpovědi oblečení, ale nevzpomněl si na třídění kovů a kartonů.

Žák FŽ-3 uvedl všechny možnosti třídění zmíněné v tabulce výše.

Žák FŽ-4 také uvedl všechny možnosti třídění zmíněné v tabulce výše.

Žák FŽ-5 neuvedl z výše zmíněných možností třídění, možnost třídít kovy. Ostatní výše uvedené možnosti v tabulce uvedl ve své odpovědi.

Žák FŽ-6 neuvedl z výše zmíněných možností třídění, možnost třídít kartony. Ostatní výše uvedené možnosti třídění uvedl ve své odpovědi.

Graf 8: třetí ročník: třídění odpadu

Čtvrtý ročník Česká republika

Čtvrtý ročník ČR	Směsný odpad	Papír	Plast	Sklo	Elektro, baterie	Oblečení	Bio odpad	Kovy	Kartony
ČŽ-8	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano
ČŽ-9	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ne
ČŽ-10	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano
ČŽ-11	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ano	Ano
ČŽ-12	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne
ČŽ-13	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano	Ano
ČŽ-14	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne
ČŽ-15	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne

Tabulka 24: čtvrtý ročník ČR

Všichni žáci čtvrtého ročníku v České republice napsali základní rozdělení třídění na papír, plast a sklo správně a také ještě třídění elektra a baterií.

Kontejnery na oblečení zařadili do třídění žáci ČŽ-12, ČŽ-14 a ČŽ-15. Ostatní žáci netušili, že existují kontejnery na oblečení.

Třídění bio odpadu znají žáci ČŽ-8, ČŽ-9, ČŽ-10, ČŽ-13 a ČŽ-14, kdy uvedli do své odpovědi bio odpad nebo také kompost. Zbytek ročníku netřídí bio odpad zvlášť, ale vše do směsného odpadu.

Třídění kovů do odpovědi napsala polovina žáků ze čtvrtého ročníku, ČŽ-10, ČŽ-11, ČŽ-12 a ČŽ-13.

Třídění kartónů do odpovědi napsala také polovina žáků čtvrtého ročníku, ČŽ-8, ČŽ-10, ČŽ-11 a ČŽ-13.

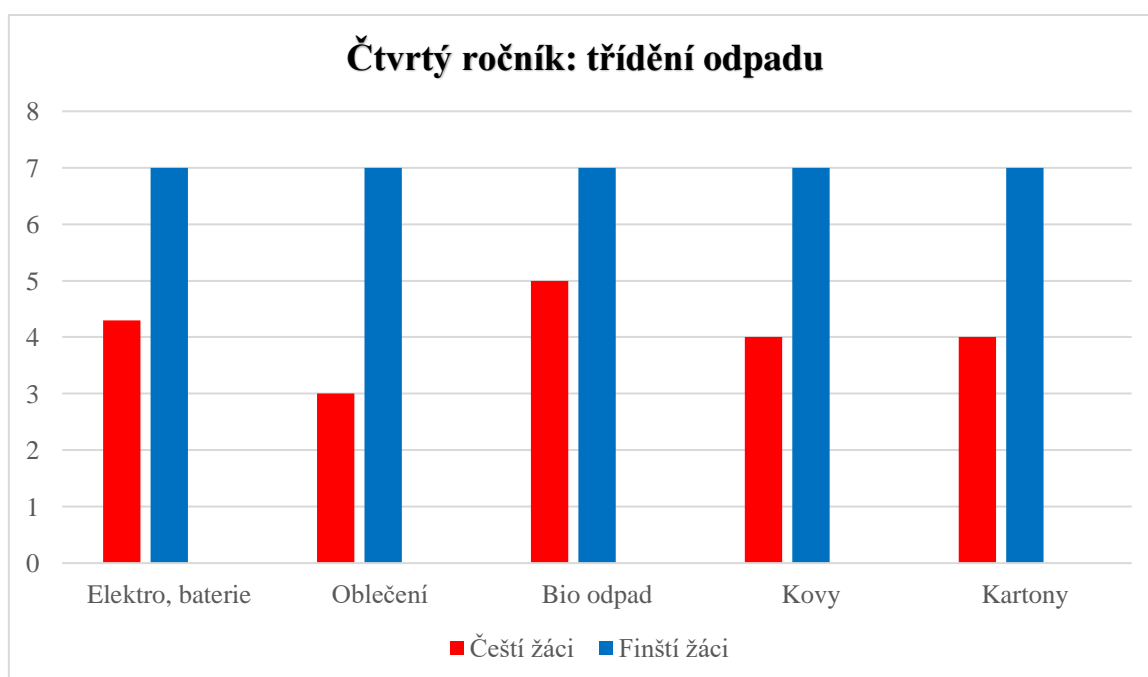
Celkově žáci věděli, že existují další druhy třídění, další kontejnery, jen nevěděli, co se třídí.

Čtvrtý ročník Finsko

Čtvrtý ročník FI	Směsný odpad	Papír	Plast	Sklo	Elektro, baterie	Oblečení	Bio odpad	Kovy	Kartony
FŽ-7	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-8	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-9	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-10	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-11	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-12	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-13	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano

Tabulka 25: čtvrtý ročník FI

Všichni žáci čtvrtého ročníku ve Finsku jsou seznámeni s tříděním odpadu velmi dobře tudíž do svých odpovědí uvedli všechny z vybraných nejčastějších odpovědí.

Graf 9: čtvrtý ročník: třídění odpadu

Pátý ročník Česká republika

Pátý ročník ČR	Směsný odpad	Papír	Plast	Sklo	Elektro, baterie	Oblečení	Bio odpad	Kovy	Kartony
ČŽ-16	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano
ČŽ-17	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano
ČŽ-18	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano
ČŽ-19	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ano	Ano
ČŽ-20	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano
ČŽ-21	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	Ano
ČŽ-22	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	Ne	Ano

Tabulka 26: pátý ročník ČR

Všichni žáci pátého ročníku v České republice uvedli do svých odpovědí jako možnosti třídění papír, plast, sklo a elektro a baterie.

Nejméně možností na třídění, tedy šest, uvedl žák ČŽ-22. Sedm možností třídění uvedli žáci ČŽ-17 a ČŽ-19. Osm možností třídění uvedli žáci ČŽ-16, ČŽ-18, ČŽ-20 a ČŽ-21.

Žák ČŽ-16 uvedl do své odpovědi také možnost třídít oblečení, bio odpad a kartony.

Žák ČŽ-17 uvedl do své odpovědi také možnosti třídít bio odpad a kartony.

Žák ČŽ-18 uvedl do své odpovědi také možnosti třídít oblečení, bio odpad a kartony.

Žák ČŽ-19 uvedl do své odpovědi také možnosti třídít kovy a kartony.

Žák ČŽ-20 uvedl do své odpovědi také možnosti třídít oblečení, bio odpad a kartony.

Žák ČŽ-21 uvedl do své odpovědi také možnosti třídít oblečení, kovy a kartony.

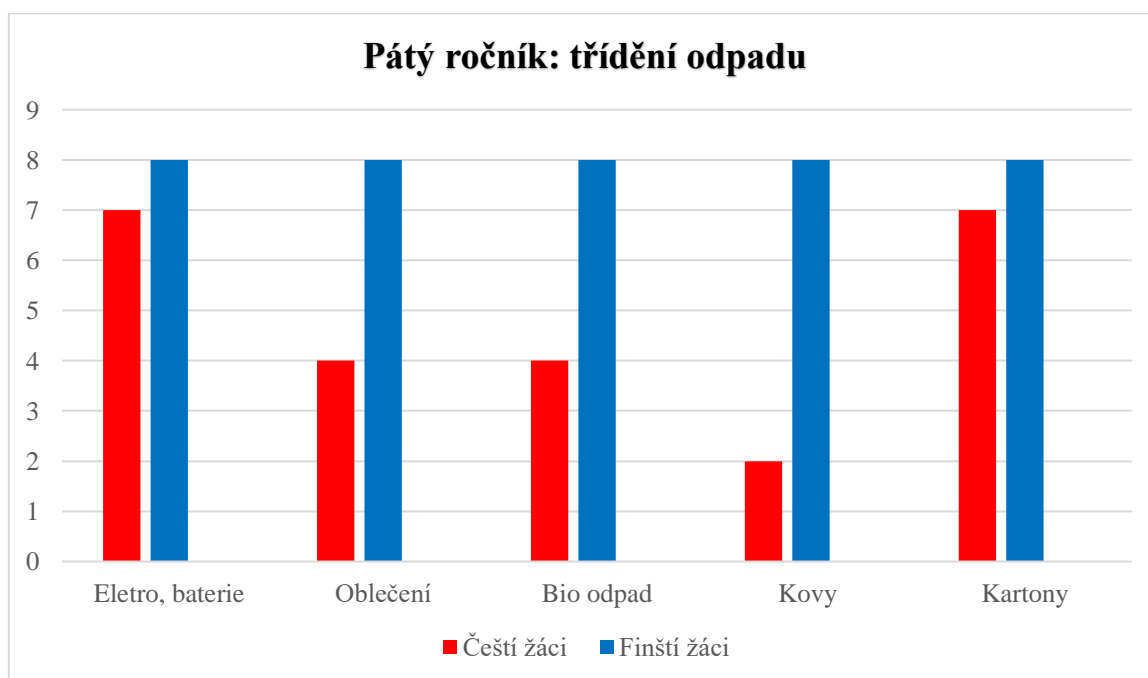
Žák ČŽ-22 uvedl do své odpovědi také možnosti třídít kartony.

Pátý ročník Finsko

Pátý ročník FI	Směsný odpad	Papír	Plast	Sklo	Elektro, baterie	Oblečení	Bio odpad	Kovy	Kartony
FŽ-14	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-15	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-16	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-17	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-18	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-19	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-20	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
FŽ-21	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano

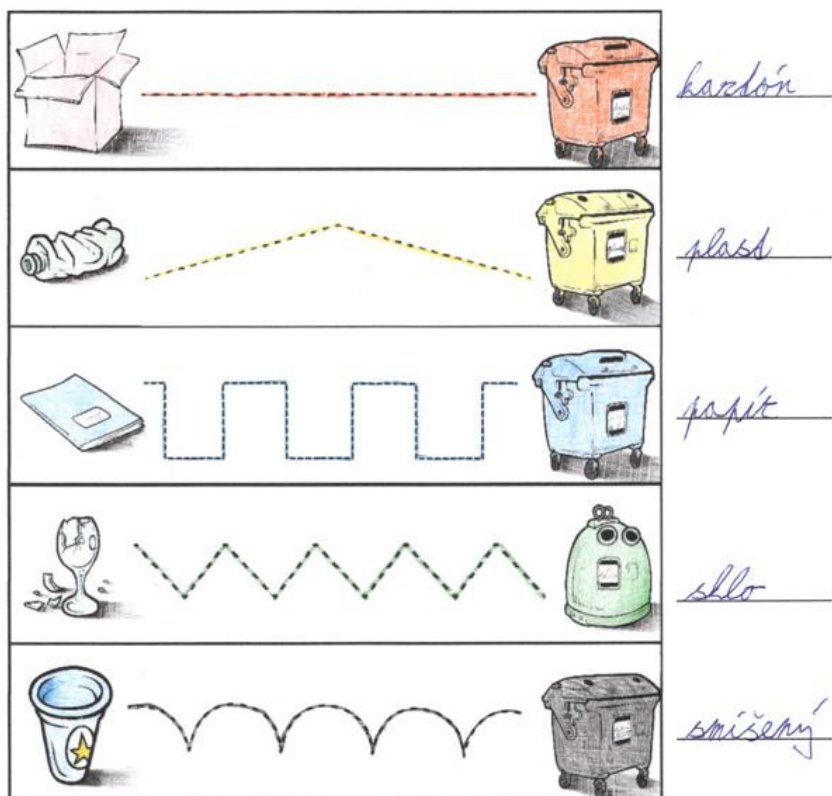
Tabulka 27: pátý ročník FI

Všichni žáci pátého ročníku ve Finsku jsou seznámeni s tříděním odpadu velmi dobře tudíž do svých odpovědí uvedli všechny z vybraných nejčastějších odpovědí.

Graf 10: pátý ročník: třídění odpadu

7.1.7. Sedmý úkol: správné určení, vybarvování a popis

Obrázek 11: sedmý úkol v pracovním listu (Mateřská škola Sluníčko Kladno, 2020)

Tuto úlohu jsme pojali trochu kreativněji, kdy se žáci musí zamyslet, jak vlastně kontejnery na recyklaci vypadají, a tedy zda je k tomu rodiče nebo i učitelé vedou. Jsou to právě barvy, díky kterým si děti snadněji zapamatují princip recyklace, kam který odpad patří.

Žáci měli za úkol roztrždit odpad do správných kontejnerů. Žáci měli za úkol určit, o jaký druh odpadu se jedná a také jakou barvu má kontejner, do kterého patří daný odpad. Dále napsali vedle obrázku na řádek, o jaký tříděný odpad se jedná a museli obtáhnout čáru, která spojuje odpad s kontejnerem.

První odpad na obrázku je papírová krabice, která patří do modrého kontejneru, na papír. Tento úkol byl pro některé žáky záludný, jelikož třetí odpad je papírový sešit, který patří do modrého kontejneru s papírem. Někteří žáci tedy vybarvili kontejner modrou pastelkou a jiní pojali krabici jako Tetra pack a vybarvili tedy kontejner oranžovou barvou.

Druhý odpad na obrázku je plastová láhev, která patří do žlutého kontejneru, na plasty. Tento úkol zvládli všichni žáci správně a vybarvili kontejner správně, tedy žlutou pastelkou.

Třetí odpad na obrázku je sešit, který patří do modrého kontejneru, na papír. Nad tímto úkolem někteří žáci přemýšleli až moc, jelikož jim to přišlo moc jednoduché anebo zvláštní, že tam je opět modrý kontejner na papír, a tedy zvažovali, zda první úkol mají správně.

Čtvrtý odpad na obrázku je sklenice na víno, která patří do zeleného kontejneru, na sklo. Tento úkol byl jednoduchý a všichni žáci vybarvili kontejner správně, tedy zelenou pastelkou.

Pátý odpad na obrázku je kelímek od jogurtu, který je z plastu a patří tedy do žlutého kontejneru, na plasty. Žáky ale opět zmátla skutečnost, že žlutý kontejner vybarvovali již výše u plastové láhve a tedy přemýšleli, kam zařadí kelímek od jogurtu. Někteří žáci jej zařadili do plastu, tedy vybarvili kontejner žlutou pastelkou a jiní žáci vyhodnotili, že je kelímek špinavý, a tedy správně patří do černého kontejneru, tedy směsného odpadu. Opět tedy jsou dvě možnosti odpovědí u žáků.

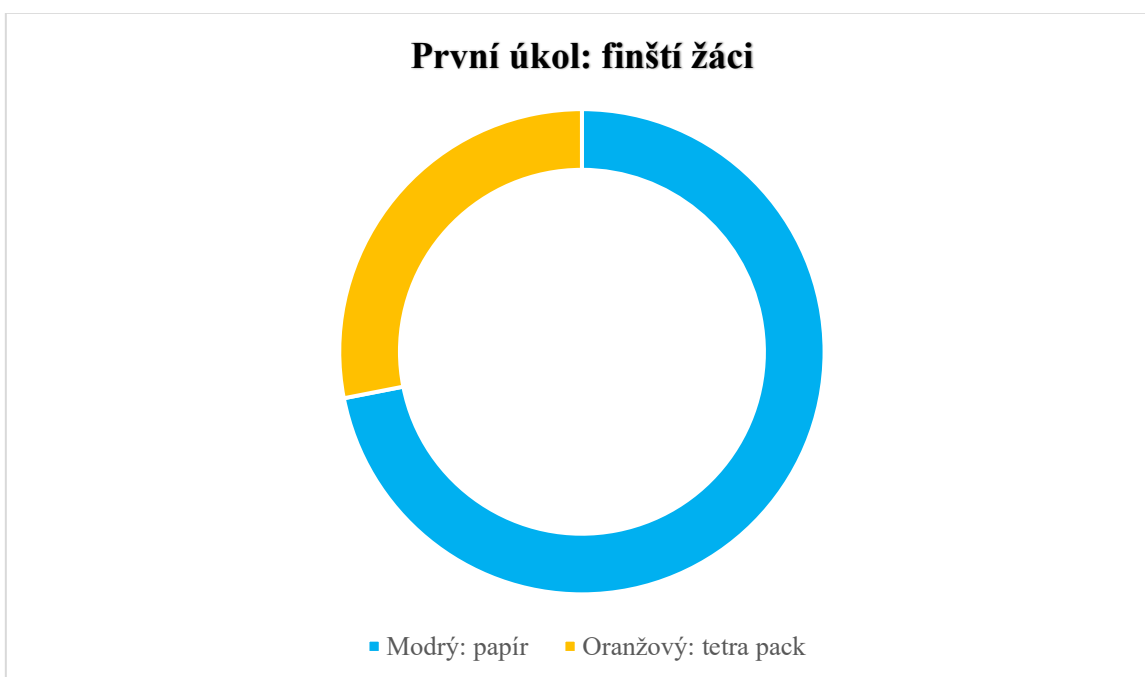
Jakmile měli vždy žáci vybarvené kontejnery podle správné barvy, napsali na vedlejší řádek název kontejneru, do kterého odpad podle jejich úsudku správně patří.

Dále měli žáci v tomto úkolu spojit odpad a kontejner čarou, která je předkreslena na obrázku. Měli tedy čáru obtahovat. Všichni žáci použili správně pastelky, tedy ty barvy, kterými vybarvili dané kontejnery. Někteří žáci jednoduše obtáhli čáru pastelkou. Jiní si dali záležet o trochu více a dávali si pozor, aby nepřetáhli, a pak tady byli žáci, kteří si otáčeli papír podle toho, jakým směrem zrovna čára vedla, aby jí co nejpřesněji obtáhli vybranou pastelkou.

Časově byl tento úkol tedy nejnáročnější, a proto byl umístěn jako poslední. Žáci, kteří měli hotovo, mohli si pokračovat ve vybarvování obrázku, než ostatní žáci dokončili úkol.

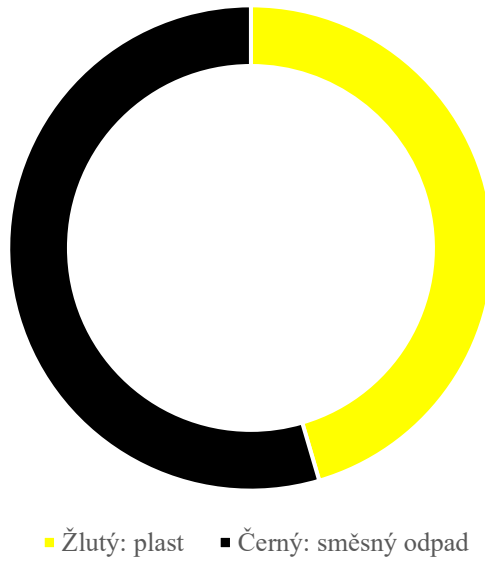

Graf 11: první úkol: čeští žáci

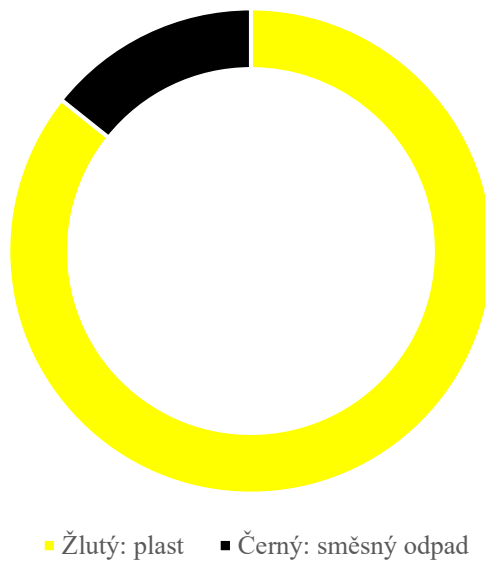
Graf 12: první úkol: finští žáci

Sedmý úkol: čeští žáci

Graf 13: sedmý úkol: čeští žáci

Sedmý úkol: finští žáci

Graf 14: sedmý úkol: finští žáci

8. Shrnutí a interpretace výsledků výzkumu

V rámci následující kapitoly přeložíme souhrn získaných dat z provedeného výzkumného šetření, odpovědi na výzkumné otázky a v neposlední řadě analýzu výsledků.

8.1. Analýza a interpretace výsledků výzkumu

Porovnání úrovně anglického jazyka na českých a finských základních školách můžete vidět na úkolu č. 1 v praktické části této práce. Žáci ve třetím ročníku v České republice nejsou všichni žáci na stejné úrovni anglického jazyka a učitel musí mít vždy upravovat učivo pro lepší žáky. Mezi některými žáky jde poznat veliký rozdíl ve slovní zásobě a také ve vyjadřovacích schopnostech. Žáci ve třetím ročníku ve Finsku jsou celkově vyrovnaný ročník, kdy všichni žáci mají přibližně stejně bohatou slovní zásobu a vyjadřovací schopnosti v anglickém jazyce.

Žáci ve čtvrtém ročníku v České republice jsou více vyrovnaní ročníkově než ročník třetí. Všichni žáci se pohybují v průměru, jak ve slovní zásobě, tak ve vyjadřovacích schopnostech, kdy některá slovíčka se v popisu vyskytovaly častěji než jiná. Žáci ve čtvrtém ročníku ve Finsku jsou také vyrovnaní v ročníku, ale jsou na vyšší úrovni v anglickém jazyce jak v oblasti slovní zásoby nebo vyjadřovacích schopnostech. Žáci nemají problém se skládáním vět jednoduchých i souvětí. Věty byly při jejich vědomostech napsané gramaticky správně a žáci dokonce rozvíjeli podstatná jména, používali předložky i spojky. Odchyly se zde objevovaly právě v gramatice, větných členech ve větách, dále ve tvaru sloves ve třetí osobě jednotného čísla a ve tvaru podstatného jména v množném čísle. I přes tyto odchyly je finský čtvrtý ročník s úrovní anglického jazyka na tom lépe než čtvrtý ročník v České republice.

Žáci pátého ročníku v České republice již nepsali popis obrázku jednoslovně, ale většina žáků psala popis ve větách jednoduchých nebo souvětích. Žáci psali rozvinuté věty o další větné členy, používali předložky a spojky. Odchyly se zde objevovaly převážně u tvarů podstatného jména v množném čísle a také ve tvaru slovesa u třetí osoby jednotného čísla. Celkově je pátý ročník vyrovnaný v úrovni anglického jazyka, až na žáka s ADHD, který úkol vypracoval nedbale a rychle a také byl jediný z ročníku, který nenapsal popis obrázku ve větách ale pouze v krátkých slovních spojeních. Žáci v pátém ročníku ve Finsku popisovali obrázek všichni ve větách jednoduchých nebo souvětích. Žáci popisovali obrázek opravdu důkladně a všichni začínali první větu při popisu obrázku gramaticky správně, jak se pro popis obrázku patří. U některých žáků byly odchyly v gramatice, skladbě vět, dále také tvary podstatných jmen v množném čísle nebo tvary sloves u třetí osoby jednotného čísla. Celkově ale ročník je v úrovni anglického jazyka vyrovnaný a žáci jsou na velmi vysoké úrovni, co se týče slovní

zásoby i vyjadřovacích schopností v psaném projevu. Žáci ve Finsku jsou na vyšší úrovni anglického jazyka než na českých základních školách.

Na porovnání vědomostí žáků v oblasti přírodovědných předmětů, se zaměřily úkoly dva, šest a sedm.

Na otázku týkající se ekologie ve druhém úkolu neměli žáci z Finska žádný problém odpovědět. Všechny tři ročníky měly pojetí o tom, co ekologie představuje a čemu se věnuje. Samozřejmě nejbližší definici pojmu ekologie, byli žáci pátého ročníku, kteří se již tomuto tématu věnovali více ve výuce. V České republice někteří žáci třetího a čtvrtého ročníku nevěděli význam slova ekologie. Kromě těchto žáků, napsali ostatní alespoň jeden pojem, se kterým si myslí, že ekologie souvisí, nebo se zabývá. V tomto úkolu tedy měli lepší znalosti žáci z finské základní školy.

Šestý úkol se zabýval otázkou třídění odpadu do kontejnerů, kdy žáci měli prostor napsat možnosti třídění odpadu, které oni znají. Co se týče porovnání ročníků, tak žáci ve Finsku mají větší povědomí a znalosti o tom, jak pomáhat životnímu prostředí a udržovat pořádek venku. Žáci třetího ročníku v ČR uvedli do svých odpovědí méně možností než žáci třetího ročníku v FI, kde například všichni z ročníku věděli kromě základního třídění papír, plast, sklo také o třídění elektroniky a bio odpadu. Žáci čtvrtého a pátého ročníku ve Finsku uvedli do svých odpovědí, všechny vybrané možnosti, které jsou uvedené v tabulkách 25 až 30, kde jsme vybrali nejčastější odpovědi žáků. V České republice se ani jedinému žákovi ze všech tří zkoumaných ročníků nepodařilo uvést všechny možnosti. Osvěta o ochraně životního prostředí a třídění odpadů je tedy dle výzkumu lépe šířena mezi žáky ve Finsku než v České republice.

Sedmý úkol byl zaměřen na roztrídění odpadu do správných kontejnerů, kdy žáci museli první určit o jaký odpad se jedná a poté jej přiřadit do správného kontejneru, který museli vybarvit správnou barvou. Žáci se všichni shodli ohledně druhého, třetího a čtvrtého odpadu i barvy kontejneru. U dalších dvou, prvního a pátého, se odpovědi žáků lišily v druhu odpadu, tedy i kam jej zařadit a také barvy kontejnerů.

Na porovnání vědomostí žáků v zeměpisné oblasti, se zaměřily úkoly tři, čtyři a pět.

Ve třetím úkolu v pracovním listu jsme se zaměřili na znalost žáků naší Země, kde největší problém dělal žákům rozdělení Ameriky na Severní a Jižní kontinent, a mnozí žáci uváděli do své odpovědi Ameriku jako jeden obrovský kontinent. U některých žáků je

v odpovědi uvedeno jiné číslo kontinentů než názvů, jelikož si žáci nemohli vzpomenout na název kontinentu, ale věděli, že ještě další existuje nebo existují. Všichni žáci zvládli uvést kontinent, na kterém žijeme a tím je Evropa. Nejvíce zapomínané kontinenty ve třetím ročníku v ČR byla Jižní Amerika, dále Afrika a Antarktida. Ve finském třetím ročníku to byla také Jižní Amerika, dále ale Afrika a Austrálie. Třetí ročníky v obou zemích jsou tedy daleko velmi vyrovnané ve znalostech z oblasti zeměpisu a srovnatelné. Ve čtvrtém ročníku ČR zapomínali opět na rozdělení kontinentu Ameriky. Dále dělalo žákům v ČR oproti žákům ve FI problém si vzpomenout na názvy kontinentů Asie, Austrálie a Antarktida. Žáci v obou zemích jsou v ročníku vyrovnání ve znalostech, ale rozdíl mezi státy byl na výsledcích z pracovního listu znatelný, a žáci ve FI jsou na tom v oblasti vědomostí ze zeměpisu lépe než v ČR. Žáci v pátém ročníku ČR na tom jsou ve vyhodnocení úkolu o pár názvů kontinentů hůře než žáci pátého ročníku ve FI, kdy ale jednotlivé ročníky v obou zemích hodnotíme jako vyrovnané. Celkově si ve třetím úkolu vedli lépe žáci z Finska než z České republiky.

Ve čtvrtém úkolu byla otázka na hlavní město země, kde žáci bydlí a navštěvují základní školu. Na tuto otázku odpověděli všichni žáci ze všech ročníků správně. Žáci v České republice uvedli správně, že hlavní město ČR je Praha a žáci Finska uvedli správně, že hlavní město FI jsou Helsinky.

V pátém úkolu v pracovním listu byla otázka zaměřena na sousední státy daných zemí, kdy čeští žáci měli napsat do odpovědi sousední státy ČR a finští žáci měli napsat do odpovědi sousední státy FI. Ve třetím ročníku ČR často chyběl napsaný jeden sousední stát, a dokonce jeden žák napsal Maďarsko jako sousední stát. Ve třetím ročníku ve Finsku se také objevili jedinci, kteří vynechali ve své odpovědi jeden stát, nebo jej zaměnili za jiný stát, v tomto případě Estonsko nebo Bělorusko, které leží blízko Finska, nesdílí však společné hranice. Třetí ročníky jsou vyrovnané v obou zemích a navzájem srovnatelné. Ve čtvrtém ročníku zapomněl jeden nebo dva státy dva žáci a jeden zaměnil hlásku v názvu státu a místo Slovenska, napsal Slovinsko. Kromě těchto tří žáků měli ostatní všechny názvy sousedních států napsané správně. Ve Finsku ve čtvrtém ročníku napsali všichni žáci všechny názvy sousedních států správně. Ročníky opět jsou velmi vyrovnané, a v porovnání mezi ČR a FI, jsou finští žáci v oblasti znalostí v této oblasti lépe než čeští žáci. V pátém ročníku uvedli všichni žáci v obou zemích správně názvy všech států, se kterými jejich stát sdílí své hranice. Výsledky v pátém ročníku jsou tedy vyrovnané jak mezi žáky, tak i mezi státy.

8.2. Shrnutí

Hlavním cílem této diplomové práce bylo porovnat školský vzdělávací systém v České republice a ve Finsku, na základě úrovně znalostí z přírodovědných předmětů a anglického jazyka u žáků třetího až pátého ročníku. Na základě výzkumu jsme si definovali výzkumné otázky, u kterých jsme dospěli v následujícím odpovědím.

Porovnání úrovně anglického jazyka u žáků třetího až pátého ročníku základní školy ve Finsku a základní školy v České republice.

Úroveň anglického jazyka jsme prověřovali pomocí volného psaní k podmětému obrázku, kdy jsme poté provedli analýzu těchto popisů obrázku. Žáci byli ve většině ročníků v jednotlivých zemích vyrovnání. Úroveň anglického jazyka se ve třetím ročníku mezi ČR a FI příliš nelišila a žáci měli podobně bohatou slovní zásobu a vyjadřovací prostředky. Pár žáků svou úroveň vyčnívalo, díky mimoškolní výuce anglického jazyka, anebo díky bilingvní domácnosti. Rozdíl v úrovni anglického jazyka ve čtvrtém ročníku byl již znatelnější. Žáci ve Finsku neměli problém s tvořením jednoduchých vět při popisu, zatímco žáci v ČR se drželi převážně popisu v jednoslovné formě nebo jednoduchými slovními spojeními. Jazykové prostředky tedy lépe ovládali i používali žáci ve Finsku a úroveň anglického jazyka je na vyšší úrovni. Rozdíl v úrovni anglického a jazyka v pátém ročníku, lze sledovat převážně ve slovosledu a bohatosti slovní zásoby. Všichni žáci ve Finsku začínali věty při popisu obrázku gramaticky správně a používali již jednoduchá souvětí, zatímco v České republice, psali žáci jednoduché věty a slovní spojení. Ve všech ročnících v obou zemích byly odchylky v gramatice, které jsou ale pro dané ročníky akceptovatelné.

Jaké je povědomí o ochraně životního prostředí u žáků pátého ročníku ZŠ v České republice s porovnáním s žáky v pátého ročníku ZŠ ve Finsku?

Žáci v pracovním listu odpovídali na otázky ohledně životního prostředí, kde jsme ověřovali jejich znalosti na toto téma. Žáci na základní škole ve Finsku měli rozšířenější znalosti o ochraně životního prostředí a jak můžeme pomoci přírodě než žáci na základní škole v České republice. Finský vzdělávací systém má ve svých učebních osnovách zařazený předmět enviromentální vědy, který právě dle mého názoru ovlivňuje výsledky na tuto otázku. Čeští žáci měli méně znalostí v této oblasti, ale samozřejmě je to i obsahem jejich výuky.

Které ze školství má lepší výsledky ve vzdělávání žáků třetího až pátého ročníku na základě našeho výzkumu?

Z výsledků v této práci díky získaných dat od finských a českých žáků, můžeme konstatovat, že finský vzdělávací systém má lepší výsledky v tomto porovnání než český vzdělávací systém.

8.3. Limity

Na závěr kapitoly bychom chtěli uvést limity této diplomové práce. Autorka práce si je vědoma, že tato diplomová práce má své limity, mezi které patří limit zemí. Školy jsou v České republice, ve Zlínském kraji a ve Finsku, v Laponsku, kdy vzdělání vyučujících pedagogů a vzdělávajících se žáků je ovlivněno kulturou země. Dále limitoval šetření počet žáků a konkrétní ročníky, jejich složení z pohledu pohlaví, věku i jazykové rozmanitosti a vybavenosti žáků. Dále byla limitem i úroveň jazykových i psacích dovedností žáků nižších ročníků než pátého.

Závěr

Předkládaná diplomová práce se zabývá porovnáním žáků třetího až pátého ročníku v oblasti přírodovědných předmětů a anglického jazyka základní školy v České republice a základní školy ve Finsku.

V teoretické části této diplomové práce jsme si popsali český a finský vzdělávací systém, od preprimárního do terciárního vzdělávání v obou zemích a popsali si základy účinnosti obou školských systémů. Zjistili jsme, jak funguje inkluzivní vzdělávání a na jaké úrovni je jak v České republice, tak i ve Finsku. Také jsme v teoretické části uvedli mezinárodní šetření školských vzdělávacích systémů PISA, kde jsme uvedli a popsali výsledky českých a finských žáků z posledního šetření a porovnali jsme český a finský vzdělávací systém z pohledu autorky práce.

Hlavním cílem práce bylo porovnat znalosti žáků třetího až pátého ročníku základní školy ve Finsku a základní školy v České republice z oblasti přírodovědných předmětů a úrovně anglického jazyka.

Na základě výsledků ze získaných dat z pracovních listů jsme mohli porovnat úroveň znalostí u žáků třetího až pátého ročníku. Úkoly a otázky byly různorodé a pro všechny ročníky stejné, právě pro viditelnost posunu žáků v daných systémech. Pracovní listy žáci měli k dispozici ve svých rodných jazycích, ve kterých také odpovídali na zadané úkoly a otázky. Díky pracovním listům, se nám podařilo sesbírat data od žáků a vyhodnotit tak rozdíl mezi českým a finským vzdělávacím systémem ve třetím až pátém ročníku ZŠ. Úroveň žáků z anglického jazyka byla na vyšší úrovni u žáků ve Finsku. Žáci lépe ovládali gramatiku a měli bohatší slovní zásobu než žáci v České republice. Rozdíl v úrovni znalostí z přírodovědných předmětů byl poněkud znatelnější. Žáci v České republice nemají ve výuce tolik informací z oblasti ekologie a ochrany životního prostředí, jako žáci ve Finsku. Je možné, že vliv na tyto výsledky může mít i fakt, že žáci ve Finsku zahajují školní docházku o jeden rok později než žáci v České republice a vstřebávají a zapamatují si více informací, které jim předá učitel. Na základě výsledků výzkumu jsou se vzděláním z oblasti přírodovědných předmětů a v úrovni anglického jazyka lépe žáci základní školy ve Finsku než žáci základní školy v České republice.

Toto téma by se dalo dále rozvinout na ověření a porovnání znalostí ve všech ročnících základní školy nebo také rozšířit oblast, která je porovnáвана.

Bibliografie

Ammattikorkeakoulut. 2022. InfoFinland - Universities of applied sciences.

www.infofinland.fi. [Online] City of Helsinki, 2022.

<https://www.infofinland.fi/en/education/universities-of-applied-sciences>.

aTre, v.o.s. 2022. *www.atre.cz*. [Online] 2022. <http://www.atre.cz/zakony/page0110.htm>.

Bahýřová, Lenka, a další. 2010. *Ústava České republiky Komentář*. Praha : Linde Praha, 2010. 978-80-7201-814-7.

bEDUin. 2019. Průvodce světem vzdělávání. *www.eduin.cz*. [Online] bEDUin, 3. červen 2019. <https://www.eduin.cz/clanky/finsky-vzdelavaci-system-stavi-na-duvere-ta-u-nas-ve-skolstvi-prakticky-chybi/>.

Blažek, Radek, a další. 2019. *Mezinárodní šetření PISA 2018*. Praha : Česká národní inspekce, 2019. 978-80-88087-24-3.

Cambit. 2016. NEWWAVESERVICE.CZ. *www.alaria.cz*. [Online] 2016.

<http://alavia.cz/vzdelavaci-system-v-ceske-republice/> .

Čapek, Robert. 2015. *Moderní didaktika, Lexikon výukových a hodnotících metod*. Praha : Grada Publishing a.s., 2015. 978-80-247-9934-6.

Český statistický úřad. 2014. Metodika -Mezinárodní klasifikace vzdělání ISCED 97.

www.czso.cz. [Online] 14. prosinec 2014.

https://www.czso.cz/csu/czso/metodika_mezinarodni_klasifikace_vzdelani_isced_97.

Čížková, Jitka. 1999, 2001. *Přehled vývojové psychologie*. Olomouc : Univerzita Palackého, 1999, 2001. 80-7067-953-0.

Darling-Hammond, Linda. 2017. *Empowered Educators* . místo neznámé : Wiley, 2017. 978-1-119-36990-8.

Dostál, Jiří. 2011. *Tvorba výukových materiálů* . Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci , 2011. 978-80-244-2783-6.

Dvořák, Dominik, Holec, Jakub a Dvořáková, Michaela. 2019. *Kurikulum školního vzdělávání: zahraniční reformy v 21. století*. Praha : Univerzita Karlova - Pedagogická fakulta, 2019. 978-80-7603-020-6.

Emanovský, Petr. 2013. *Úvod do metodologie pedagogického výzkumu* . Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 978-80-244-3664-7.

European Commission. 2022. *eacea.ec.europa.eu. Eurydice*. [Online] Eurydice, 31. březen 2022. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/organisation-education-system-and-its-structure-21_cs.

Eurydice. 2022. Eurydice. *eacea.ec.europa.eu*. [Online] 22. leden 2022. Teaching and learning in single-structure education. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/teaching-and-learning-single-structure-education-11_en.

- . 2022. Eurydice - Organisation of the Education System and of its Structure. *eacea.ec.europa.eu*. [Online] 31. březen 2022. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/organisation-education-system-and-its-structure-21_cs.
- . 2022. Programmes outside the bachelor and master structure. *eacea.ec.europa.eu*. [Online] 2022. https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/programmes-outside-bachelor-and-master-structure-21_cs#7_4_2_Vyssi_odborne_vzdelavani.
- Finková, Dita a kolektiv, a. 2013.** *Iniciační analýza podmínek inkluze u osob se specifickými potřebami*. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 978-80-244-3865-8.
- Finková, Dita, Langer, Jiří a kolektiv, a. 2014.** *Determinanty inkluze osob se zdravotním postižením*. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. 9780-244-4303-4.
- Finnish education system*. **Moore, Tim. 2008.** Northern Ireland : Northern Ireland Assembly, 9. duben 2008, Research and Library Services.
- Finnish National Agency for Education . 2022.** National core curriculum for basic education. *www.oph.fi*. [Online] 2022. <https://www.oph.fi/en/education-and-qualifications/national-core-curriculum-basic-education>.
- Finnish National Agency for Education. 2022.** Finnish National Agency for Education. [Online] 2022. <https://www.oph.fi/en/education-and-qualifications/national-core-curriculum-basic-education>.
- Frangou, Satu-Maarit a Körkkö, Minna. 2020.** Model of Technology Enhanced Affective Learning. [autor knihy] Ting-Ting Wu, a další. *Innovative Technologies and Learning*. místo neznámé : Springer, 2020, stránky 582-590.
- Grahn-laasone, Sanni a Lamberg, Kirsi. 2018.** Finlex . [Online] 20. září 2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180793#Pidm45949343192608>.
- Hájková, Vanda a Strnadová, Iva. 2010.** *Inkluzivní vzdělávání*. místo neznámé : Grada Publishing, a.s., 2010. 978-80-247-3070-7.
- Halinen, Irmeli. 2018.** The new Educational Curriculum in Finland. [autor knihy] Michiel Matthes, a další. *Improving the Quality of Childhood in Europe · Volume 7*. Brusel : Alliance for Childhood European Network Foundation, 2018.
- Hammerness, Karen, Ahtianen, Raisa a Sahlberg, Pasi. 2017.** *Empowered Educators in Finland*. San Francisco : Jossey-Bass, 2017. 978-1-119-36971-4.
- Helsinki, City of. 2022.** InfoFinland - Comprehensive education. *www.infofinland.fi*. [Online] 11. květen 2022. <https://www.infofinland.fi/en/education/comprehensive-education>.
- Hendl, Jan a Remr, Jiří. 2017.** *Metody výzkumu a evaluace*. Praha : Portál, 2017. 978-80-262-1192-1.
- Hendl, Jan. 2008.** *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha : Portál, 2008. str. 408. 978-80-7367-485-4.
- Katalalidis, Alexis a Zavadilová, Barbora. 2019.** *Učitel naživo: Z finského školství vyzaruje důvěra v učitele a děti*. Praha : EDUin, 28. březen 2019.

- Kauppinen, Jorma. 2016.** Curriculum in Finland . *Finnish National Board Education* . [Online] 17. březen 2016. https://www.dge.mec.pt/sites/default/files/Noticias_Imagens/1_curriculum_in_finland.pdf.
- Kudrová, Veronika a Smrčka, Jiří. 2013.** Právnická fakulta MU - 3 Typy a druhy vysokých škol. *is.muni.cz*. [Online] Masarykova univerzita, 2013. https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/praf/ps13/pravo_vs/web/04.html.
- Kuuskorpi, Marko. 2014.** *PERSPECTIVES FROM FINLAND* . Tampere : © Finnish National Board of Education and , 2014. 978-952-13-5690-2.
- Kyrö-Ämmälä, Outi. 2019.** *Inclusive teachers' competences in the finnish school context*. Rovaniemi, Finland : University of Lapland, 2019. 978-84-09-14755-7/2340-1095.
- Lukio. 2022.** InfoFinland - Upper secondary school. *www.infofinland.fi*. [Online] City of Helsinki, 2022. <https://www.infofinland.fi/en/education/upper-secondary-school>.
- Machovská, Veronika, Pastieriková, Lucia a Finková, Dita a kolektiv. 2015.** *Metodika tvorby kurikul a realizace kurzů DVPP zaměřených na inkluzivní vzdělávání*. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. 978-80-244-4720-9.
- Marečková, Lucie. 2018.** *Inkluze ve vzdělávání - koncept a realizace v ČR*. Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita. Brno : Masarykova univerzita, 2018. Bakalářská práce.
- Marková, Michaela. 2019.** *Školský systém ve Finsku*. Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická, Technická univerzita . Liberec : Technická univerzita v Liberci, 2019. Bakalářská práce.
- Mateřská škola Sluníčko Kladno. 2020.** <https://ms-slunickokladno.cz/>. *ms-slunickokladno.cz*. [Online] Edukey, 2020. <https://ms-slunickokladno.cz/files/distančni-vyuka/trideni-odpadu.pdf>.
- Ministry od Education and Culture. 2017.** *Finnish Education in a Nutshell*. místo neznámé : Grano Oy, 2017. 978-952-13-6335-1.
- Ministry of Education and Culture. 2022.** Legislation - OKM - Ministry of Education and Culture, Finland. *okm.fi*. [Online] Ministry of Education and Culture, 2022. <https://okm.fi/en/legislation-general-education>.
- MŠMT. 2017.** *Rámcový vzdělávací program*. Praha : MŠMT, 2017.
- . **2013-2022.** *www.msmt.cz. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*. [Online] 2013-2022. <https://www.msmt.cz/>.
- Národní pedagogický institut České republiky. 2011-2022.** *archiv-nuv.npi.cz. Národní pedagogický institut České republiky*. [Online] Národní ústav pro vzdělávání, 2011-2022. <http://archiv-nuv.npi.cz/t/stredni-vzdelavani.html>.
- NCEE. 2016.** *Empowered Educators: country brief*. Washington : The National Center on Education and the Economy®, 2016. 202-379-1800.
- Nyysölä, Kari a Kumpulainen, Timo. 2020.** *PERUSOPETUKSEN JA KOULUVERKON TULEVAISUUDENNAKYMIÄ*. místo neznámé : Opetushallitus, 2020. 978-952-13-6716-8.

OECD. 2018. Mathematics performance (PISA) (indicator). Paříž : Organisation for Economic Co-operation and Development, 2018.

— . **2018.** Reading performance (PISA) (indicator). Paříž : Organisation for Economic Co-operation and Development, 2018.

— . **2018.** Science performance (PISA) (indicator). Paříž : Organisation for Economic Co-operation and Development, 2018.

Pabian, Petr. 2010. Od elitního přes masové k univerzálnímu terciárnímu vzdělávání: konceptuální rámec. [autor knihy] Libor Prudký, Petr Pabian a Karel Šima. *České vysoké školství: Na cestě od elitního k univerzálnímu vzdělávání 1989-2009*. Praha : Grada Publishing s.r.o., 2010.

Pol, Milan. 2013. *Škola v proměnách*. Brno : Masarykova Univerzita, 2013. 978-80-210-4499-9.

Prknová, Michaela. 2011. Help for English. *www.helpforenglish.cz*. [Online] Vitware s.r.o., 7. červenec 2011. <https://www.helpforenglish.cz/article/2011070901-obrazkovy-kviz-1.1803-8298>.

Průcha, Jan a Kansanen, Pertti. 2015. *Školní vzdělávání ve Finsku*. Praha : Karolinum, 2015. 978-246-3194-3.

Ravitch, Sharon M. a Carl, Nicole Mittenfelner. 2021. *Qualitative Research: bridging the conceptual, theoretical, and methodological*. Los Angeles : Sage, 2021. 9781544333816.

Rigel, Filip, a další. 2014. *Školský zákon Komentář*. [editor] JUDr. Tomáš Kindl. Český Těšín : C. H. Beck, 2014. 978-80-7400-550-3.

RVP. 2021. *Rámcový vzdělávací program*. Praha : MŠMT, 2021. zákon 82/2015 Sb..

Sahlberg, Pasi a Gardner, Howard (Foreword). 2021. *Finnish Lessons 3.0: What Can the World Learn from Educational Change in Finland?* místo neznámé : Teachers College Press, 2021. ISBN13: 9780807764817 . 0807764809.

Scholaro. 2018. Inc. All Rights Reserved. *Scholaro Pro*. [Online] 2018. <https://www.scholaro.com/pro/countries/Czech-Republic/Education-System>.

Sládeček, Vladimír, a další. 2016. *Ústava České republiky: komentář*. Praha : C. H. Beck, 2016. 978-80-7400-590-9.

Slavík, Milan a kolektiv. 2012. *Vysokoškolská pedagogika: pro odborné vzdělávání*. Praha : Grada Publishing s.r.o., 2012. 978-80-247-4054.

SocioFactor s.r.o. 2013. Komparativní analýza proinkluzivity školské legislativy: Finsko, Rakousko a ČR. [Online] 2013. Závěrečná zpráva. <file:///D:/diplomov%C3%A1%20pr%C3%A1ce/kapitola%20%20-%20Finsko/z%C3%A1kon.pdf>.

SOSKU projekt; město Rovaniemi. 2018. Hyvinvoinnin vuosikello. Rovaniemi : Painatuskeskus Finland, 2018.

Spáčilová, Hana. 2009. *Pedagogická diagnostika v primární škole*. Olomouc : Pedagogická fakulta Univerzity Palackého, 2009. 978-80-244-2264-0 .

Statistics, UNESCO Institute for. 2012. uis.unesco.org. [Online] 2012.

<http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isc-ed-2011-en.pdf>. 978-92-9189-123-8.

Šmelová, Eva, a další. 2017. *Společenské aspekty inkluze* . Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci , 2017. 978-80-244-4911-1.

Šnýdrová, Ivana. 2008. *Psychodiagnostika* . Praha : Grada Publishing a.s., 2008. 978-80-247-2165-1.

Takala, Marjatta, Pirttimaa, Raija Anneli a Törmänen, Minna. 2009. *Inclusive special education: the role of special education teachers in Finland*. Helsinki : National Council for Special Education, 2009. 0952-3383.

ÚIV; EURYDICE. 2009/10. *Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě*. Česká republika : autor neznámý, 2009/10.

UNESCO. 2007. International Bureau of Education: Regional Preparatory Workshop on Inclusive Education Eastern and South Eastern Europe: current trends in inclusive education in Finland. www.ibe.unesco.org. [Online] 2007. <http://www.ibe.unesco.org/en>.

Valenta, Milan a kolektiv, a. 2015. *Slovník speciální pedagogiky*. Praha : Portál, 2015. str. 320. 978-80-262-0937-9.

Vališová, Alena, Kasíková, Hana a kol., a. 2011. *Pedagogika pro učitele*. Praha : Grada Publishing a.s., 2011. 978-80-247-3357-9.

Vašíček, Vladislav. 2012. *Historie školství od zavedení povinné školní docházky*. Filozofická fakulta, Univerzita Palackého. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. Bakalářská práce.

VŠ, nebo VOŠ? Jaký je v tom vůbec rozdíl? **Nosková, Andrea. 2008 (aktualizace 2014).** místo neznámé : EDUroute s.r.o., 2008 (aktualizace 2014).

Výuka cizích jazyků v České republice a v EU. **Zormanová, Lucie. 2015.** 17. březen 2015, Metodický portál: Články. 1802-4785.

Yliopistot. 2022. InfoFinland - Universities. www.infofinland.fi. [Online] City of Helsinki, 2022. <https://www.infofinland.fi/en/education/universities>.

Základní školství ve Finsku. **Zormanová, Lucie. 2016.** místo neznámé : Metodický portál: Články, 2016. 1802-4785.

2010. *Zákony pro lidi* . [Online] AION CS, s.r.o., 2010. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-73>.

Zichler, Ladislav a Svoboda, Zdeněk. 2019. *Inkluzivní vzdělávání: efektivní vzdělávání všech žáků*. místo neznámé : Grada, 2019. 978-80-271-0789-6.

Seznam zkratek

ADHD	Porucha pozornosti s hyperaktivitou
č.	Číslo
ČR	Česká republika
ČŽ	Český žák
FI	Finsko
FŽ	Finský žák
ISCED	International Standard Classification of Education
LZPS	Listina základních práv a svobod
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OECD	The Organisation for Economic Co-operation and Development
PISA	Programme for International Student Assessment
RVP	Rámcový vzdělávací program
SŠ	Střední škola
SVP	Speciálně vzdělávací potřeby
VOŠ	Vyšší odborná škola
VŠ	Vysoká škola
ZŠ	Základní škola

Seznam obrázků

Obrázek 1: Výčet některých hlavních znaků pro funkční inkluzi (Machowská, a další, 2015)	17
Obrázek 2: Nové vzdělávací kurikulum ve Finsku (Halinen, 2018)	20
Obrázek 3: National core curriculum (Finnish National Agency for Education , 2022)	26
Obrázek 4: Transverzální kompetence ve finském kurikulu (Dvořák, a další, 2019)	27
Obrázek 5: první úkol v pracovním listu (Prknová, 2011)	45
Obrázek 6: druhý úkol v pracovním listu	64
Obrázek 7: třetí úkol v pracovním listu	68

Obrázek 8: čtvrtý úkol v pracovním listu	77
Obrázek 9: pátý úkol v pracovním listu.....	78
Obrázek 11: šestý úkol v pracovním listu	85
Obrázek 12: sedmý úkol v pracovním listu (Materšská škola Sluníčko Kladno, 2020).....	93

Seznam tabulek

Tabulka 1: úrovně vzdělání ISCED 97	31
Tabulka 2: seznam žáků třetího ročníku ČR	38
Tabulka 3: seznam žáků třetího ročníku FI	38
Tabulka 4: seznam žáků čtvrtého ročníku ČR.....	39
Tabulka 5: seznam žáků čtvrtého ročníku FI.....	40
Tabulka 6: seznam žáků pátého ročníku ČR	41
Tabulka 7: seznam žáků pátého ročníku FI.....	41
Tabulka 8: třetí ročník ČR.....	65
Tabulka 9: pátý ročník FI	67
Tabulka 10: třetí ročník ČR.....	69
Tabulka 11: třetí ročník FI.....	70
Tabulka 12: čtvrtý ročník ČR.....	72
Tabulka 13: čtvrtý ročník FI.....	73
Tabulka 14: pátý ročník ČR.....	74
Tabulka 15: pátý ročník FI	75
Tabulka 16: třetí ročník ČR.....	79
Tabulka 17: čtvrtý ročník ČR.....	80
Tabulka 18: pátý ročník ČR.....	81
Tabulka 19: třetí ročník FI.....	82
Tabulka 20: čtvrtý ročník FI.....	83
Tabulka 21: pátý ročník FI	84
Tabulka 22: třetí ročník ČR.....	86
Tabulka 23: třetí ročník FI.....	87
Tabulka 24: čtvrtý ročník ČR.....	89
Tabulka 25: čtvrtý ročník FI.....	90
Tabulka 26: pátý ročník ČR.....	91
Tabulka 27: pátý ročník FI	92

Seznam grafů

Graf 1: PISA výsledky 2018.....	30
Graf 2: výzkumný vzorek třetího ročníku	39
Graf 3: výzkumný vzorek čtvrtého ročníku.....	40
Graf 4: výzkumný vzorek pátého ročníku	42
Graf 5: třetí ročník: názvy kontinentů	71
Graf 6: čtvrtý ročník: názvy kontinentů	74
Graf 7: pátý ročník: názvy kontinentů.....	76
Graf 8: třetí ročník: třídění odpadu.....	88
Graf 9: čtvrtý ročník: třídění odpadu.....	90
Graf 10: pátý ročník: třídění odpadu	92

Graf 11: první úkol: čeští žáci	95
Graf 12: první úkol: finští žáci	95
Graf 13: sedmý úkol: čeští žáci	96
Graf 14: sedmý úkol: finští žáci	96

Seznam příloh

Příloha 1: Písemný souhlas se zpracováním dat

Příloha 2: Seznam vyučovaných předmětů a jejich časová dotace

Příloha 3: Pracovní list

Příloha 1: Písemný souhlas se zpracováním dat

Písemný souhlas se zpracováním dat

Vážení a milí zákonní zástupci a ředitelé škol,

Jmenuji se Markéta Suchanková a jsem studentkou pátého ročníku Učitelství pro 1 stupeň ZŠ a speciální pedagogika, na Univerzitě Palackého v Olomouci (Česká republika). V současné době pracuji pod vedením PhDr. Renaty Mlčákové, PhD. na diplomové práci s názvem Porovnání znalostí v přírodovědných předmětech u žáků třetího až pátého ročníku na základní škole ve Finsku a základní škole v České republice – vybrané speciálně pedagogické aspekty.

Obracím se na Vás s prosbou o udělení písemného souhlasu se zpracováním dat Vašich žáků a dětí do výzkumu mé diplomové práce. Využiji znalosti žáků zaznamenané v pracovním listu, který budou vyplňovat. Ujišťuji Vás, že s těmito informacemi budu nakládat důvěrně, uchovávat je v tajnosti a zpracovávat v souladu s nařízením GDPR 2016/679 a zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. Všechny informace, které se o Vašem dítěti touto cestou dozvím, budou sloužit výhradně k výzkumu v mé diplomové práci, všechny údaje budou anonymizovány tak, aby se nikde neobjevily žádná jména ani jiné osobní či citlivé údaje, které by Vaše dítě mohlo, jakkoliv identifikovat. V anonymitě zůstane také škola.

V případě dotazů nebo doplňujících informací, na které Vám ráda odpovím, mě můžete kontaktovat na e-mailové adrese: marketa.suchankova01@upol.cz.

Předem Vám velice děkuji za ochotu a spolupráci.

Se srdečným pozdravem,

Suchanková Markéta

Písemný souhlas

Vámi zvolenou možnost prosím zakroužkujte:

Souhlasím

Nesouhlasím

s poskytnutím nezbytných údajů o mém dítěti, našich žácích, které se rozhodne autorka práce využít do své diplomové práce v anonymitě.

Datum a podpis

Written consent to data processing

Dear legal representatives and school administrators,

my name is Markéta Suchanková and I am a fifth-year student teaching for the 1st grade of primary school and special education, at Palacký University in Olomouc (the Czech Republic). I am currently working under the leadership of PhDr. Renata Mlčáková, PhD. on a thesis entitled Comparison of knowledge in science subjects in third to fifth year pupils at primary school in Finland and primary school in the Czech Republic – selected specifically for pedagogical aspects.

I appeal to you for written consent to process your pupils' and children's data into research into my thesis. I will use the knowledge of the pupils recorded in the work sheet to be filled out. I assure you that I will treat this information confidentially, keep it confidential and process it in accordance with GDPR 2016/679 and Law No. 110/2019 Coll., on the processing of personal data. Any information I learn about your child in this way will be used solely for research in my thesis, all data will be anonymized so that no names or other personal or sensitive data can be found anywhere that your child can, however, identify. The school will also remain anonymous.

If you have any questions or additional information to which I am happy to respond, you can contact me at: marketa.suchankova01@upol.cz.

Thank you very much in advance for your willingness and cooperation.

Yours Sincerely,

Suchanková Markéta

Written consent

please circle your chosen option:

I agree

I disagree

providing the necessary data on my child, our pupils, which the author of the thesis decides to use in her thesis in anonymity.

Date and signature

Příloha 2: Seznam vyučovaných předmětů a jejich časová dotace

Subjects	Grades									Total
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Mother tongue and literature	14		18				10			42
A 1-language ¹	2		9				7			18
B 1-language						2	4			6
Mathematics	6		15				11			32
Environmental studies	4		10							
Biology and geography ²							7			
Physics and chemistry ²							7			
Health education ²							3			
<i>Environment and nature studies in total</i>			14				17			31
Religion/Ethics	2		5				3			10
History and social studies ³				5			7			12
Music	2		4				2			8
Visual arts	2		5				2			9
Crafts	4		5				2			11
Physical education	4		9				7			20
Home economics							3			3
Artistic and practical elective subjects			6				5			11
<i>Artistic and practical subjects in total</i>										62
Guidance counselling							2			2
Optional subjects						9				9
Minimum number of lessons										224
(Optional A2-language) ⁴						(12)				(12)
(Optional B2-language) ⁴							(4)			(4)
--- = Subject is taught in the grades if stated in the local curriculum.										
¹ A1 language teaching begins at 1 st grade spring term at the latest, for at least 0.5 hours per week										
² The subject is taught as a part of integrated environmental studies in the grades 1-6.										
³ Social studies are taught in grades 4-6 for at least 2 hours per week and grades 7-9 at least 3 hours per week.										
⁴ The pupil can, depending on the language, study a free-choice A2 language either as an optional subject or instead of the B1 language. The pupil can study the B2 language as an optional subject. The free-choice A2 and B2 languages can, alternatively, be organised as instruction exceeding the minimum time allocation. In this case their instruction cannot be organised using the minimum time allocated in the distribution of lesson hours for optional or B1 language as defined in this paragraph. Depending on the language the pupil receives instruction in a B1 language or optional subjects instead of this B1 language. The distribution of lessons hours would be a minimum of 234 annual lessons for a pupil studying the A2 language as instruction exceeding the minimum time allocation. The corresponding number of annual lessons is a minimum of 226 for a pupil with the B2 language. The total number of annual lessons would be a minimum of 238 for pupils studying both the A2 and the B1 languages as instruction exceeding the minimum time allocation.										

(Eurydice, 2022)

Příloha 3: Pracovní list

V anglickém jazyce napiš ve slovíčkách nebo ve větách, co vidíš na obrázku.

Znáš slovo „EKOLOGIE“? Napiš, co to podle tebe znamená.

Kolik kontinentů se nachází na naší planetě Zemi? Napiš, na které si vzpomeneš.

Jak se jmenuje naše hlavní město?

S jakými státy sousedí Česká republika?

Co všechno můžeme v naší zemi z odpadu třídít do různých kontejnerů?

- Vybarvi správnou barvou každý kontejner.
- Spoj správnou barevnou pastelkou odpad s kontejnerem.
- Vedle kontajneru napiš, o jaký odpad se jedná.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Markéta Suchanková
Katedra:	Ústav speciálně pedagogických studií
Vedoucí práce:	PhDr. Renata Mlčáková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2022

Název práce:	Porovnání znalostí v přírodovědných předmětech u žáků třetího až pátého ročníku na základní škole ve Finsku a základní škole v České republice – vybrané speciálně pedagogické aspekty
Název v angličtině:	Comparison of knowledge in science subjects for third to fifth year pupils at primary school in Finland and primary school in the Czech Republic – selected special pedagogical aspects
Anotace práce:	Tato diplomová práce se zaměřuje na školské vzdělávací systémy v České republice a ve Finsku. Teoretická část se zaměřuje na popis a porovnání vzdělávacích systémů. Cílem práce je porovnat znalosti žáků třetího až pátého ročníku základní školy z oblasti přírodovědeckých předmětů a úroveň anglického jazyka.
Klíčová slova:	Finsko, Česká republika, vzdělávací systém, porovnání, základní škola, žák
Anotace v angličtině:	The aim of this thesis is educational systems in the Czech Republic and in Finland. The theoretical part focuses on the description and comparison of educational systems. The main goal is to compare the knowledge of third to fifth grade at primary school in science subjects and the English language level.
Klíčová slova v angličtině:	Finland, the Czech Republic, educational system, comparison, primary school, pupil
Přílohy vázané k práci:	Příloha 1: Písemný souhlas se zpracováním dat Příloha 2: Seznam vyučovaných předmětů a jejich časová dotace Příloha 3: pracovní list
Rozsah práce:	110 stran
Jazyk práce:	Český jazyk